

Vol. 5, Number 2, 2014

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ- СКОПЈЕ
ИНСТИТУТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ, ОДБРАНА И МИР

Година 5, Број 2, 2014.

БЕЗБЕДНОСНИ ДИЈАЛОЗИ

СПИСАНИЕ ОД ОБЛАСТА НА БЕЗБЕДНОСТА, ОДБРАНАТА И МИРОВНИТЕ НАУКИ

БЕЗБЕДНОСНИ ДИЈАЛОЗИ / SECURITY DIALOGUES

ISSN 1857-7172

eISSN 1857-8055

Година 5, Број 2, 2014/Vol. 5, No.2, 2014

Издавач/Publisher

Филозофски факултет – Скопје/Faculty of Philosophy - Skopje
Институт за безбедност, одбрана и мир/Institute of security, defence and peace
Уредувачки одбор/Editorial board: тел. (+389) 2 3066 232, email: sd@fzf.ukim.edu.mk

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК/EDITOR IN CHIEF

Toni MILESKI, PhD, Macedonia – toni@fzf.ukim.edu.mk
University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy – Institute of security, defence and peace

ЗАМЕНИК НА ГЛАВНИОТ УРЕДНИК/DEPUTY EDITOR

Mitko KOTOVCHEVSKI, PhD, Macedonia – kotovchevski@gmail.com
University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy – Institute of security, defence and peace

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР/EDITORIAL BOARD

Biljana VANKOVSKA, PhD, Macedonia – biljanav@fzf.ukim.edu.mk
Zoran NACEV, PhD, Macedonia – zorann@fzf.ukim.edu.mk
Lidija GEORGIEVA, PhD, Macedonia – georgieva03@yahoo.com
Marina MITREVSKA, PhD, Macedonia – marinamitrevska@yahoo.com
Oliver BAKRESKI, PhD, Macedonia – oliverbakreski@yahoo.com
Jan OBERG, PhD, Sweden - tff@transnational.org
Michael SHULTZ, PhD, Sweden - michael.schulz@globalstudies.gu.se
Franz-Lothar ALTMAN, PhD, Germany - franz_lothar_a@hotmail.com
James PETTIFER, PhD, Great Britain - james.pettifer@history.ox.ac.uk
Costas DANOPOULOS, PhD, USA - danopoulos@comcast.net
Ljubica JELUŠIČ, PhD, Slovenia - ljubica.jelusic@fdv.uni-lj.si
Emanuela C. DEL RE, PhD, Italy - ecdelre@gmail.com
Jennifer TODD, PhD, Republic of Ireland – jennifer.todd@ucd.ie
Žarko PUHOVSKI, PhD, Croatia - zpuhov@zamir.net
Mirko BILANDZIĆ, PhD, Croatia - mbilandz@ffzg.hr
Želimir KEŠETOVIĆ, PhD, Serbia - zelimir.kesetovic@gmail.com
Yu-Chin CHENG, PhD, Czech Republic - 76616152@fsv.cuni.cz

ТЕХНИЧКИ СЕКРЕТАР/TECHNICAL SECRETARY

М-р Николчо Спасов, Институт за безбедност, одбрана и мир

Лектор на македонски јазик: Билјана Богданоска
Компјутерска обработка: Проф. д-р Тони Милески
Печати: Бомат графикс, Тираж: 160

Ss. Cyril & Methodius University in Skopje, Faculty of Philosophy - Institute of Security, defence and peace has entered into an electronic licensing relationship with EBSCO Publishing, the world's most prolific aggregator of full text journals, magazines and other sources. The full text of Security Dialogues can be found on the following EBSCO Publishing's databases collections: International Security & Counter-Terrorism Reference Center.

СОДРЖИНА/CONTENT

ПРЕДГОВОР НА УРЕДНИКОТ/EDITOR'S NOTE

Toni Mileski.....	7
-------------------	---

Original scientific article

1. Metodi Hadji-Janev, Nenad Taneski - RETHINKING MILITARY DIPLOMACY IN ACHIVING STRATEGIC ENDS.....	9
2. Тони Милески - „КЛАСИЧНА“ И „НЕОЕВРОАЗИСКА“ ГЕОПОЛИТИЧКА МИСЛА.....	23

Rewiev scientific article

3. Оливер Бакрески - ПРИВАТНИТЕ ВОЕНИ КОМПАНИИ И БЕЗБЕДНОСТА.....	35
4. Mario Sharevski - ETHNIC COMPOSITION OF THE POPULATION AROUND THE WATER SOURCES AS AN INTERNAL SECURITY THREAT IN MACEDONIA.....	51
5. Blagica Kotovchevska - CONFIDENCE-BUILDING MEASURES IN RESOLVING THE CONFLICT OF 2001 IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA.....	73
6. Antoanela Petkovska, Mihajlo Popovski, Konstantin Minoski - SOCIAL DISTANCE OF THE CITIZENS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA TOWARD JEWS.....	83
7. Angela Barakoska - WOMEN TRAFFICKING FOR SEX PURPOSES IN NEPAL. HOW SOME INTERNATIONAL TREATIES HELP AND CONTRIBUTE IN THE COMBAT TOWARDS WOMEN TRAFFICKING.....	99
8. Zorica Saltirovska - СОЗДАВАЊЕ И РАЗВОЈ НА ВОЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА МАКЕДОНСКОТО НАЦИОНАЛНО-РЕВОЛУЦИОНЕРНО ДВИЖЕЊЕ ВО ПРЕДИЛИНДЕНСКИОТ И ИЛИНДЕНСКИОТ ПЕРИОД.....	113

Review

9. Bojan Blazhevski - THE PROCESS OF DEMOCRATIZATION AND THE MILITARY RULE AFTER THE REVOLUTION IN EGYPT.....	129
--	-----

LIST OF REVIEWER	145
------------------------	-----

ПРЕДГОВОР НА УРЕДНИКОТ

Почитувани читатели,

Во периодот помеѓу двата броја од меѓународното научно списание „Безбедносни дијалози“ постигнати се видни резултатит на полето на меѓународното индексирање и вреднување. Имено, престижната база Индекс Коперникус го вреднувала списанието за 2013 година со индекс 4,37 ICV, што во споредба со индексот од претходната година (3,97 ICV) претставува своевиден прогрес. Исто така, списанието е индексирано во базата на списанија со отворен пристап Journal for free (J4F) која содржи преку 8.000 списанија со отворен пристап. Процесот на евалуација на „Безбедносни дијалози“ е отпочнат во реномираната база за индексации Advanced Science Index (ASI). Од февруари оваа година списанието е член на престижната европска база за референтен индекс на хуманистички и општествени науки (ERIH PLUS) која е креирана од европските истражувачи во координација на Европската научна фондација (ESF).

Почитувани читатели, во бројот кој е пред вас, ќе можете да прочитате исклучително интересни научни анализи соодветни за научните полиња кои се обработуваат во самото списание. Првиот труд се однесува на преиспитувањето на воената дипломатија за остварување на стратешки цели. Следува труд кој ја објаснува и научно истражува класичната и неокласичната геополитичка мисла. Во продолжение ќе можат да се прочитаат текстови кои се однесуваат на приватните воени компании и безбедноста, етничкиот состав на населението околу водните извори како внатрешна безбедносна закана во Македонија, мерките за градење на доверба во разрешување на конфликтот во Република Македонија од 2001 година, социјалната оддалеченост на граѓаните на Република Македонија од Евреите, трговијата со жени за сексуални цели во Непал, како некои маѓународни договори помагаат и придонесуваат во борбата против трговијата со жени, создавање и развој на воена организација на македонското национално-револуционерно движење во предилинденскиот и илинденскиот период како и за процесот на демократизација на воената власт по револуцијата во Египет.

Со почит,

Проф. д-р Тони Милески

Главен и одговорен уредник

PREFACE BY EDITOR

Dear readers,

Between the two numbers of the international scientific journal "Security Dialogues" outcome achieved prominent in the field of international indexing and evaluation. Namely, the prestigious base Index Copernicus journal valued the 2013 index 4,37 ICV, as compared with the index of the previous year (3,97 ICV) is a kind of progress. Also, the journal is indexed in the base of open access journals, Journal for free (J4F) which contains over 8,000 Open Access Journals. The evaluation process of the "Security Dialogues" has started in the renowned base indexation Advanced Science Index (ASI). Since February this year, the journal is a member of the prestigious European base for reference index of humanities and social sciences (ERIH PLUS) which was created by European explorers in the coordination of the European Science Foundation (ESF).

Dear readers, the number that is in front of you, you can read an extremely interesting scientific analysis appropriate scientific fields that are processed in the magazine itself. The first paper concerning the review of military diplomacy to achieve strategic goals. Following paper that explains the science explores classical and neoclassical geopolitical thought. Below you can read articles relating to private military and security companies, the ethnic composition of the population around water sources as internal security threat in Macedonia, measures for building confidence in resolving the conflict in the country since 2001, the social distance the citizens of the Republic of Macedonia by the Jews, trafficking of women for sexual purposes in Nepal, as some deriving from international agreements and help contribute to the fight against trafficking in women, the creation and development of the military organization of the Macedonian national revolutionary movement in front of linden and linden period as and the process of democratization of the military government after the revolution in Egypt.

Sincerely,
Professor Toni Mileski, Ph.D.
Editor in Chief

RETHINKING MILITARY DIPLOMACY IN ACHIVING STRATEGIC ENDS ПРЕИСПИТУВАЊЕ НА ВОЕНАТА ДИПЛОМАТИЈА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СТРАТЕШКИ ЦЕЛИ

Metodi Hadji-Janev, Ph.D.

hadzijanev@yahoo.com

Nenad Taneski, Ph.D.

nenoreal@yahoo.com

Military Academy "General Mihailo Apostolski" - Skopje

ABSTRACT

Security dynamics in international relations have dramatically changed after the Cold War. Processes of globalization and technological development along with all benefits have brought many challenges too. Although victorious, Western power were soon confronted with new challenges steaming from numerous internal and regional crisis. Parallel to this, employing benefits from globalization and technological development many non-state actors like never before have gained strategic power and thus have started to influence international relations including security. To address existing challenges Western powers have introduced a range of new missions for military forces. These new missions, from peace-keeping and peace-building through humanitarian assistance and disaster relief to the regime change and democratization under the auspices of the war on terror have unequivocally imposed necessity for change in military culture. Concepts such as "network centered warfare", "rapid, decisive operations" or "shock and awe" remain as valuable as ever. However, from military engagement in Afghanistan and Iraq we learned that operational environments have radically changed. As a result contemporary operations on tactical level hold potential to have strategic impacts. Planners and operators in the future should considered complex operational environment which is in constant change and under the influence by many actors, including potential adversaries who have unique capabilities to adopt. Therefore success could be guarantee to those who tailor and execute future operations in accordance to other instruments of political power (diplomacy, economics and information).

This article argues that to be able to effectively transfer political guidance in to tasks and effective missions on terrain, midlevel and junior officers along with noncommissioned officers, among others, during pos-conflict operations must demonstrate diplomatic skills,

as an essential tool for successful mission accomplishment. These skills should be considered not just in immediate pre-deployment training and preparations, but in development of troupe leading procedures and eventually in the overall military education.

Key words: Military diplomacy, counterinsurgency, operational planning, cultural understanding, strategic ends, tactical operations, international law of armed conflict, international human rights law

АПСТРАКТ

Динамиките по кои се одвиваат безбедноста и меѓународните односи значително се сменија во периодот по крајот на Студената Војна. Процесот на глобализацијата и технолошкиот развој покрај бенефициите донесоа и многу предизвици. Победниците од Студената Војна, Западните сили, набргу се соочија со нови предизвици кои произлегоа од низа внатрешни и регионални кризи. Паралелно на ова, користејќи ги предностите на глобализацијата и технолошкиот развој голем број на не-државни актери како никогаш до тогаш, се стекнаа со стратешка моќ и на тој начин започнаа да влијаат врз меѓународните односи вклучувајќи ја и безбедноста. Со цел да реагираат соодветно Западните сили воведоа низа нови мисии за воените сили. Овие мисии, кои се протегаа од чување на мир и градење на мир преку хуманитарна помош и намалување на ризикот од катастрофи, па се до смена на режими и демократизација согласно т.н. „Војна против тероризмот“, недвосмислено ја наметнаа потребата од проемна на воената култура. Во оваа насока концептите на употребата на воените сили како „мрежно ориентирано војување“, „брзи и одлучувачки операции“ или „шок и застрашување“, остануваат да бидат релевантни и понатаму. Тоа што е ново, а го научивме од употребата на воените сили во Авганистан и Ирак е дека оперативната средина е значително променета. Како резултат на ваквите промени за време на изведувањето на современите операции тактичките дејствувања имаат стратешки ефекти. За таа цел планерите и оперативците на теренот мора да ја земат во предвид комплексната оперативна средина која постојано се менува и е под влијание на низа актери меѓу кои се и потенцијалните непријатели кои имаат уникатната способност за брзо прилагодување. Затоа, успехот во современите операции им е загарантиран на оние кои при дизајнирањето и изведувањето на современите операции ќе знаат да ги искористат и останатите инструменти на национална-политичка моќ (дипломатијата, економијата и информациите).

Главната теза на овој труд е дека доколку младите и офицерите од средно ниво сакаат со успех да ги трансферираат политичките насоки во задачи на теренот, покрај останатото, за време на пост-конфликтните операции мора да демонстрираат дипломатски вештини, како основна алатка во исполнувањето на мисиите. Овие вештини мора да се земат во предвид не само за време на подготовката и обуката за распоредување, туку и во креирањето на процедурите за трупно водење и целокупната воена едукација.

Клучни зборови: Воена дипломатија, противбунтовништво, оперативно планирање, културни разлики, стратешки цели, тактички операции, меѓународно право за вооружен конфликт, меѓународно право за правата на човекот

INTRODUCTION

The end of the Cold War has marked a new era in international relations, security and politics. Technological development along with the changes of political arena has stimulated globalization significantly. As a result the emergence of the new non-state actors and capable to pose asymmetric threats has significantly influenced military culture and ability to address new challenges during post-conflict operations. In this context military campaigns in Afghanistan and Iraq have clearly showed that in an age of globalization and technological development, warriors should consider different variables for success. To accomplish military objectives military leaders at all levels must consider other instruments of political power such as diplomacy, economics and information.

Hence to be able to effectively transfer political guidance in to tasks and effective missions on terrain, midlevel and junior officers along with noncommissioned officers, among others, must demonstrate diplomatic skills, as an essential tool for successful mission accomplishment. These skills should be considered not just in immediate pre-deployment training and preparations, but in development of troupe leading procedures, improvement of small unit tactics and eventually in the overall military education.

COPING WITH THE EFFECTS OF GLOBALIZATION

Many saw the end of the Cold War along with the effects that came along as a promising change leading toward the global peace. Even though it is arguable whether or not these changes bring benefits it is clear that the effects i.e. globalization and technological development after the Cold War have seriously influenced international relations and politics. Conse-

quently these changes have introduced new dynamics in the context of international security. Some have focused on a narrow influence to security claiming that "...economic security... is displacing the military security through economic conflict which ultimately influence political interest...". (Gilpin, 2000) Others have saw range of changes that have impact on security. Seyom Brown for example discusses that there is re-conceptualization of security, and accordingly the change that is happening in two dimensions. First dimension as he explains are broadening changes, i.e., consideration of nonmilitary security threats such as environmental scarcity and degradation, spread of disease, overpopulation, refugee movements and terrorism. Second dimension is happening in deepening direction, i.e., consideration of the security of individuals and groups rather than focusing narrowly on external threats to states such as ethnic conflict, civil war, environmental threats and survival of individuals. (Brown, 1994: 1-17) Thus today it is clear that threats from conventional state to state conflicts are largely reduced. Nevertheless numerous internal and regional crises have seriously challenged world peace and security in a unique way.

Thanks to globalization and technological development many non-state actors (groups and individuals) like never before have gained strategic power by giving new meaning of information, economics, diplomacy and military as instruments of political power. Using the commercial advances of technology these actors have learned how to manipulate the power of information. (Cronin, 2006: 77) Arguably they have also employed some of the Cold War methods to gain global support for their destructive agenda. (Warren, 1992) Along with the use of force and information these actors have soon learned how to operate with economics as political instrument of power and effectively use it against its adversaries. Thus, purposefully or not they have affected global economy too. To neutralize these actors Western powers have unleashed all diplomatic instruments ranging from preventive diplomacy through coercive diplomacy including nation building projects. Nonetheless, although challenges were new the approach was conventional.

Diplomatic success designed to maintain world peace and security required employment of military as an instrument of political power. Hence military leaders and planners have soon faced new political guidance, such as ...to enforce the peace, create the peace, keep the peace, shape the peace, or to preserve and impose specific ideology. (Karste and Schabacker, 1998: 312-412) Bottom line is that this meant new missions for military forces. From peace-keeping and peace-building through humanitarian assistance and disaster relief to the regime change and democratization under the auspices of the war on terror, new missions have

unequivocally imposed necessity for change in military culture.

Military deployments in Afghanistan and Iraq represent clear examples of the above mentioned theses. Contemporary post-conflict operational environment is full of asymmetric threats posed by non-state actors. Today it is clear that non-state actors and their ambitions challenged military wisdom with the new type of conflict. As David Kilcullen puts it ...[I]t is a complex, problematic form of conflict that straddles the boundaries between warfare, government, social stability and moral acceptability... (Kilcullen, 2010: 193) Moreover complex operational environment in Afghanistan and Iraq confirmed that successful military campaign could no longer be measured with conventionally designed "cold war era" measurement of success.¹ For success military forces must coordinate with others instruments of power (i.e. diplomacy, economics and information). This nevertheless, requires range of new skills from the military forces.

UNDERSTANDING COTEMPORARY POST-CONFLICT OPERATIONAL ENVIRONMENT

The post Cold War military engagement confirm the necessity for rapid changes in military culture. Although conventional warfare remains as important as ever, modern warriors must be capable of implementing different skills in different environment. The three block warfare concept in this context promoted by Marine General Krulak remain relevant as never before. As he putted (and this is relevant for the post-conflict operations) military should be capable to "fight and winning", to "stabilize and gained trust" and to "build and enable local authorities". (Krulak, 1997). Given the dynamics that gravitate in the age of globalization and technological one could easily conclude that for the overall success new skills are needed. New skills must be developed top-down, from strategic to tactical level among planners and operators.

Post-conflict projects as a new military business requires that military wisdom consider new variables that were on the margins in conventioanl Cold War operational matrix. Social stability and moral acceptability are variables that must drive military operators on the ground to meet political end-states. This however is not easy to achieve. Complex post-conflict environment is a place where different actors struggle for different goals. Each one of them seeks to maximize its own survivability, existence and improve its position in the dynamic ecosystem. (Kilcullen, 2010: 195) Tactical mistakes could easily cause strategic impacts. Accordingly to meet political end-states successfully, operators on the ground should be able

1 Name Minerva is inspiration from Roman mythology and in this context is used to represent wisdom, tolerance defense and diplomacy. More about this see in: Larousse Desk Reference Encyclopedia, The Book People, Haydock, 1995, p. 215

to orchestrate political guidance, different civil-actors' requirements, military capacities and the overall populace will. This is why junior and midlevel officers, among others, must consider diplomatic skills. Nonetheless it must be clear that here we are not talking about conference type diplomacy, defense state-to-state diplomacy (Gerald, 2012) or about military attachés' role. (Gina, 2010) We are talking here about the ability of the operators on the ground to recognize how political guidance in the operational environment differ from different civil-actors' (neutral or even hostile) requirements. Furthermore how and to what level military capacities could be used in not destroying the system (the goal of the post-conflict operation for example) but, to put it in an politically acceptable mode of operation. Consequently this implies that to a certain degree military capacities are dedicated to the overall populace will.

This is why junior and midlevel officers, among others, must consider diplomatic skills. Precisely they need to be capable of demonstrating skills such as: to negotiate with tribal leaders; organize and conduct small and immediate projects; to reconcile disputes among different stakeholders; restrain when under the military logic should act; organize local election; develop know-how, enhance system's economics continuity etc.

Clear example for such requirements represent engagement in Afghanistan and Iraq during the post-conflict operations. Although initially there were some mistakes and miscalculations coalition forces in Iraq and Afghanistan and NATO forces in Afghanistan soon have adopted. (McMaster, 2013) During stabilization phase, if not earlier, for example they have introduced the so-called Provincial Reconstruction Teams-PRT teams. (Bebber, 2008) The PRT's role was to introduce post-conflict, reconstruction, security, and development activities in areas still too hostile for non-governmental organizations and United Nations relief agencies. In other words, their role was to manage different projects designed to create enduring stability through security, host nations' stakeholders (private and public) capacities and sustainable market that will open jobs and inhibit recruitment mass for insurgents and spoilers.

Regardless of different opinions about their effectiveness it is clear that these teams have mobilized much of the supporting countries (troupe contributing countries) corporations and have opened the door for significant number of labor that is engaged in the overall post-conflict efforts. (GAO, 2008) Nonetheless what is significant is that military forces are faced with new necessities that require military leaders at all level to operate under comprehensive "telescope" not just narrow military one.

Some countries have clearly recognized modern operational requirements for success. New organizations such as the US State Department's Office for Reconstruction and

Stabilization (S/CRS), Canada's Stabilization and Reconstruction Task Force (START), and the U.K.'s Post Conflict Reconstruction Unit (PCRU) attempt to address the unique bureaucratic needs of planning for and operating in post-conflict environments. (Skinner, 2013) These agencies' main goals are to coordinate business-friendly regime in place through PRT (predominantly led by military) and different private corporation's efforts in order to foster building capacities projects. These projects orchestrated through military operational designs (JP-05, 2011) for post-conflict nation building should ensure logistical infrastructure of transportation, communications and energy transmission networks, develop know-how capacities etc. In other words in Afghanistan for example they need to set up the country for business. NATO in these terms has pledged commitment to stay in Afghanistan until 2024. The US forces will stay to guard the US-Afghanistan Strategic Partnership and Canada is still negotiating its own strategic partnership with Afghanistan. (Gindin and Panitch, 2013) However to be honest not that just this is not enough, but all of the coalition forces have not even considered civil-military relations at this level yet. Giving that future military engagement will barely be unilateral and that success could not be achieved if only part of the coalition forces meet the operational requirements we will focus on some proposals that should be considered for future military engagement.

INTRODUCING "MINERVA"² (DIPLOMACY) TO "MARS"

During the conference dedicated to War and Military Operations in the 21st Century, General James Mattis, underlined the need to match military means to political ends. The General as many other distinguished pundits called for a vastly improved decision-making process. Among other, during the conference (as many experts and academicians in other occasions have also argued), one thing that was clearly recognized was the need for the so-called "strategic awakening". In this light we argue that in today's hybrid conflicts, where there is a blurring of distinctions between conventional and irregular challenges, and between political and military issues, adaptation to the new circumstances will be key for operational success.

One direction where this adaption must be oriented is toward introducing diplomacy to tactical leaders on the ground. As we mentioned above current operational environment is unpredictable and fulfilled with actors that have different agendas. Considering that all

² Term "Mars" is used in metaphorical context to represent the ancient Roman's God of War. See more about this in: Beard Mary, North J.A., and Price, S.R.F., *Religions of Rome: A History*, (Cambridge University Press, 1998): 47-48

of these actors play specific role that affects overall operational success modern military engagement requires one to consider centralized planning and decentralized execution. However to successfully implementation of this concept requires credential human resources.

Among others, future education of operational and tactical leaders must consider development of diplomatic skills. These skills should enable midlevel and junior officers along with noncommissioned officers, to effectively transfer political guidance in to tasks on terrain. Although some armed forces have recognized this, so far development of these skills are usually considered in immediate pre-deployment training and preparations. (Green, 2007) Nevertheless although the overall idea is that civilian experts should be deployed along with the military and therefore they would be the one who will lead these efforts, so far, it became clear that deploying civilians along the military is not always possible.

On the other hand as the lessons learned from many conflict and post-conflict situations indicate, a viable, effective government has all but vanished. In some cases, it may have never existed at all. At the tactical and operational levels, a trained civilian employee can approximate many of the functions of a local or central governance. More or less so far such understanding was a driving force in US and some other Western coalition special forces' pre-deployment training. Nevertheless as Dan Green argues even though US Special Forces recognize that good governance, coupled with informed and targeted reconstruction and development projects, is integral to a successful post-conflict effort, they generally do not have experts who can implement durable programs. This is understandable since training and skills are driven by different requirements.

David Galula recognized when there is a shortage of civilian political and administrative personnel, "making a thorough census, enforcing new regulations on movements of persons and goods, informing the population, conducting person-to-person propaganda, gathering intelligence on the insurgent's political agents, implementing the various economic and social reforms, etc.-all these will become their primary activity. . . Thus, a mimeograph machine may turn out to be more useful than a machine gun, a soldier trained as a pediatrician more important than a mortar expert, cement more wanted than barbed wire, clerks more in demand than riflemen." (Galula, 2006: 66)

If we have sufficient civilian personnel-experts in political and administrative matters-to perform such tasks, soldiers would be free to perform essential military functions. The problem with this however is that in practice this is not the case even for the most advanced armed forces in this context such as US, Canadian or UK.

Development of the diplomatic skills among the tactical leaders in the future post-conflict engagements should focus on several areas. These areas include (but are not limited to) providing for political leadership; building and enhance local institutions, support and improvement of governance, produce adequate information for the strategic leadership in accordance to the cultural and historical context.

THE IMPORTANCE OF DIPLOMATIC SKILLS DESIGNED TO PROVIDE FOR POLITICAL LEADERSHIP

Macedonian engagement in Afghanistan (MOD of the Republic of Macedonia, 2012) and Iraq, (Hadji-Janev, 2007:178) as well as other South-Eastern European experience, confirms what many have already understood, that tactical engagements during modern post-conflict operations could have strategic impact. Current dynamics in the post-conflict operational environments dictate that leaders on the ground need to be able to make quick decisions. Usually if these decisions are not timely managed might produce different outcome if they are undertaken with late response. Decisions that usually follow political chain of command are slow and not designed to address post-conflict dynamics and developments. In many cases political representatives either do not fill safe or are hard to be reached due to the infrastructure or operational security issues. Here one should be cautious and not misunderstand our thesis, i.e. civilian role in these cases remain as valuable as ever, but in many situation it is almost impossible to have it.

DIPLOMATIC SKILLS FOR ENHANCEMENT OF LOCAL INSTITUTIONS

Effective support and enhancement of the local institutions is also valuable line of operations during the overall post-conflict operational design. To successfully accomplish objectives that are usually designed and attained to this line of operations some forces have developed ranges of pre-deployment training. Extensive cultural, regional and language training should tailor future tactical operators' profile in a way that they could interacting with citizens of other countries and still keep strategic guidance and objectives in a loop. Nevertheless, recent efforts in this context are just scratching the surface because the final goal is to eliminate spoilers and insurgents directly, i.e. through direct actions missions. What is needed are capabilities not designed toward destruction of the system but capabilities designed to put the system in to a stable mode of operations through objectives that will enable indirect isolation of negative actors. Recent experience confirm that one could achieve this through political objectives such as developing governance improving public administration

and facilitate successful parliamentary and provincial elections. This however would not be achieved without strategic thinking and tactical action. Putted in other words tactical leaders at the lowest level should be qualified to employ standard operational procedures under the wider political objectives' default. Developing these skills has direct and indirect benefits.

Directly it will not stimulate grievances against the military and eventually inhibit legitimacy. Connected to this indirectly it will not hurt the operational moral. For example, during his command of ISAF forces in Afghanistan as many argued he issued the strictest directives to avoid civilian casualties. Driven by his visions i.e. the so called "insurgent math"-as he called it for "every innocent person you kill, you create 10 new enemies", he urged military forces to hold when they needed to act or were trained to do so). Without really getting his visions and intent and the fog that was created by the media and subordinates who could not get his point, the outcome was bad morale and inhibited will to operate.

DIPLOMATIC SKILLS FOR IMPROVING GOVERNANCE

Achieving effective governance is more or less the end-state in all contemporary post-conflict efforts. Leaders on the ground must demonstrate skills that will provide for the overall mission accomplishment and this could not be possible if there is no effective local and central host governance. These skills are especially important means in the most sensitive phase (usually last phase-known as enabling civil authorities) while achieving strategic ends. Demonstrating diplomatic skills should enable tactical leaders to have better understanding of tribal disputes, personal animosities, and local government functions. Indirectly while achieving former decisive points commanders will increase situational awareness, will avoid being dragged into tribal or personal disputes, will increase ability to identify insurgents in the general population, will be able to learn specifics about some local relations and ultimately to gain credible partner in insurgents' isolation. Consequently, such set of information when passed to the operational level could enable producing qualitative political overview of the specific province that may or may not differ from the general knowledge. Practically this could help in complex situations and keep forces away from factional disputes or in situation where qualitative assessment are needed. For example, whether the specific persons are broadly supported by the community and what capacity they might have at good governance.

Although these and similar suggestions are not brand new for the western hemisphere, they offer fresh approaches that should be considered. Nevertheless, we are proposing steps further that will improve identified anomalies or will at least stimulate further

qualitative professional and academic debates. Even more, most of the coalition forces from the region of South East Europe (SEE) have not even consider civilian efforts such as their allies. In this context we strongly believe that discussions and debates in this direction are not just valuable for SEE region but for the overall future coalition efforts and engagements in the post-conflict operations.

CONCLUSION

Globalization and technological developments have posed new rules for employing military as instrument of political power. To be successful military must consider coordination with other instruments of political power such as diplomacy, information and economics. Military success does not end with military victory but with creating sustainable and enduring peace. To achieve this warriors must be able to practice diplomatic skills if they are about to accomplish successful post-conflict projects. Unequivocally for this achievement credible civil components capable of implementing required strategies along with military are needed. However recent practice has shown that first, acquiring qualitative civilian components is not always possible; and second, that most of the coalition forces have not employed such forces or have not seriously considered such efforts.

Equipped with diplomatic skills among other skills, military midlevel and junior officers and noncommissioned officers could give great contribution in achieve strategic end-states. Skills designed to provide for host political elites, enhance local institutions and local and central governance must be implemented not just in pre-deployment training but also in the overall military education.

LITERATURE

1. Albareda Laura, Lozano, M. Joseph and Ysa Tamyko, "Public policies on corporate social responsibility: the role of governments in Europe, Journal of Business Ethics, (2007);
2. Bebbler J. Robert, ["The Role of Provincial Reconstruction Teams \(PRTs\) in Counterinsurgency Operations: Khost Province, Afghanistan"](http://smallwarsjournal.com/blog/2008/11/the-role-of-provincial-reconst/), Small Wars Journal, 10 November (2008), accessed August 08, 2013, <http://smallwarsjournal.com/blog/2008/11/the-role-of-provincial-reconst/>;
3. Beard Mary, North J.A., and Price, S.R.F., Religions of Rome: A History, (Cambridge University Press, 1998);
4. Chandan Sengupta, "Political and Social Stability, Paradoxes and Prospects", Economic and Political Weekly, Vol. 39, No. 48, (2004);
5. Cronin K. Audrey, "Cyber-Mobilization: The New Levée en Masse", Parameters,

- Summer (2006);
6. David Galula, *Counterinsurgency Warfare: Theory and Practice*, (New York: Praeger, 1964; reprint, 2006)
 7. Dan Green, "Counterinsurgency Diplomacy: Political Advisors at the Operational and Tactical Levels", The US Army Professional Writing Collection, May June, 2007, available at: http://www.army.mil/professionalWriting/volumes/volume5/september_2007/9_07_2.html
 8. DiNicolo Gina, "Defense on the Diplomatic Front: Rooted in history The modern military attaché Security cooperation on the rise", (2010), retrieved July 7, 2013, http://www.moaa.org/Main_Menu/User_Group/Serving_in_Uniform/Military_Matters/2010_Military_Matters/Defense_on_the_Diplomatic_Front.html;
 9. GAO, "Provincial Reconstruction Teams in Afghanistan and Iraq", GAO-08-905RSU Washington, D.C.: Sept. 26, (2008);
 10. Gindin Sam and Panitch Leo, "The State and Making of Global Capitalism", New Left Project, June 03, (2013), accessed August 06, 2013, http://www.newleftproject.org/index.php/site/article_comments/the_state_and_the_making_of_global_capitalism;
 11. Government of The Republic of Macedonia, "Jaferi: The peacekeepers are our biggest ambassadors", July 23, 2013, accessed August 7, 2013 from: <http://vlada.mk/node/6944>;
 12. Hadji-Janev Metodi, "Changing the Image of Corporate security in Macedonia: Could Macedonia Corporate Security Legacy to Cope with Global Market and Security Trends", in *Corporate Security in dynamic global environment-challenges and risks*, ed., Caleta Denis, (Institute for Corporate Security Studies, Ljubljana, 2012): 237-248, available at: <http://www.ics-institut.com/research/books/3>;
 13. Hadji-Janev, Metodi, *Iraqi Freedom: The Road to Babylon*, (Kultura, 2007),
 14. Kilcullen David, *Counterinsurgency*, (Oxford University Press, 2010)
 15. Kinsella Warren, *Unholy Alliances*, (Lester Publishing, 1992);
 16. Krulak, C. Charles transcript of "The Three Block War: Fighting in Urban Areas," US Marine Corps Gen Charles C. Krulak speech)(Transcript) 15 December 1997 [online], (accessed 29 July 2013) <http://www.accessmylibrary.com/article-1G1-20267468/three-block-war-fighting.html>;
 17. Lyon Rod, "Civil-Military Relations in an Age of Terrorism", Paper prepared for the Australian-American Fulbright Symposium, 'Civil-Military Relations in an Age of Terror', held at the University of Queensland in Brisbane, July, (2004);
 18. _____, *Larousse Desk Reference Encyclopedia*, The Book People, Haydock, 1995
 19. Ministry of Defense of the Republic of Macedonia, *The Contribution of the Republic of Macedonia to the Global Peace, Security and Stability*, (Skopje, 2012, Ministry of Defense of the Republic of Macedonia)
 20. Mathis Gerald, "The Role of the Military Attache in Diplomacy", CAR IR 535, Diplomacy

- & Statecraft, Fall, (2012);
21. McMaster H.R., "The Pipe Dream of Easy War", NY Times, July 21, 2013, SR9;
 22. Midttun Atle, "Policy making and the role of government, Realigning business, government and civil society, Emerging embedded relational governance beyond the (neo) liberal and welfare state models", Corporate Governance: International Journal of Business in Society, (2005);
 23. NATO, "Active engagement, Modern Defense Strategic", Concept for the Defense and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organization adopted by Heads of State and Government in Lisbon, November 19, (2010);
 24. Popescu C. Ionut, "War and Military Operations in the 21st Century: Civil-Military Implications Conference Summary", Duke University, Key findings
 25. Skinner Michel, "The New Silk Road: Canada Joining the US in exploiting Afghanistan Resources", Candian Center for Policy Alternatives, March 01, (2013), accessed August 7, 2013, available at: <http://www.policyalternatives.ca/publications/monitor/new-silk-road>;

„КЛАСИЧНА“ И „НЕОЕВРОАЗИСКА“ ГЕОПОЛИТИЧКА МИСЛА CLASSICAL AND NEO EURO-ASIAN GEOPOLITICAL THOUGHT

Тони Милески, Институт за безбедност, одбрана и мир

toni@fzf.ukim.edu.mk

АПСТРАКТ

Развојот на современата геополитичка мисла е обременет со разни дуализми во поглед на претходните сознанија и основни научни дискурси на (класична) геополитиката. Еден дел од денешните геополитички правци во голема мерка го релативизираат значењето на географските фактори или физичките карактеристики на територијата, додека други истовремено истите ги потенцираат како значајни референтни точки за идентификација на современите правци во развојот на геополитичката мисла. Од друга страна, како резултат на вечниот натпревар помеѓу копното и морето (теориите на хартленд и римленд) современата геополитичка мисла постојано се надоградува со нови развојни тенденции кои својата основа ја темелат врз постулатите на класичната геополитика, но и критиката на тие постулати.

Динамичниот контекст на современите меѓународни односи отвораат широки хоризонти за развој и моделирање на веќе постоечките сознанија за геополитиката. Ваквиот геополитички тренд настојува секоја наредна геополитичка размисла да одговори на современите геополитички случувања во светот. Трудот посебно се задржува на теоретската и практична елаборација на евроазиството и неоевроазиството како учења кои настојуваат да ја елаборираат руската геополитичката мисла од крајот на дваесеттиот век и почетокот на дваесет и првиот век.

Клучни зборови: евроазијство, неоевроазијство, геополитика, Русија, Дугин.

ABSTRACT

The development of contemporary geopolitical thought is burdened with various dualities in terms of previous knowledge and basic scientific discourses of (classical) geopolitics. One of today's geopolitical direction largely deny the importance of geographical factors and physical characteristics of the territory, while others emphasize them as important reference points for identifying the modern trends in the development of geopolitical thought. On

the other hand, as a result of the eternal contest between land and sea (Theory of Hartland and Rimland) contemporary geopolitical thought constantly upgraded with new development tendencies which are based on the postulates of classical geopolitics, and critique of these postulates.

The dynamic context of contemporary international relations opened wide horizons for development and modeling of existing knowledge of geopolitics. This trend seeks each geopolitical subsequent geopolitical thought to respond to contemporary geopolitical occurrences in the world. The paper is specifically focuses on the theoretical and practical elaboration of eurasianism and neoeurasianism as learning's that seeks to elaborate Russian geopolitical thought of the late twentieth century and early twenty-first century.

Key words: Eurasianism, neo-eurasianism Geopolitics, Russia, Dugin.

ВОВЕД

Новонастанатите услови на меѓународната сцена овозможуваат да се соочиме со преиспитување на класичните геополитички учења. Критичкиот осврт се движи во рамките на одреден степен на негирање на значењето на географските фактори како што се: големината на територијата, нејзиниот облик, положба, излез на море, комуникациска инфраструктура и сл. Исто така, одредени геополитички правци во целост ги отфрлаат географските фактори и нивната релевантност за политичките процеси и појави.

Од друга страна, голем е бројот на геополитичките дискурси кои настанале како резултат на вековниот натпревар помеѓу силите на копното и силите на морето. Овие претпоставки укажуваат дека современата геополитичка мисла се креира како резултат на основните постулати на класичната геополитика и критичката мисла за овие постулати како нешто важно во предметот на проучувањето на геополитиката. Динамичниот развој на современите меѓународни односи детерминираат голем број теоретски претпоставки кои не се подведуваат под категориите на погоре споменатите геополитички дискурси. Умешноста во нивното научно препознавање и елаборација можат да создадат нови теоретски геополитички размисли кои во голема мерка ќе ги објаснат идните случувања на светската геополитичка сцена. Несомнено дека основите на новите теоретски геополитички размисли се наоѓаат во претходните и актуелни геополитички опсервации кои произлегуваат од периодот по завршувањето на биполарниот светски поредок.

Општо е познато дека доминантното геополитичко учење во втората половина

од минатиот век се базирало на таласократскиот или атлантистички пристап во анализирањето на светските политички процеси. Атлантизмот како современа геополитичка појава во основа се темели врз теоријата на Николас Спајкмен за римленд. Оваа теорија станала основна стратегија на САД во период на Студената војна, позната и како стратегија на задржување (се мисли на комунизмот). Најзаслужни за континуитетот на теоријата за римленд се Мејниг, Кирк и Коен, а нешто подоцна и Кисинџер и Бжежински. Анализирајќи ја теоријата на Спајкмен, Мејниг укажал на „функционално-културолошката склоност или ориентација на населението и државата“, а не само на географската ориентација на територијата кон копното и морето. Во териториите на евроазискиот римленд, Мејниг категоризира три вида држави во зависност од функционално-културолошките карактеристики. Во првата група држави кои гравитираат кон хартленд спаѓаат: Кина, Монголија, Северен Виетнам, Бангладеш, Авганистан, Источна Европа, балтичките држави и Карелија (географско-историска област на северот од Европа помеѓу Белото Море на север и Финскиот Залив на југ). Јужна Кореја, Бурма, Индија, Ирак, Сирија и поранешна Југославија како геополитички неутрални држави, а Западна Европа, Грција, Турција, Иран, Пакистан и Тајланд како држави што гравитираат кон таласократскиот блок. Кирк потенцира дека главна улога на крајбрежните цивилизации е во далбочината на континентот да емитуваат културни импулси. Како важни држави врз кои треба да се воспостави контрола ги напоменал државите од Западна Европа, Грција, Турција, Иран, Пакистан и Тајланд. (Нартов, Нартов, 2013: 86).

Американецот Сол Коен во неговата книга „Географија и политика во поделениот свет“ предложил во геополитичкиот модел да се воведо дополнителна класификација базирана на поделбата на основните геополитички реалности на „јадра“ и „дисконтинуирани појаси“. Спорд него, во секој регион на планетата можат да се детектираат четири геополитички компоненти: прва, надворешна водна површина; втора, континентално јадро (нуклеус), односно внатрешен копнен простор оддалечен од брегот; трета, дисконтинуиран појас насочен кон континентот или надвор од него, и четврта, региони што се независни од претходните три дела. (Дугин, 2004:100). Набљудувано од агол на атлантистите, спојувањето на раздвоените крајбрежни зони по пат на воспоставување единствена контрола над нив се означува како претпоставка за обезбедување контрола над евроазиските ривали, првенствено Советска Евроазија. За таа цел, за да биде до крај успешна американската стратегија на „анаконда“, во контекстот на размислувањата на Кисинџер, нужно било да се посвети посебно внимание на крајбрежните сектори кои тежнеле кон

неутралност или биле свртени кон внатрешноста на континентот. Во политичката практика тоа значело војна во Виетнам, соработка со Кина, поддршка на проамериканските власти во Иран, како и на националистите во Украина и Балтикот. (Килибарда, 2008: 47).

Постстуденовоениот период ја насочи геополитичката мисла кон претпоставки кои произлегоа од новиот безбедносен амбиент кој укажа на намалување на можностите за нови конфронтации од глобални размери. Имено, се отворија хоризонтите за воспоставување единствен светски поредок кој треба да се базира на постулатите на пазарната економија и општественото уредување по моделот на западните демократии. Овие оптимистички и триумфалистички претпоставки на атлантизмот овозможија појава на нов правец во геополитиката наречен мондијалистичка геополитичка ориентација. Од друга страна, се појавува правец во геополитиката кој ги негира ставовите дека е дојдено времето за формирање на „единствен светски поредок“, односно дека постои веројатност одредени држави групирани околу етнорелигиската и културолошката блискост да се стекнат со соодветни атрибути што можат да ги загрозат вредностите на западните општества. Ваквиот геополитички правец во рамките на атлантизмот е наречен неоатлантизам. Покрај овие претпоставки постојат и други видувања за глобалната дистрибуција на моќта во наредниот период. Еден од поинтересните правци во развојот на геополитичката мисла, кој е предмет на анализирање во овој труд, е моделот за прикажување отпор на атлантскиот свет и дека за такво нешто е способна „заедничката моќ на континенталните целини“. (Килибарда, 2008:49). Многумина овој првек го нарекуваат континентализам, а во суштина се темели на принципите и геополитичкиот модел на т.н. евроазиство, односно неоевроазиство.

ЕВРОАЗИСКА ГЕОПОЛИТИЧКА МИСЛА: ОСНОВИ, РАЗВОЈ, МОДАЛИТЕТИ

Евроазиската геополитичка мисла потекнува од руската геополитичка школа. Основните постулати на овој геополитички правец се втемелени во идејата за континенталност во руската геополитичка школа која била развивана од приврзаниците на евроазиската мисла. Имено, Евроазијците биле тие кои први во Русија започнале да го употребуваат терминот геополитика, основните геополитички категории, предложиле сопствен геополитички модел на светот и ги означиле националните геополитички задачи и приоритети. По својата суштина евроазиската доктрина се јавува како геополитичка доктрина бидејќи се темели на геополитичкиот принцип „географијата како судбина“. Заслугите на Евроазијците се огледаат во фактот што тие го создале геополитичкиот проект за идна Русија

во рамките на идниот континент Евроазија.

Во концептот на Евроазијците Русија се јавува како посебна етногеографска и културна страна, која ја зазема централната положба (хартленд) помеѓу западот и истокот, Европа и Азија. Евроазиското движење започнало да се развива во рамките на руската емиграција на почетокот од 20-те години од минатиот век. Првите размисли за евроазиството се одбележани во Софија, потоа движењето се префрлило во Прага, а потоа во Берлин. Основачи на евроазиското движење биле филологот Трубецки, историчарот Вернадски, географот и економист Савицки, православниот свештеник Флоровски, филозофот Карсавин и уметникот Сувчински.

Во текот на историјата, во периодот од 1926 до 1929 година, центарот на движењето бил преместен во Париз. Парискиот центар го раководел филозофот Карсавин кој настојувал на одредено идејно-политичко зближување и соработка со советските власти. Одредени теории говорат дека движењето било саботирано од припадници на Тајната советска полиција – НКВД (Народный комиссариат внутренних дел). (Shlapentokh, 2007:67). Трубецки и Савицки ваквиот чекор го нарекле самоубиство на самото движење. Во 1930 година евроазиското движење престанало да постои. Повторното заживување се бележи во почетокот на 1960 година од страна на Лав Николаевич Гумиљов. (Желтов, Желтов, 2012:284)

Трудовите на Гумиљов даваат сосема нова слика за евроазискиот Исток кој не се појавува во форма на варварски држави на периферијата од цивилизацијата, туку како самостоен и динамичен центар на етногенеза, култура, политичка историја, државен и технички развој. Според него, етничките Руси не претставуваат дел од развојниот пат на Словените, туку посебен етнос создаден со претопување на турско-татарскиот народ со словенскиот народ. Оттука, оправдана е руската контролата над оние евроазиски земји кои се населени со турско-татарските етноси. Големоруската цивилизација е создадена од заедничката турско-татарска и словенска етногенеза остварена во географска смисла како историска алијанса помеѓу „шумата“ и „степата“. (Дугин 1, 2004:135).

Од размислувањето на Гумиљов за евроазиството можат да се издвојат неколку геополитички заклучоци. Според него, Евроазија претставува плодно и исклучително богато тло за етногенеза и културна генеза. Тоа значи дека е потребно да се одвикнеме од гледиштето на светската историја како еднополарна оптика, односно „Западот и сите останати“, што е карактеристика на атланстистичката историографија. Понатаму, Гумиљов напоменува дека геополитичката синтеза на „шумата“ и „степата“ која лежи во основата

на големоруската државност претставува клучна реалност за културно-стратегиската контрола на Азија и Источна Европа. Притоа, таа контрола би придонела за одржување на рамнотежата помеѓу Истокот и Западот. Исто така, Гумиљов напоменува дека западната цивилизација се наоѓа во последниот стадиум од сопствената етногенеза со оглед на фактот дека претставува конгломерат од „измислени“ етноси. Важно е да се напомене и неговиот став дека во скоро време ќе дојде до нагли промени на политичката и културната карта на планетата, по што доминацијата на „реликтните“ етноси нема да трае уште долго време.

Она што можеме да констатираме е фактот дека Гумиљов не ги формулирал сопствените геополитички размислувања врз основа на сопствената карта на светот. Тоа го направиле неговите следбеници во периодот на слабеењето на марксистичката идеологија и цензурата која таа ја наметнала. Овој современ правец во целост е наречен неоевроазиство. Постојат неколку типови неоевроазиство. Првиот тип претставува повеќедимензионална идеологија формулирана од одредени политички кругови на опозицијата во Русија кои се противеле на либералните реформи во периодот од 1990 до 1994 година. Неоевроазиството е засновано на идеите на Савицки, Вернадски, кнезот Трубецки и идеологот на рускиот национал-болшевизам Николај Устрјалов. Анализата на историските Евроазијци е прифатена како актуелна и апликативна во рамките на современите геополитички случувања. Тезата за националната идеократија со империјални континентални размери истовремено парира на западниот либерализам, но и на тесноетничкиот национализам. Русија се набљудува како темел на геополитичкиот „голем простор“ и нејзината етничка мисија претставува изградба на Империја. Советскиот период од историјата на Русија се набљудува како модернистички облик на традиционалниот руски национален стремеж кон планетарна експанзија и како што напоменува Александар Дугин „евроазиски антиатланстички универзализам“. (Дугин, 2004:139). Во рамките на неоевроазиството интензивно и темелно се проучуваат европските континенталистички проекти со што хоризонтите на евроазиското учење се отвораат и кон Европа апсолвира на како потенцијална континентална сила.

Втора карактеристика на неоевроазиството е изборот на исламските држави, особено континенталниот Иран за најзначаен стратегиски сојузник. Идејата за континентална руско-исламска алијанса се пронаоѓа во основата на антиатланстичката стратегија на југозападниот брег од евроазискиот континент.

Другите типови неоевроазиство претставуваат цел комплекс на претходно пре-

зентираните идеи со променлива политичка реалност или честопати станува збор само за прагматично економско евроазиство кое се темели на обновување на економската соработка помеѓу поранешните советски простори.

НЕОЕВРОАЗИСКА ОРИЕНТАЦИЈА ВО РУСКАТА ГЕОПОЛИТИКАТА

За време на Советскиот Сојуз, Русите верувале дека историјата ќе ја оправда супериорноста на комунистичката идеологија. Сега, кога Советскиот Сојуз го нема, многу руски интелектуалци ја врзуваат својата надеж за руското враќање, со големината на теоријата за геополитиката и нејзиниот руски аналоген поим за евроазиството. Според Морозова, денес „победата треба да се бара повеќе во географијата отколку во историјата, односно повеќе во просторот отколку во времето“. (Morozova, 2011).

Еден од најдоследните и најзначајните претставници на неоевроазиската ориентација во геополитиката е Александар Дугин. Неговото геополитичко кредо е опишано како „револуционерен експанзионизам“, „експанзионистички империјализам“ и „тврдокорно експанзионистичко евроазиство“. (Morozova, 2011:11). За Александар Дугин и група негови истомисленици константното акумулирање моќ по пат на територијално ширење е единственото соодветно однесување во светот во кој вечната борба на геополитичките актери е карактеристика, а особено геополитичката борба на силите кои се ориентирани кон копното и морето. (Tzygankov, 2003:109).

Каква е суштината на неговите геополитички визии? Интеграцијата на Евроазија или „собирањето на Империјата“ за Дугин претставува мисија во која Русија како земја на хартленд треба да ја има главната улога. Според Дугин, таквиот тек на настаните е неминовен со оглед на фактот дека контролата над континентот не може да се замисли без контрола над просторот на „географската осовина на историјата“. Доколку Русија не успее во оваа мисија, тогаш на површина испливуваат други алтернативни можности како што се: продор на Кина кон север во Казахстан и Источен Сибир или Средна Европа ќе тргне кон западните руски земји – Украина, Белорусија. Можни сценарија се и евентуалниот обид на исламскиот свет да ја интегрира Средна Азија, просторот околу реката Волга и Урал, како и одредени територии во Јужна Русија.

Поврзувањето на Русија, Германија, Јапонија и Иран, Дугин го перцепира како антизападен блок, кој би требало да претставува блок за продорот на Америка кон Европа и Азија. (Килибарда, 2008:57) Покрај Александар Дугин, различни форми на евроазиска доктрина и перспективи биле артикулирани од Евгениј Примаков (премиер на Русија од

1998 до 1999 година) и Генадиј Зјуганов. Евгениј Примаков бил еден од неколкумината руски политичари од ерата на Борис Јелцин кои заговарале блиски односи со азиските сили. (Laruelle, 2008:7). Зјуганов е познат по неговите ставови за некомпатибилноста на западната цивилизација и Русија, како и видувањето дека кон крајот на дваесеттиот век единствена алтернатива на хегемонијата на западната цивилизација претставува „исламскиот пат“, што значи дека Русија треба да воспостави блиски односи со исламските држави. Најголемите критики за овој став се однесуваат на фактот што во рамките на „исламскиот пат“ се вбројуваат и државите со радикален ислам. Исто така, се потенцира дека и Владимир Путин е неоевроазиски ориентиран. (Bassin, 2008:280). Жан Парвулеско, француски десничарски новинар во 2006 година публикува збирка есеи со наслов „Путин и Евроазија“ (Vladimir Poutine et l'Eurasie). Во нив, покрај другото, се анализирани изјавите на Путин од неговите посети на разни конференции, самити и држави. Ноевроазијците редовно ја цитираат посетата на Путин на Самитот на азиските држави во Брунеи 2001 година. На тој самит, Путин изјавува дека „Русија отсекогаш се чувствува како евроазиска држава“ и дека никогаш нема да заборава на фактот дека најголемиот дел од руската територија се наоѓа во Азија, предност која Русија никогаш не ја искористила во вистинска смисла. Затоа, Путин алудирал на потесна соработка со државите од азиско-пацифичкиот регион во поглед на градење потесни политички, економски и други релации. (Laruelle, 2008). Западните автори истакнуваат дека под маската на патриотизмот, Кремљ под раководство на Путин, презема кампањи за „индоктринација“ на државата, а особено нејзината младина со неоевроазиските идеи и вредности. (Pryce, 2013:31).

Сепак, главниот апологет на неоевроазијството денеска е Александар Дугин. По долги години работа и истражување, Дугин успеал да создаде огромен доктринарен, идеолошки и стратегиски апарат на евроазиската геополитичка линија на Русија и да ја канализира иднината на Евроазиската Империја. Денска, во голем број западни научни трудови перспективите на Дугин се анализираат како неоевроазиски. Ноевроазиството исклучиво повикува на анализите што Александар Дугин ги прави во поглед на развојот на геополитичката мисла.

Од февруари 2008 година, неоевроазиството станува добро вграден политички консензус во Москва. Пишувањата и истражувачките активности на Дугин инспирирале дел од руските политички елити посериозно да се позанимаваат со практичната имплементација на неоевроазиството. Како примери ќе ги посочиме Владислав Сурков, на кого можеме да му ја припишеме идејата за „суверена демократија“ и Сергеј Караганов кој

оригинално ја дизајнирал т.н. „сонародничка политика“.

Сурков до 1999 до 2011 година бил ангажиран како заменик на шефот на претседателската администрација, а од 2011 до 2013 година бил заменик премиер на Руската Федерација. Тој бил најодговорното лице за спроведување на политиката на „суверена демократија“. Суштината на таа политика се огледа во вербата дека Русите треба да ја дефинираат сопствената демократија и дека треба да се заштитат од вредностите што се увезуваат од надвор. Либералната демократија и атлантизмот се разгледуваат во Русија како капитулација под влијанието на Америка и Европа, поради што прифаќањето на конкретен авторитарен модел на општествено уредување се набљудува како признавање на евроазискиот карактер на современа Русија. (Pryce, 2013:32).

Доктрината на Караганов има значителен придонес во современите контури на неоевроазиството. Истата е креирана од Сергеј Караганов, близок соработник на Евгениј Примаков и советник на претседателите Борис Јелцин и Владимир Путин. Основите на Карагановата доктрина се огледаат во ставот дека Руската Федерација треба да претставува бранител на етничките руски малцинства ширум поранешните советски републики како и секаде каде што етничките Руси се подложни на дискриминација. (Smith, et all. 2002).

Доктрината на Караганов најмногу доаѓа до израз преку примената на таканаречената „сонародничка политика“. Сонародниците се претставени како сите оние кои не се граѓани на Руската Федерација, но се етнички Руси или зборуваат на руски јазик и пред сè се дефинирани како дел од „големата“ руска нација. Руските Евроазијци, кои ја опишуваат Евроазија како регион што за Русија претставува „блиско соседство“, тврдат дека ниту една друга држава освен Русија не е способна да ја наметне својата политичка доминација во Евроазија. Ваквата констатација е поткрепена со фактот што Европската унија и Народна Република Кина претставуваат цивилизации целосно одвоени од евроазиската цивилизација. Оттука, Русија се набљудува како природен и единствен регионален хегмон и секое кинеско, европско и американско влијание би се сметало за неприродно.

Несомнено дека доктрината на Караганов и идејата на Владислав Сурков за „суверена демократија“ својата инспирација ја црпат од неоевроазиството на Александар Дугин и евроазиството на неговите предци од раните дваесетти години од дваесеттиот век. Значајно прашање во контекстот на неоевроазиството е поставено на релацијата црква и држава. Црквата се набљудува како значаен столб во развојот на неоевроазиството. Се чинеше дека реализацијата на овој столб беше сосема неостварлива. Сепак, Руската пра-

вославна црква и Кремљ ја најавија својата соработка, во контекстот на неоевроазиството, на претседателските избори во 2012 година. Тогаш, рускиот патријарх Кирил ја поддржал претседателската кандидатура на Владимир Путин, нарекувајќи го како „Господово чудо“. (Bryanski, 2008). Ваквиот правец покажува дека односот помеѓу државниот апарат во Русија и Руската православна црква постојано се зајакнува. Како добра илустрација за претходните наводи можеме да укажеме на амбасантите кои припадниците на партијата Обединета Русија ги подготвуваат за промоена на Кривичниот законик. Имено, во него треба да се имплементираат одредби што се однесуваат на кривична одговорност на сите оние кои ќе ја критикуваат или навредат Руската православна црква. Во тој контекст, целосна светска информираност доби настанот кога три припаднички на рускиот поп-рок бенд „Pussy Riot“ добија затворски казни за изведување на недозволен перформанс во Московската црква на Исус Спасителот. (Stanglin, 2014). Покрај зајакнувањето на врската помеѓу црквата и државата, неоевроазиството има влијание и на славифилското движење, чиј силен поддржувач и промотор е Владимир Жириновски, лидер на Либерално-демократската партија на Русија. Како што веќе напоменавме, неоевроазиството повикува и на партнерство помеѓу православниот и исламот. Сепак, како одраз на чеченскиот сепаратизам, прогресот на исламскиот карактер на неоевроазиството не е на завидно ниво. Вредни се за напомена обидите на Путин да зборува на различни средби на Организацијата на исламската конференција за посебната положба на Русија како цивилизациски мост помеѓу Европа и муслиманскиот свет. (Pryce, 2013:35).

ЗАКЛУЧОК

Од претходно истакнатото, најважна е констатацијата дека, двата правци евроазиството и неоевроазиството го делат мислењето дека Русија претставува еден кохезивен цивилизациски ентитет, опфаќајќи ги различните народи кои населуваат широк простор на евроазиската територија. Оваа цивилизација е резултат на вековниот соживот и интеракција кои се обликувани од социјални, политички и културни сили кои доаѓаат од Европа и Азија. Оттука е зачестеното користењето на името Евроазија или Русија-Евроазија. Придржувајќи се верно на традициите на рускиот национализам до периодот на деветнаесеттиот век и класичното евроазиство и неоевроазиството ја дефинираат руско-евроазиската цивилизација базично спротивно од она што претставува перцепција на „западот“. Приврзаниците на (нео)евроазиството отсекогаш гледале на „западот“ како субјект кој настојува да ја поткопа националната благосостојба и геополитичко единство

на Русија и Евроазија.

Двете движења, евроазиското и неоевроазиското, во својата суштина се резултат на реакцијата на надворешните фактори кои биле во значајни аспекти многу слични, односно политичкиот крах на советската државна структура пропратена со геополитичкиот крах на нејзината територија во збир на суверени и квази-суверени ентитети. Се поставува прашањето на кој и каков начин на така фрагментиран територијален простор опстојува кохезивна цивилизациска зона. Императивот на овие геополитички развојни патеки всушност претставува одговорот на претходното прашање. Крајната цел би била можноста за воспоставување унитарна држава (поверојатно сојузништво) на евроазискиот геополитички простор.

Практичната геополитичка акција на Русија во поглед на реализацијата на идеологијата за неоевроазиството треба да овозможи научна геополитичка проценка на можностите за реализација и понатамошниот развој и валоризација на оваа геополитичка мисла. Состојбите во муслиманскиот свет (поддршката на Иран и Сирија) и конфликтот во Украина (заштита на руското малцинство) се едни од круцијалните геополитички и безбедносни прашања за реализација на неоевроазиството. Покрај сите политички, економски и воени консеквенци, овие состојби имаат голема геополитичка важност за иднината на целокупниот глобален геополитички поредок. Можеме да заклучиме дека во голема мерка проектот за „собирање на Империјата“ зависи од исходот на тие случувања.

ЛИТЕРАТУРА

1. Bassin, Mark (2008) Eurasianism 'Classical' and 'Neo': The Lines of Continuity. In: Tetsuo Mochizuki (ed.) Beyond the Empire: Images of Russia in the Eurasian Cultural Context. Sapporo, Japan: Slavic Research Centre. pp.279-294.
2. Pryce, Paul (2013) Putin's Third Term: The Triumph of Eurasianism?, In: ROMANIAN JOURNAL OF EUROPEAN AFFAIRS Vol. 13, No. 1, March 2013.
3. Smith, David J. et al (2002) The Baltic States: Estonia, Latvia, and Lithuania. New York: Routledge.
4. Bryanski, Gleb (2012) Russian patriarch calls Putin era 'miracle of God'.
5. Reuters, 8 February, <http://uk.reuters.com/article/2012/02/08/uk-russia-putin-religion-idUKTRE81722Y20120208> (пристапено на 20.10.2014 година),
6. Doug Stanglin, (2014) Timeline: Pussy Riot's journey from protest to prison. USA TODAY. February 18.

7. Natalia Morozova, (2011) THE POLITICS OF RUSSIAN POST-SOVIET IDENTITY: GEOPOLITICS, EURASIANISM, AND BEYOND, doctoral thesis, Central European University. Department of International Relations and European Studies.
8. Andrei P. Tsygankov, (2003) "Mastering Space in Eurasia: Russia's Geopolitical Thinking After the Soviet Break-Up," Communist and Post-Communist Studies 36, no. 1.
9. Dmitry Shlapentokh (ed.) (2007) Russia between East and West - Scholarly Debates on Eurasianism. Leiden • Boston: BRILL.
10. Marlene Laruelle, (2008) Russian Eurasianism: An Ideology of Empire. Woodrow Wilson Center Press.
11. Дугин, А. (2004) Основы геополитике 1. Зрењанин: Екопрес.
12. Дугин, А. (2004) Основы геополитике 2. Зрењанин: Екопрес.
13. Желтов, В.В. Желтов, М.В. (2012) Геополитика: история и теория. Москва: Вузовский учебник.
14. Килибарда, З. (2008) Основы геополитике. Београд: Универзитет у Београду – Факултет безбедности.
15. Нартов, Н.А. Нартов, В.Н. (2013) Геополитика. Москва: Юнити.

ПРИВАТНИТЕ ВОЕНИ КОМПАНИИ И БЕЗБЕДНОСТА PRIVATE MILITARY COMPANIES AND SECURITY

Оливер Бакрески,
Филозофски факултет, Институт за безбедност, одбрана и мир,
Скопје, oliverbakreski@yahoo.com

АПСТРАКТ

Приватните воени компании години наназад имаа подредена улога и се наоѓаа во широката поделба на работата на државните сектори каде што најчесто нивната работа беше потценувана од јавниот безбедносен сектор, маргинализирана од медиумите и неприфатени од обичните граѓани. Меѓутоа, денес, во повеќето земји, оваа перцепција е променета и на нив сè повеќе се гледа како на реален субјект кој извршува најразлични активности. Така, од релативно неприфатливи, овие компании станаа претпознатливи со што се конвергира негативното мислење за приватните воени компании во позитивно што е дијаметрално спротивно од претходното. Со други зборови, трансформацијата направи делумно да го привлече вниманието на академската јавност и се отвори суштинска дебата за оправданоста од постоење на овие компании. Во трудот се анализираат основните аспекти на приватните воени компании, а потоа подетално се навлегува во централните прашања: „Што се приватни воени компании?“, „За кого се наменети нивните услуги?“, „Какви се сличностите и разликите со платениците?“.

Клучни зборови: безбедност, компании, воени компании, приватни воени компании, платеници.

ABSTRACT

The private military companies had an inferior role during the previous years and were found in the broad labor division of the public sectors, where their work was underestimated by the public sector, marginalized by the media and unaccepted by the ordinary citizens. However, today, in most of the countries, this perception is changed and they are viewed as a real subject which performs various activities. So, from relatively uneconomical, these companies became recognizable by the converged negative opinion to positive, diametrically opposite from the previous one about the private military firms. In other words,

the transformation partially drew the academic's public attention, and a debate was opened about whether the existence of these companies is justified. This paper analyses the basic aspects of the private security companies, and then it is a more detailed penetration into the central issues "What are the private military companies?", "Who assigns their services?" "What are the differences and the similarities with the mercenaries?"

Key words: security, companies, military companies, private military companies, mercenaries.

ВОВЕД

Во теоретскиот дискурс често се поставува прашањето што се приватни воени компании и кому му служат? Тие за себе тврдат дека се најдетална професионална војска, дека го спроведуваат законот, дека се грижат за безбедноста, дека го чуваат мирот и изведуваат мировни операции низ целиот свет, односно феноменот под дискусија – приватна воена компанија (ПВК), може да биде разгледуван како концентрација на моќ и уште еден натпреварувач во натпреварот барајќи го сопствениот дел, преку новофокусиран продукт на насилство, во горенаведената распределба на пленот од војната (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Иако во некои форми коишто се слични на платеништвото повремение ПВК имаат развиено софистициран бизнис-модел или посебен метод на работа компатибилен со потребите и критиките на државнобазираниот меѓународен систем по Студената војна. Оваа софистицираност им овозможила да ги придобијат имплицитната и експлицитната легитимност. Особено вознемирувачки исход е дека додека економските цели се прифатени како двигател на војувањето, барем имплицитно, сепак не е прифатено од страна на населението дека тоа е единствена или главна причина за одење во војна. Ова се должи на фактот дека една економска војна може да биде социјално или политички непријатна за мнозинството во модерното време (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Приватните воени компании им даваат на своите клиенти редица услуги поврзани со безбедноста. ПВК се различни од платеничките групи, кои се дефинирани со меѓународен закон како поединци или војски кои се најмени да ја урнат владата со сила или да го поткопаат државниот поредок (Johnson Brian, 2005). ПВК, пак, спротивно се корпорации што имаат договори со легитимните влади, служејќи на некој начин во овие

земји да се подобри воената способност. Овие ПВК биле користени од земји кај кои недостига политичка волја да се вклучат во воени активности, кои се чувствителни на герилска војна, на кои им недостига степен на воена подготвеност или кога се во ситуации кога не можат да го одржуваат јавниот ред. (Johnson Brian, 2005).

Приватните воени компании за првпат се појавиле за време на Втората светска војна и особено кога геополитичките промени и реформите на вооружените сили на многу земји по завршувањето на Студената војна доведоа до брз пораст на индустријата на создавање приватна војска. Денес, повеќе од 150 компании ги нудат своите услуги во над 50 земји во светот. (Славески С., 2009).

Генерално, приватните воени компании дејствуваат како мали советодавни фирми, но и како големи транснационални корпорации кои обезбедуваат логистичка поддршка, потоа изнајмуваат борбени хеликоптери, обезбедуваат сили за борбени дејства и ги даваат сите видови услуги при помагањето во борбени операции. Во основа, не постојат приватни воени компании што се специјализирани само за одредени задачи, туку услугите кои ги нудат се испреплетени во зависност од побарувањето на пазарот и способностите на приватните воени компании да се приспособат на пазарните потреби.

Исто така, приватните воени компании нудат современи технолошки вештини во области каде што вооружените сили повеќе не можат да си дозволат да обучуваат персонал или да создадат можности за атрактивна кариера. Во други случаи, приватните воени компании го заменуваат капацитет што не постои. Други групи ги користат приватните воени компании за да им помогнат да функционираат во опасни опкружувања. Некои истакнуваат дека приватните воени компании се од потенцијална корист за ООН и за други меѓународни организации зашто нивното распоредување би подлежело на помала политичка контроверзност отколку една одлука за распоредување национални трупи под покровителство на ООН. Поедници и групи понекогаш ги користат приватните воени компании за поподмолни цели, како што се соборување влади или заштита на нелегални активности. (Славески С., 2009).

Во основа, правото за употреба на детални ресурси за војна коишто имаат потреба од надзор и одобрување, се врши преку одговорноста на Владата и индиректно преку населението. Во секој случај, ПВК овозможува употребата на деталните ресурси да бидат проширени надвор од рамките на надлежноста. Со други зборови, ПВК е по природа антидемократска. Може да се додаде дека Владата најчесто не е во можност да собере доволно поддршка помеѓу населението за нивните потреби и желби. Оттука таа се обиду-

ва да го заобиколи јавното мислење за нејзините активности. Не се прави никаква разлика кога ПВК помага едно непопуларно диктаторство да одржи контрола врз вознемиреното население во „банана држава“ или ПВК е агент од прв ред којшто ѝ помага на Владата во достигнувањата на нејзините геополитички цели. Кога Владата се вмешува онаму каде што нема доволно поддршка за воена интервенција, сугерира дека легитимноста на целите или објективностите, за кои е потребно да се договори со ПВК, е дискутабилна. (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Во основа, приватните воени компании онаму каде што се гледаат како обична врска на договори, тешко е да инсистираат на пропуст и едноставно да судат какво било ограничување на бизнис активностите. Термините за правилата може да бидат расправани, дека една добивка од врската на договори е потенцијално значајно олеснување во поврзувањето на одговорност на поединците за акциите во компанијата. На пример, олеснувањето за приватните воени компании, каде што потпишувањето договор поминува во легална форма, директорите можат да бидат одговорни за политиката на компанијата, што резултира со недостатоци и повреди на целта како интернационални загуби. (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

ШТО Е ПРИВАТНА ВОЕНА КОМПАНИЈА?

Иако типологиите ни претставуваат еден концептуален поглед за тоа што се приватни воени компании, многу лесно може да се згреши во интерпретацијата на терминологијата која се користи бидејќи потекнува од симболични истражувања. Дефинициите можат да понудат понатамошни насоки. Сепак, бидејќи не постојат многу дефиниции достапни да се направи компаративна анализа, ќе бидат презентирани неколку обиди за дефинирање на приватните воени компании и ќе следи една работна дефиниција која најблиску ги детерминира состојбите во оваа сфера. (Ortiz Carlos, 2010).

Една од дефинициите за приватните воени компании е дека тие се специјализирани во воени вештини, вклучувајќи и борбени операции, стратегиско планирање, прибирање разузнавачки информации, оперативна поддршка, логистика, обука, набавка на опрема и одржување на оружје и друга опрема. (Schulz, Sabrina; Yeung, Christina, 2005). Исто така, за нив се вели дека се деловни компании кои имаат за цел да прават профит преку обезбедување воени услуги во областа на консултантските услуги, логистиката и борбените активности. Во конфликтни области како што е Ирак, на пример, тешко е да се прави разлика помеѓу регуларната армија која е ангажирана и приватните воени

компанији кои се занимаваат со договор за поддршка на редовните безбедносни сили, и често не е можно да се направи разлика меѓу редовните војници од нивните приватни колеги, кои, на пример, се ангажирани во заштитата на конвои или стока. (Fabien, Mathieu; Dearden, Nick, 2006).

За целите на овој труд, приватните воени компании се фирми кои нудат специјализирани услуги за време на војни и конфликти. Тие се разликуваат од другите елементи на безбедносниот систем по организациската структура и мотивираноста. Имено, тие се регистрирани фирми со корпоративски структури и ги даваат своите услуги главно заради добивка, а не од политички причини (Славески С., 2009). Најчесто услугите што ги даваат приватните воени компании се многубројни. Во практика, најчесто се истакнуваат следните: директна борба, разузнавачки информации и обука, безбедност во конфликтни зони, консалтинг (советување) и планирање, техничка помош, оперативна и логистичка поддршка (набавка на оружје, опрема за одржување, итн), деминирање и постконфликтна реконструкција. (Schulz, Sabrina; Yeung, Christina, 2005).

Приватните воени компании се дефинираат и како законско формирани меѓународни компании кои нудат услуги на клиенти што вклучуваат потенцијал за употреба на сила на систематски начин, во воена и во паравоена смисла, како и засилување, трансфер, олеснување, одвраќање или деактивирање на овој потенцијал, или знаењето потребно за негова примена.

За целосно разбирање на значењето на оваа дефиниција, следат неколку објаснувања:

законски формирани. Како и вообичаените компании, ПВК плаќаат даноци и влегуваат во договорни спогодби, најчесто како спогодби за соработка со владата, со меѓународни и со невладини организации и со мултинационални корпорации. Некои ПВК, пак, се наоѓаат на берзата. Дискусијата за тоа дали треба или не треба да се ангажираат, односно да им се дозволи да дејствуваат, не треба да се меша со нивниот статус на законски формирани комерцијални фирми;

меѓународни компании. ПВК имаат тенденција да нудат услуги на меѓународно ниво и да склучуваат договори како со домашни така и со странски клиенти. Желбата за профит и нивното меѓународно работење е она што ги поттикнува некои коментари да ги означат ПВК како платенички фирми;

нудење услуги. ПВК како одбранбени изведувачи, дејствуваат во подрачја на одбраната и обезбедувањето. Сепак, за разлика од одбранбените изведувачи, тие сè

повеќе се услужно ориентирани отколку капитално интензивни. Со други зборови, тие не произведуваат воена опрема, туку даваат инструкции на клиентите за тоа како да постапат при војување и обезбедување;

потенцијал да се применува сила на систематски начин. ПВК најчесто вработуваат поранешен воен и полициски персонал, па оттука е и повикувањето на воени и на паравоени средства. На тој начин нивната работна сила поседува знаење за употреба на смртоносно оружје и воедно персонал кој обезбедува вооружена заштита на опасни локации. Сепак, често потенцијалот не се вулгаризира на овој начин и тој вклучува само експертиза својствена за давањето услуги. И на двата начина, алудирајќи на употреба на сила на систематски начин имплицира состојба на подготвеност карактеристична за персоналот на ПВК, но не и за персоналот за обично обезбедување. (Ortiz Carlos, 2010).

Вториот дел од дефиницијата се однесува на примената, односно пренесувањето на знаењето за примена на сила. Конструираниа е врз основа на сегментите на услуги опфатени со анализата на типологии (борба, обука, поддршка, безбедност, разузнавање и реконструкција):

засилување. Ова се случува кога ПВК даваат услуги кои директно или индиректно ги подобруваат воените способности на клиентите, односно ги засилуваат;

трансфер. Ова се манифестира кога се нудат услугите за обука, бидејќи тие го одразуваат недостатокот на одредена експертиза на одредени сили или агенции на кои истата се трансферира;

олеснување. Иако несмртоносно по природа, обезбедувањето услуги од областа на оперативната поддршка и разузнавањето го олеснува развојот или примената на сила;

одвраќање. Услугите за обезбедување во форма на вооружена или невооружена заштита, дејствуваат како активна или пасивна пречка за непријателските приватни сили кои ги доведуваат во опасност персоналот, инфраструктурата или активностите на догворната страна;

деактивирање. Реконструктивните средини често бараат услуги кои ќе придонесат за уништување на инаку смртоносните способности. Неексплодираната артилерија и располагање со оружје се добри примери за оваа способност за деактивирање. (Ortiz Carlos, 2010).

Дадената работна дефиниција е поставена на поширока платформа затоа што ги определува основните претпоставки за навидум различните услужни сегменти кои ги покриваат ПВК, но не треба да се заборава дека оваа дефиниција всушност дава „ус-

ловна“ концептуална согласност за да се согледа каква е улогата и самата структура на приватната воена компанија.

Значи, терминот „приватни воени компании“ беше и остана организациона етикета што се користи за диференцирање на овој вид фирма од конвенционалните фирми за обезбедување или од оние што не вработуваат високоспецијализиран персонал или не се способни да дејствуваат во опасно окружување. Со други зборови, не секој чувар на трговски центар може да се стреми успешно да дејствува во конфликтни зони или ефикасно да деактивира неексплодирана артилерија. Сепак, може да се каже дека оригиналното значење на терминот понекогаш се губи во академскиот превод. Постои уште една сложеност со поинакво потекло. Како резултат на контроверзиите кои произлегуваат од лабавата примена на терминот ПВК, некои фирми го преферираат понаивниот термин – приватни компании за обезбедување (ПКО). Од друга страна, некои научници ги сметаат ПКО како едноставно поелегантно име отколку ПВК. Но, сепак, терминот ПКО е повеќе изваден од контекст и се применува за конвенционални фирми за обезбедување. Ова не е само проблем од областа на семантиката. Неопходно е за читателот да се запознае со алтернативната терминологија која се користи за да се означат ПВК. Терминот ПВК, сепак, веруваме дека ја опфаќа суштината на овој вид услужна компанија и го олеснува учењето на оваа тема, бидејќи потекнува од 90-те години на минатиот век, а не само од конфликтот во Ирак па наваму. (Schulz, Sabrina; Yeung, Christina, 2005).

Денес на пазарот постојат многу приватни воени компании. Некои од најпознатите кои дејствуваат во меѓународни рамки се: Blackwater (САД), DynCorp International LLC (САД), Military Professional Resources Inc. (САД), Vinnell Corporation (САД), Armor Group (Велика Британија), Control Risks Group (Велика Британија), Erinys International Ltd (Велика Британија / Јужна Африка). Повеќе за овие компании, како и за каталогот на услугите што ги нудат може да се најде на нивните веб-сајтови. Значи, приватните воени компании постојат во многу земји, но сегашниот тренд покажува дека нивниот број се зголемува, особено во конфликтните региони, каде што бизнис компаниите имаат потреба од поголема заштита од онаа што може да им ја обезбеди државата. Се смета дека тие се позаинтересирани за заштита на приватниот имот и персонал отколку за воената страна во конфликтот. Сепак, во практика, компаниите многу често ја комбинираат воената и безбедносната експертиза поради тоа што се смета дека и двете се од подеднакво значење и неопходни во одредени региони (Славески С., 2009).

УСЛУГИТЕ ШТО ГИ НУДАТ ПРИВАТНИТЕ БЕЗБЕДНОСНИ АКТЕРИ

Приватните безбедносни актери се нераскинлив дел на јавната безбедност која во основа се дели на public polising и на private polising. Во однос на првиот елемент, станува збор за извршување работи врзани со јавниот ред и мир, и генерално овие работи ѝ се подведени пред сè на полицијата, додека вториот елемент ги обединува работите кои се врзуваат за имотната и за личната безбедност на граѓаните и нив најчесто ги извршуваат приватните безбедносни актери. Приватните безбедносни актери развиваат директна соработка со субјектите на системот на национална безбедност, а таа соработка најчесто се изразува со неговото приближување од маргините кон центарот на случувањата. Со тоа приватните безбедносни актери стануваат нераскинливо поврзани со сите ангажмани на субјектите на системот на национална безбедност.

Приватните безбедносни актери ја надминаа улогата само да обезбедуваат приватен имот. Тие активно се вклучени во одржување на јавниот ред, истраги на злосторства, апсење и приведување на јавни места. Тие се вклучени во активности кои некогаш беа извршувани само од страна на полициските сили. Со тоа линијата меѓу јавната и приватната сопственост и кој е одговорен за одржување на јавниот, а кој за приватниот простор станува заматена. (Robertson Cliff and Birzer L. Michael, 2012).

Ова заматување ја создава и основната дилема и често се поставува прашањето: „Каков вид услуги даваат овие безбедносни актери?». Приватните безбедносни актери преку нивните репрезенти приватните безбедносни компании (PSCs) нудат три широки категории услуги за надворешна безбедносна поддршка и тоа: оперативна поддршка, воено советување и обука, како и логистичка поддршка. Приватните безбедносни компании, исто така, нудат внатрешни безбедносни услуги почнувајќи од обезбедување места (вооружено и невооружено), превенција на криминал и разузнување. Сингер ги поделил овие компании од врската меѓу примарните услуги што ги даваат до „врвот на копјето» во „просторот на војувањето». Услуги што се најблиску до врвот на копјето се оние што се на предна линија на војување, обично најопасни и смртоносни. Според Сингер, ова води до разлики меѓу еден вид фирми што обезбедуваат имплементација и команда, други компании што обезбедуваат советување и обука, и трети компании што обезбедуваат воена поддршка. Во практика, иста приватна безбедносна компанија може да обезбеди еден, два или повеќе видови услуги. Навистина, со оглед на начинот на кој овие фирми ги исполнуваат договорите од базата на податоци и рекламирањето, лесно им е да преминат од еден во друг вид услуги. (Williams P.D., 2008).

Најмувањето на приватните безбедносни компании вклучува склучување договори за повеќе видови услуги, т.е. функции меѓу кои најчесто се: борба против пиратство, преговарање, олеснување откупи, обезбедување критични инфраструктурни точки, безбедност на крајбрежјата, обезбедување јавни установи, мониторинг и патроли, инсталирање алармни системи, разузнувачки активности, асистенција при хуманитарна помош, вооружен транспорт, обезбедување и менаџирање со затвори, директна вклученост во хуманитарни операции во странство, истражувања и иновации во технологијата итн. (Buzatu A. and Buckland B., 2010).

Ова подразбира повеќемилионска армија од платеници, годишни приходи од стотици милијарди долари, илјадници фирми кои варираат според моќта и ресурсите и нивна инфилтрација во сите аспекти на дејствување. Намалувањето на монополот на употреба на сила од страна на државата и запаѓањето на цели територии во рацете на криминални групи кои условно „произведуваат“ закани по безбедноста ја зголемува потребата од ангажирање на приватните безбедносни компании, но од друга страна, дополнително го продлабочува јазот и недовербата меѓу приватниот и државниот безбедносен сектор. (Winkler, T., 2002).

Поголемиот дел од активностите на овие компании се легални и законски уредени, но сепак сè уште постојат матни зделки од „кучињата на војната“. Приватните безбедносни компании беа поврзани и со неколку афери и скандали во изминатите неколку децении и нивното име беше синоним за бруталност и кршење на човековите права, но сепак, современите компании имаат тенденција да остават добар јавен впечаток. (Mandel R., 2002). Денешните приватни безбедносни компании изложуваат јасна корпоративна природа, располагаат со тековни разузнувачки капацитети, а нивната добра репутација и можности им дозволуваат пребирливо да ги избираат оние кои ќе ги ангажираат врз основа на постигнатите резултати.

Сепак, може да се заклучи дека непостоењето јасна диференцијација на приватните безбедносни компании остава низа нејаснотии. Најчесто проблемите се јавуваат заради речиси автоматското подразбирање дека тоа се регистрирани корпоративни тела со правен субјективитет што нудат воени и безбедносни услуги од најразлична природа и за цели кои се различни од оние на платениците (Chaloka Beyani and Damian Lilly, 2011). Меѓутоа, исто така е точно дека постоењето на приватни безбедносни компании во согласност со видот на услугата што ја даваат имаат одредено влијание врз општата поделба што е направена, и тоа: на компании за физичко обезбедување; на компании за

техничко обезбедување и на компании што даваат услуги за истрага и анализа на ризикот, односно услуги за управување со безбедносниот менаџмент. (Даничиќ, Милан; Стајиќ, Љубомир, 2011).

Приватните безбедносни компании при извршувањето на својата основна задача (чувари на луѓето, имотот и информациите), се одговорни пред повеќе инстанции. Така, тие се одговорни пред: клиентот кој го ангажирал приватното обезбедување (одговорност дека ќе бидат направени сите напори за да се обезбедат ефикасно неговиот имот или неговиот телесен интегритет од разни природни и вештачки закани; спречување, откривање и соодветно реагирање на закани; обврска да ги извршуваат овие надлежности како начин што ќе му овозможи на клиентот да има доверба дека нема да биде загрозувана неговата безбедност или дека ќе треба да платат значителни штети поради однесувањето на приватното обезбедување); јавноста (одговорност да комуницираат со органите кои се надлежни за спроведување на законот и правниот систем каде што е потребно, како приведување и задржување на некој кој сторил кривично дело). Во сите овие ситуации главна должност на приватните безбедносни компании е да набљудуваат, да одвратат, да забележуваат и да евидентираат сè што е од значење за правилна заштита на безбедноста и сигурноста на клиентот. (Chaloka Beyani and Damian Lilly, 2011).

СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ МЕЃУ ПРИВАТНИТЕ ВОЕНИ КОМПАНИИ И ПЛАТЕНИЦИТЕ

Во литературата често како синоними за приватни воени компании се користат термини како што се компании на платеници и приватно обезбедување. До пред извесен период платеник беше стандардниот израз за актерите во конфликт кои вообичаено беа мотивирани само од личната корист. Овој израз се појавува во некои меѓународни договори што беа критикувани заради недоволната прецизност, бидејќи се сè повеќе фокусирани на мотивираноста за изведување акции, што тешко може да се идентификуваат, отколку на самите акции.

Во основа платениците се личности-авантуристи кои немаат поширока поддршка, но се инспирирани од барање возбуда, како и пари, во проблематичните места. Тоа се лица кои работат надвор од државниот систем и се појавуваат таму каде што има распаѓање на внатрешниот ред, а се појавуваат како инстант воена сила со „сомнителна“ стручност. Сензационалистичкиот сликата за овие платеници е дека тие се смели, опасни и дестабилизирачки елемент. Како што забележал Хуан Карлос Зарате „овие независни пла-

теници ангажирани наспроти ограничувањата на системот на националната државност во XX век и навидум мотивирани само од паричен интерес, беа гледани како шокантен анахронизам.” (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Без разлика дали се работи за самостоен платеник или за група платеници кои се подготвени да нападнат како приватна армија, дури кога се организирани во легално партнерство, како група не можат да постигнат сè и да се претстават како компанија. Петер Сингер има откриено повеќе видови платеници како: странци, независни или организирани и структурирани сили, мотивирани од парите, а не од политички причини, регрутирани да ги избегнат легалните забрани, фокусирани на борба. (Singer P, 2009).

За разлика од платениците, приватните воени компании не се поразлични од која било друга бизнис- компанија, така што од легален аспект тие имаат иста структура, права, должности и обврски. Контролата ја вршат одбор на директори, а компанијата има и група акционери кои добиваат дивиденди од профитот на компанијата и преземаат активности за да го зголемат профитот. Со други зборови, без разлика на обидот приватните воени компании да се претстават како несебичен инструмент за слобода и демократија, тие се позиционираат како доброволна организација или како меѓувладина организација и невладини хуманитарни спасители низ хуманитарните интервенции или едноставно како поддржувачи на останатите комерцијални компании и тие имаат една единствена функција за сите бизнис-компаниии — едноставно да го зголеμουваат профитот за своите акционери. (Jansen M.C., 2001).

И покрај одредени сличности на приватните воени компании со другите бизнис-компаниии, сепак постои евидентна разлика. Тоа што ги одделува приватните воени компании од другите бизнис-компаниии е природата на услугите што ги даваат на клиентите. Приватните воени компании се подготвени да се вклучат во смртоносно насилство за одредена цена. Со други зборови, профитабилните бизниси влегуваат во критичка политичка цел. Не само што нивните методи дозволуваат и вклучуваат убиство, смртта на непријателот може да има специфична цел. Односно, убиствата или ангажирање за убиство може да биде важен дел од нивната мисија. Исто така, покрај целта — обезбедување безбедност, е фактот дека некои од нив се ангажирани за да остварат специфична цел, а тоа е да ги убијат непријателите. Уште подалеку, сивата зона на вооружениот персонал во борбената зона и борбените подрачја на цивилите ја прави разликата помеѓу осигурување на безбедноста и борците неважна во важен контекст. Во многу делови на светот се препорачува дека ангажирањето за убиство е, или барем треба да биде, нелегално. Дали

ова се однесува и на компаниите кои се ангажирани за убиства? Ова прашање води до главното прашање: „Што прави присуството на компаниите што го менува она што во други околности ќе биде наречено платеништво?“ Глобалниот одговор е јасен: моќта! (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Моќта на приватните воени компании доаѓа од способноста на компанијата да обезбеди значајни суми капитал. Големината на пазарот на приватните воени компании и зголемениот потенцијал ги прават привлечни за инвестирање, им овозможува да прават сè повеќе капитал, да ги зголемуваат и да ги продаваат своите услуги, ги прави помоќни учесници во политиката, во бизнисот и во остварување на безбедноста. Приватните воени компании олеснети од колективните форми, станаа позначаен воен потенцијал од државните безбедносни актери. На пример, приватните воени компании на подрачјето на Ирак станаа едни од водечките светски војски. Оваа големина и моќ ја менува во голема мера политичката карта во која луѓето и државите традиционално настапуваа и постојано се натпреваруваа за контрола на ресурси. (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Од изнесеното може да се констатира дека меѓу приватните воени компании и платениците постојат експлицитни дивергентни разлики. Во овој контекст, Сингер забележува дека идните разлики помеѓу приватните воени компании и платениците се следните: структура на компанијата, бизнис профит пред индивидуален профит, јавен легален ентитет, сеопфатни и разновидни клиенти, финансиски пазар. (Singer P., 2009).

Постојат најмалку четири причини зашто државите не ги изедначуваат платениците со приватните воени компании, и покрај тоа што некои приватни воени компании обезбедуваат платенички (борбени) услуги. Прво, дефиницијата за платеник е насочена кон идентификување и одвраќање на индивидуалните актери. Оваа цел е евидентна во нацртот од 1989 година предложен во Меѓународната конвенција против регрутирање, користење, финансирање и обука на платеници што се концентрира на регрутирањето и употребата на одделни платеници или за статусот на индивидуалните платеници, ако тие се фатени за време на борбата. Денешната реалност е дека корпорациите, а не индивидуалците се тие кои сега обезбедуваат приватни воени услуги, вклучувајќи ги и традиционалните платенички услуги т.е. обезбедување кривично ориентирани борбени сили. Ова корпоративно преформулирање е главната причина зошто државите не се во состојба или не сакаат да се направи директна споредба меѓу одделните платеници на старата и на новата корпоративна приватна воена компанија. (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and

Newell Virginia, 2009).

Втората причина е дека белегот на еден платеник — борба за продажба, не е карактеристика за мнозинството на ПВК. Само мал број ПВК обезбедуваат офанзивна противуслуга. До денес државите не се обиделе да ја реконструираат ПВК индустријата со диференцирање меѓу ограничен број борбено подготвени ПВК и побројни ПВК кои обезбедуваат поддршка на безбедносните служби, но не се вклучуваат во борба како основна дејност. Според тоа, за да се регулираат ПВК државите прво мора да разликуваат широк спектар на ПВК, и да се прави разлика не само меѓу ПВК, но, исто така, и меѓу активностите на една голема ПВК, што може да обезбеди широк спектар на услуги. (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

Трета причина е тоа што пречистениот маркетинг, софистицираното лобирање и професионалните бизнис практики на современите ПВК им даваат кредибилитет и ги поттикнуваат државите да ги третираат поинаку од платениците. Додека државите од една страна стереотипски гледаат на платениците како партиски недисциплинирани, злобни и индивидуално неадаптирани, мотивирани само од можноста да добијат пари, од друга страна, тие имаат тенденција да гледаат попозитивно на ПВК. Накратко, додека ПВК се гледаат како корпоративни и како веродостојни партнери, традиционалните платеници од аспект на државата се несигурни и без кредибилитет.

Четвртата причина зошто државите се резервирани да ги изедначат ПВК со платениците, вклучува економски рационализам и тенденција кон политиките кои бараат да се зголеми ефикасноста на јавниот сектор преку воведување конкуренција во приватниот сектор. Во овој контекст, државите гледаат финансиска и политичка предност во користењето на ПВК како ефикасен воен понудувач на услуги. (Sheehy Benedict, Maogoto Jackson and Newell Virginia, 2009).

ЗАКЛУЧОК

Приватните воени компании може да се заклучи дека се јасно структурирани и хиерархиски подредени регистрирани корпоративни асоцијации коишто даваат услуги од безбедносен карактер и се натпреваруваат за да добијат работни места со други такви компании на пазарот. Тоа се компании чија цел е да се направи профит со давање услуги првенствено во конфликтни области, но и во неконфликтни области.

Приватните воени компании се јавуваат во различни форми и се формирани за давање различни услоги од мали до големи консултантски фирми, за работа во делот на

обезбедување храна и воена помош, до нудење класична воена логистичка поддршка и одржување на вооружувањето. На тој начин тие се одредена форма на одговор и се главна алатка на владите за осигурување на безбедноста.

Значи, приватните воени компании нудат широк спектар на услуги кои ги даваат на глобалните играчи – меѓународните организации, магнатите за експлоатација на ресурси, невладините организации и на крајот – самите влади. Со тоа, нивното присуство е сè поочигледно во различни региони, а со тоа и нивната инволвираност во решавањето на многу конфликти е очигледна.

Денес постојат размислувања дека приватните воени компании служат да вработуваат платеници, односно се ставаат на располагање на овие компании за остварување на одредени цели. Општиот заклучок е дека приватните воени компании функционираат како и другите компании од бизнис-заедницата и преземаат активности за да остварат профит. Тоа можат да го направат со ангажирање на одредена категорија луѓе кои се подготвени да нападат одредени цели во корист на приватните воени компании, односно се организирани во легално партнерство на најдобар начин да ја претстават компанијата која, пак, се труди да ја оправда својата цел на постоење.

ЛИТЕРАТУРА

1. Abrahamsen, R., Williams, M.: Security beyond the state. Private security in international politics. Cambridge University Press, 2011.
2. Avant, D.D.: The Market for force: the consequences of privatizing security. Cambridge University press, 2005.
3. Avant D., "The Privatization of Security : Lesson from Iraq", Orbis, Spring 2006, Volume 50, Number 2.
4. Бакрески О., Контрола на безбедносниот сектор, Филозофски факултет, Скопје, 2012.
5. Benedict, Sheehy, Maogoto Jackson and Newell Virginia, Legal Control of the Private Military Corporation, Polgrave Macmillan, Now York, 2009.
6. Buzatu A., Buckland, B.: Private military and security companies: Future challenges in security governance. DCAF Working paper no.3.
7. Winkler, T., Managing change: The Reform and Democratic Control of the Security Sector and International ORDER, DCAF, Geneva, 2002.
8. Williams P.D., Security Studies: An Introduction, Routledge, London and New

- York, 2008.
9. George B.; Button M.: Private Security, Perpetuity press, Leicester, 2000.
 10. Gusy Ch.: Polizeirecht, J.C.B. Mohr, Tübingen, 1994.
 11. Green, Gion, i Raymon C. Farber. Uvod u bezbjednost. Los Angeles: Security World Publishing Co., 1975
 12. Mandel R., Armies Without States. The Privatization of Security. Lynne Rienner Publishers, 2002.
 13. Мала политичка енциклопедија, Институт политичких наука, Београд, 1966.
 14. Маслеша Р.: Теорије и системи сигурности, Магистрат, Сарајево, 2001.
 15. Nemeth C., Private Security and the Law, Fourth edition. Elsevier, 2012.
 16. Chaloka Beyani and Damian Lilly, Regulating Private Military Companies, London : International Alert, 2001. Ohio, 2012
 17. Carmola, K.: Private security contractors and new wars: Risk, Law and Ethics. Routledge, Contemporary security studies, 2010
 18. Principles of Security Management, Pearson Prentice Hall, New Jersey, 2005.
 19. Percy, S.: Mercenaries: The history of a norm in International relations. Oxford University Press, Oxford, 2007.
 20. Percy, S.: Regulating Private security. Taylor and Francis, 2013.
 21. Purpura, P.: Security and Loss prevention: An introduction; Sixth Edition. Elsevier, 2013.
 22. Richards, A., Smith, H.: Addressing the Role of Private security companies within the Security Sector Reform programs, GSDRC, 2007.
 23. Robertson Cliff and Birzer L. Michael, Introduction to Private Security, Prentice Hall, New Jersey Columbus.
 24. Tzifakis Nikolaos, Contracting out to Private Military and Security Companies, Centre for European Studies, 2012.
 25. Chesterman, S., 'Shared Secrets: Intelligence and Collective Security', Lowy Institute Paper 10, (Double Bay: Lowy Institute for International Policy, 2006.
 26. Славески С., Безбедносен систем, Европски универзитет, Скопје, 2009, стр. 173.
 27. Современа македонска одбрана, вол.XI, бр. 19, април, 2010.
 28. Hans Born, Marina Caparini, and Eden Cole, Regulating Private Security in Europe: Status and Prospects, Geneva Centre for the Democratic Control of

- Armed Forces (DCAF), Policy Paper – Nº20, 2007.
29. Ortiz Carlos, *Private Armed Forces and Global Security*, Praeger, An Imprint of ABC-CLIO, Santa Barbara, California – Denver, Colorado – Oxford, England, 2010.
 30. Schulz, Sabrina; Yeung, Christina: *Private Military and Security Companies and Gender*, DCAF, Geneva, 2005.
 31. Fabien, Mathieu; Dearden, Nick: *Corporate Mercenaries: The Threat of Private Military and Security Companies*, War on Want, London, 2006.
 32. Jansen M.C., *Value Maximization, Stakeholder Theory, and the Corporate Objective Function*, *European Financial Management Review*, 7, 2001.
 33. The General Assembly, *International Convention Against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries*, 34/44, Cong.Rec.306, 1989.
 34. *Corrections, Public Safety and Policing: Private Investigator and Security Guard Training Manual*, Ministry of Justice and Attorney General of Canada, 2008, pp. 5-10.
<http://www.dcaf.ch/index.cfm>
- www.blackwaterusa.com
www.dyn-intl.com
www.mpri.com
www.vinnell.com
www.armorgroup.com
www.crg.com
www.erinysinternational.com

ETHNIC COMPOSITION OF THE POPULATION AROUND THE WATER SOURCES AS AN INTERNAL SECURITY THREAT IN MACEDONIA

ЕТНИЧКИОТ СОСТАВ НА НАСЕЛЕНИЕТО ОКОЛУ ВОДНИТЕ ИЗВОРИ КАКО ВНАТРЕШНА БЕЗБЕДНОСНА ЗАКАНА ВО МАКЕДОНИЈА

Mario Sharevski, MA of Geopolitics

mario.sarevski@gmail.com

MASA – Macedonian Academy of Science and Arts

ABSTRACT

Water is undoubtedly the most important ingredient for life and the survival of humans and all living beings on Earth with great importance for the uninterrupted running of all biological processes and functioning of the human social and economic systems, hence it is one of the key factors for security. Given the territorial distribution of the population around water sources and its ethnic diversity, in terms of the complex inter-ethnic relations the main question in this article is about the impact of this correlation on the security. The purpose of this research is the analysis of the relevance of the ethnic composition of the population around water sources as a factor of security threat in Macedonia. The introductory section starts with the scientific and theoretical considerations of the importance of water and access to water sources for security by exposing and explaining the possible ways of endangering safety as it sets up the theoretical framework through which will be examined examples and actual events. The second part covers cases of Vevchani protests in 1987, shutting off the valves on Lipkovo Dam and Lake Glazhnja in 2001 and protests against the construction of the regional water-supply in Patishka Reka in 2007 and 2010 reviewed in terms of their relation to the ethnic composition of the population and interethnic relations. The research continues by elaborating other possible crisis areas around water sources and water supply systems in several other cities in Macedonia such as Skopje, Bitola, Veles, Struga, Gostivar, Kicevo along with the real potential threats of occupation of Rasche spring in 2001, and closing the regional water supply system Studencica due to the ethno-political tensions about the territorial reorganization of Kicevo in 2012. Finally, the research concludes by assumptions about most expedient and most successful methods to overcome and resolve this type of security threat.

Key words: water sources, water supply, ethnic composition of population, security threat, Macedonia

АПСТРАКТ

Водата несомнено е најважната состојка за животот и опстанокот на човекот и сите живи суштества на планетата Земја со огромно значење е за непреченото одвивање на сите биолошки процеси, како и за делувањето на човековите општествени и економски системи, па оттаму таа е една од клучните чинители за безбедноста. Имајќи ја предвид територијалната разместеност на населението околу водните извори и неговата етничка разновидност, во услови на сложени меѓуетнички односи се поставува прашањето околу влијанието на овој заемен однос врз загрозувањето на безбедноста. Целта на ова истражување е анализа на релевантноста на етничкиот состав на населението околу водните извори како фактор за безбедносна закана во Македонија. Воведниот дел се осврнува на научно и теоретско разгледување на значењето на водата и пристапот до водните извори за безбедноста со изнесување и објаснување на можни начини на загрозување на безбедноста при што со тоа се поставува теоретската рамка преку која ќе бидат разгледани примерите и реалните настани. Вториот дел ги опфаќа случаите на протестите во Вевчани во 1987, затворањето на вентилите на Липковската брана и езерото Глажња во 2001 како и протестите против изградбата на регионалниот водовод во Патишка Река во 2007 и 2010 година разгледни од аспект на нивната поврзаност со етничкиот состав на населението и меѓуетничките односи. Истражувањето продолжува со разгледување на други можни кризни жаришта околу водните извори и системите за водоснабдување на повеќе други градови во Македонија како Скопје, Битола, Велес, Струга, Гостивар, Кичево меѓу кои се опфатени и реално потенцијалните и најавени закани за запоседнување на изворите Рашче кај Скопје во 2001, како и затворањето на вентилите на регионалниот водовод Студенчица по повод укинувањето на општината Другово и територијалната реорганизација на Општина Кичево во 2012 година. Конечно, завршниот дел вклучува претпоставки за најцелисходното и најуспешното надминување и разрешување на овој вид безбедносни закани.

Клучни зборови: водни извори, водоснабдување, етнички состав на населението, безбедносна закана, Македонија

INTRODUCTION

Beyond the physical characteristics making the water an essential living compound on the planet Earth, its immense importance is also recognized in an institutional context, being a predominant “element for social contract” (Alterman & Dziuban, 2010) in today's modern societies. Significance of the water is enormously important for every person regardless of their ethnic, national, religious, racial or political and ideological affiliation. However, water sources worldwide are insufficiently or unequally available to all people, even within the same country. Respective to its geographical position, Macedonia is abundantly rich of fresh water, primarily due to the extensive mountainous relief and diverse geological composition of the soil. From this aspect, the threat to the national security resulting from water scarcity – either internal or external can be considered of limited severity. Nevertheless, the multi-ethnic and religious divisions of the Macedonian society, low civic awareness and fragile inter-ethnic and inter-religious relations, always, even today with the recent cases of interethnic violence in 2012, contextualizes the water in one of the biggest internal security threat.

Given the territorial distribution and complex heterogeneous structure of the population, as well as several cases of inter-ethnic tensions and problems about water supply from the recent history of Macedonia, as the theme of this short research imposed the territorial ethnic composition of the population around or near water sources as internal security threat of the national security. The relevance of this topic stems directly from the fact that fragile inter-ethnic relations in Macedonia increasingly show their devastating impact on all public policies, especially in terms of economic development that includes water supply as a key factor for normal life of every citizen. Reflecting this concept in a research connotation, this paper brings a novel perspective in determining the possibility, relevancy and plausibility of water-supply security threat for Macedonia considering the ethnic composition of the population around the water sources and water supply systems of major and important cities, economic, industrial and military facilities.

WATER AND WATER SOURCES AS A STRATEGICALLY IMPORTANT OBJECT FOR THE SECURITY

The water as a substance, is vital and most important for the life and survival of all living beings on Earth, man, animals, and the plants. Without water no one can speak for normal life of every living human being and biological systems in general. Despite the fact that two thirds of the human body is composed of water, fresh water is essential for hu-

man existence and survival in direct and indirect manner. In a direct way, the need of fresh water for unfettered life of man is necessary for drinking and consumption in the body, it is invaluable for digestion, the functioning of cells and organs in the human body, dissolving the nutrient needed materials, improve and refine the circulation and blood flow, and the need for an external water is necessary for cleaning, which is again very important in the prevention of (deadly) diseases, infections and epidemics. In an indirect way, the fresh water is essential for human life through its use in irrigation and cultivation of land crops that are essential for food production, the method of preparing food, heating in residential and commercial buildings, then water is essential in the production of electrical energy and industrial processes and industrial production, which is to say that it essentially is the most important resource for human survival. In the context of human societal life, the strategic importance of the fresh water is recognized in fact that the access to water resources was the pivotal factor determining the establishment of settlements, and even entire countries (Vankovska, 2011). This assertion bears its support from the historical facts that the first human civilizations (Chinese, Indian, Mesopotamian-Babylonian and even Macedonian) developed near and between the flows of major rivers and water sources and water masses. In such elementary socio-existential circumstances, the significance of water sources stems itself within the security policies and strategies, in particular in the concepts of environmental and energy security, and their strategic importance and attraction for subversive and terrorist acts by competing and hostile groups. Regarding this, it should be mentioned that there is a long history of the use of water as a tool for political or military purposes from 2500 years ago (Gleick, 2006), instantiating conflicts fought and waged over the distribution, dispersion and possession of water and water sources (Kotovchevski, 2011). Fresh water sources and water supply systems are attractive targets for subversion due to its critical importance for an immediate existence, corroborating that the lack of any water or disasters like floods (especially demolishing dams) in the most serious extent could threaten human society with unforeseeable consequences suffering (Gleick, 2006: 482). Although the perceptions about the strength of the conflict potential of the (lack) water are different, the importance of water and water sources for national and international security remains eternally relevant, considering the predictions that the water in the future will be a serious source and reason for starting war conflicts (Kotovchevski, 2011: 445). Namely, although analysts believe that the lack of water does not have a potential for starting a war as it is the case with oil, nevertheless it is considered as a factor that exacerbates the dynamics of conflicts started by another reason

and may be used as a “weapon controlling the sources of drinking water” for the settlements (Vankovska, 2011:218-219). From that perspective, it is evident that the fresh water resources in a broader security context are plausible subject to external and internal threats/attacks. Whether it is inter-state war or conflict, the fresh water sources can be targeted for capture or sabotage, diversions and subversive actions of the opposing forces and internal or external terrorist groups with two main reasons. The first is to gain better negotiating position through shutting water supplies for civilians which will force authorities to agree to and fulfill the demands or goals of that group, and the second reason can be direct and immediate intention to destroy the civilian population with particular ethnic, racial, religious affiliation because of irrational greater-state territorial plans or feelings of hatred. Acts that can be taken by terrorist groups and foreign (domestic) military and paramilitary formations by capturing water sources or water supply systems range from simple decrease and shutting water supplies for civilians and all other economic, military and social facilities through the complete destruction of the technical facilities or pollution (poisoning) of water in the most extreme cases (Howard & Bartram, 2003). To these considerations, we can add the variable of the ethnic composition of the population living in the vicinity of water sources as a possible threat to security, especially important for the Republic of Macedonia and Macedonian multiethnic society. The ethnic differences, troublesome history between the groups and the banality of ethnic clashes may lead to obstruction in the supply of “ones” if “others” are those leaving closer to a water source, thus considering it as their possession. Such obstruction or opposition could lead to an escalation of the inter-ethnic conflict and transformation into a major armed conflict that could seriously undermine the internal security of a state. Another possible threat scenario can be identified where the local population of a certain ethnicity leaving near the water sources gives a committed support to the extremist and terrorist separatist paramilitary formations in the seizure and capture of the water supply infrastructure to major urban centers or other settlements and facilities. In such cases, the population itself – whether voluntary or forcibly - can provide support through civil disobedience or interference to the security forces in the provision of water sources. The local population of the particular ethnic group that lives potentially works on water supply critical infrastructure may intentionally participate in the execution of sabotage in water supply and even the work of the overall hydro system employed in production of electricity or irrigation. From this we can conclude that the ethnic composition of the population in the vicinity of water sources has a double effect in threatening the national security of the Republic of Macedonia – first,

through the opposition of the population for "giving" water to towns and citizens from other ethnic (and religious) affiliation that might further lead to an inter-ethnic conflict and civil war at worst, and second, utilization of the geographical positions within armed conflicts already started to capture the water supply critical infrastructure as a strategic tool for achieving internal causes by forcing the Macedonian authorities for concessions. In support to this argument, known cases of both types witnessed in the Macedonian history will be outlined in the next part of this short research. Interesting to mention is the fact that in terms of inter-ethnic relations in Macedonia, the construction of water supply and improvement of water supply of ethnically mixed areas are used as a political tool to appease (and somewhat resolve) the inter-ethnic conflicts and tensions in some places, though not always successfully in addressing the real causes of inter-ethnic clashes. From the above mentioned a conclusion holds that the access to fresh water sources considered in conjunction with the interethnic relations have a significant impact and sensitive implications endangering the national security of the Republic of Macedonia.

CASES OF INTER-ETHNIC CLASHES OVER WATER SOURCES AND WATER-SUPPLY IN THE RECENT HISTORY OF MACEDONIA

In the recent Macedonian history, despite the many conflicts in water use between people of different ethnicity and religion, we can single out three major cases with a greater impact and significance to the interethnic relations and security. The scale of ethnic clashes for fresh water and water sources ranges from banal fights up to serious armed clashes. One example of inter-ethnic incidents of use and access to water, relates to the fight for crop irrigation use between villagers Macedonians and Albanians in the village of Velushina near Bitola in July 2008 with one seriously injured villager (Zdravkovska, 2008). Another example is related to the neighboring village Lazhec - known for interethnic and interreligious tensions over construction of a mosque - where the construction of the water-supply system is used as a political tool to ease ethnic tensions and relationships (Zdravkovska, 2006). Apart from these low intensity exemplars, the three outstanding cases of inter-ethnic clashes over fresh water sources and water-supply refer include the Vevchani events in 1987, shutting the dam valves Glaznja (case "Lipkovo dam") in the military conflict in 2001, and protests in Patishka Reka in 2010.

VEVCHANI EVENTS OF 1987

During the year of 1987 - when Macedonia was still part of Yugoslavia - the village of Vevchani was center of the protests against the plan for extending the water supply infrastructure towards the neighboring village Oktisi. Besides the consent of both local councils, the connection of the Oktisi water system on the Vevchani fresh weather springs – scheduled to happen during the night hours - on 05.25.1987 was not carried out because of the organized violent opposition of the part of the population of Vevchani mostly by elder people, children and women (Stefanovski, 1987). Despite the efforts for overcoming the situation, the rumors that the Vevchani Springs will be supplying even the town of Struga with the tourist resort Elen Kamen leaving the village of Vevchani without water, the efforts for persuasion of the population by the Union of workers organizations (SSRNM) were in vain and construction activities were withdrawn. After the assessments and preparatory activities of the authorities and the inclusion of the possibility for using force by the law enforcement officials if violent organized resistance occurs again, it was decided to start the operating activities for connection of the village of Oktisi to Vevchani Spring on 6th of August 1987 (Stefanovski, 1987:11).

However, the construction workers were met at the entrance of the village Vevchani by 500-600 residents who have made a barricade of trees and rocks, carried pictures of Josip Broz Tito, chanting “We give our lives, but not our water” and “We give our lives, but we will not leave Vevchani”, refrained to obey to calls of the police officers to leave the place, armed with sticks, agricultural tools and other items (Stefanovski, 1987:11)

During the same day, the construction site in Vevchani was occupied by the villagers, and the church bell rang to summon citizens to gather and hinder the construction (Stefanovski, 1987:11). The next day, around 10 am, 23 workers were again thwarted by a group of 500-600 villagers that have set 5 barricades at the village entrance, forcing the police to intervene with electric and rubber truncheons, which in turn lead to clashes with the residents leading to 23 civilians and 11 policemen injured and 19 residents Vevchani (3 of which were women) have been detained (Stefanovski, 1987:12). Besides the organized rally, hunger strike by a group of youths and telegrams sent to the governing authorities at state and federal level, as of 18.08.1987 the construction works have been completed and the water from the Vevchani to Oktisi has finally flowed (Stefanovski, 1987:12). These events ruffled the broader Macedonian and Yugoslav society and received an unusually wider political dimensions and implications. The local council of Vevchani received telegrams of support for the demonstrated resistance, raising this event on the federal assembly-hearing level, even there

was a protest letter from the Slovenian Writers' Association to the organization and the participants of the 26th Struga Poetry Evenings – aftermath consequences solely attributed to the Vevchani residents (including the ones emigrated particularly in Slovenia) by then authorities (Stefanovski, 1987:13).

In context of these acts, attention should be devoted to the religious structure of the population of the two villages, as an important fact and a possible background of these events. Vevcani's entire population is Orthodox Macedonians (Trifunovski, 1980:188), while Oktisi is populated by Macedonian population that is predominantly Muslim and to a lesser extent Orthodox Christian (Trifunovski, 1980:185). Muslim Macedonians from the Struga region consider themselves as a separate ethnic group and have quite different lifestyle and national feelings from Christians with whom they speak same language and have the same origin (Trifunovski, 1980:91). The national feelings of Muslim Macedonians in this region from the end of Ottoman rule in 1912 until today are mostly based on the religious affiliation (Trifunovski, 1980:91) being a rationale for the recent trends for the creation and recognition of a separate ethnic group named "Torbeshi" (especially as a political activity of the Fiat Canoski's political party PEI), as well as their declaration as Turks or Albanians, followed by a partial process of Albanianization. Christian and Muslim Macedonians from Struga region do not have very close relations, which on the contrary, the closer ties are based on a religious basis between the Muslim Macedonians and Muslim Albanians, evidenced in the recent years with an evident spread of radical Wahhabi Islamic teachings among Muslim Macedonians. Although both villages of Vevchani and Oktisi are populated with ethnic Macedonians, a problematic history and relationships exists between the Christian and Muslim Macedonians in this wider region dating from the Ottoman rule up today, as it was also corroborated by the recent events of inter-ethnic-religious conflicts in the end of January 2012, centered around the villages of Vevchani, Oktisi Labunishta, Boroec and town of Struga.

"LIPKOVO DAM" CASE – SHUTTING THE VALVES OF GLAZHNJA DAM IN 2001

During the 2001 armed conflict between the Macedonian security forces (ARM and MVR) and the Albanian terrorist-extremist groups (KLA-UCK) taking place in the crisis area of Kumanovo region, an unprecedented terrorist act in Macedonia happened when the Albanian terrorists captured and closed the valves of the Glaznja dam and Lipkovo reservoir, leaving the city of Kumanovo and the surrounding villages without water supplies for a longer period. After the initial clashes between the Macedonian security forces and the Albanian terrorists

in Tanushevci during late February, and in Tetovo during the middle and end of March 2001, with an incursion of a larger number of terrorists from Kosovo an crisis area outburst in Kumanovo at the beginning of May. From the very beginning of 04.05.2001, the vicinity of the reservoir Glaznja had been occupied by the terrorists (Balaban, 2001). After the disbanding of UCMPB and end of Preshevo Valley insurgency on 25.05.2001, many UCMPB fighters (114 Brigade with about 175 fighters) were legally transferred over the "humanitarian charity NGO's" in the neighboring villages in Kumanovo-Karadak region, where the village of Lipkovo as a municipal center and the remotest village in that area was established as command center of NLA, raising the real danger of Lipkovo dam demolition for the first time (Petrovski, 2006). In this period, while the population (mostly Macedonians and Serbs, and to a lesser extent Albanians) was leaving these villages, one Albanian was killed on the road checkpoint between the villages Otlja and Matejche, resulting in a retreat of the police forces from the northern part of Matejche, due to the threat of retaliatory attacks. The police forces left the station in Lipkovo Lake (with 27 officers) and joined the Army units that were on positions in Alashevce village (east of the dam) (Petrovski, 2006: 87-88). Shortly after this, the terrorists had captured Lipkovo dam on the Glaznja lake (2 km from Lipkovo and 12 from Kumanovo) in early June, closing the valves for fresh water supply of Kumanovo in the midst of summer high temperatures. After several days of water restrictions of first, second and third degree, Kumanovo was left completely without water on 3rd and 4th of June due to the reduced amount of water in the filter station. The water shortage resulted due to the fact that the terrorists have not allowed the teams from the water management company to turn the valves on (Daily Newspaper Vest, 2001a). After 40 days of constant restrictions – out of the required 220 liters per second for this time of year, only 40 liters in the morning and 10 liters before noon were delivered - 100,000 residents of Kumanovo and its surroundings were left without fresh water. The negotiations between the OSCE and International Red Cross and the terrorists for coming an ethnic Albanian expert (in collaboration with Tetovo water company) for proper and professional turning the valves without the threat of flood, did not give any results (Daily Newspaper Vest, 2001b). Because of the combat actions and the siege, similar problems with the water supply occurred in the village of Arachinovo, while Kumanovo was on the verge of a humanitarian and environmental disaster (Daily Newspaper Vest, 2001a). By the decision of the National Institute for Health Protection citizens of Kumanovo began to be supplied with drinking water from designated water cisterns, while all surgeries at the medical center in Kumanovo have been cancelled due to lack of water (Daily Newspaper Vest, 2001b). After the

electricity was turned back on in Lipkovo on 10.06.2001, terrorists have opened the valves and the flow of water in Kumanovo was expected to be realized in 10 days (Ilievski, 2001). Given the fact that in the Kumanovo-Lipkovo crisis area fierce battles were waged throughout the entire summer - especially after evacuation and transfer of the terrorists from Arachinovo to Nikushtak and other villages in Kumanovo region with the support of NATO (Petrovski, 2006:115) – the water supply problem have been repeated several times during July and August (Daily Newspaper Vest, 2001c). This classic act of terrorism and unprecedented war crime against 100,000 civilians was prosecuted by the Macedonian Public Prosecution in the case called “Lipkovo dam” and later was submitted to the International Tribunal in Hague, which returned it along with all the other cases against members of terrorist NLA. Due to the political bargaining for coalition deal about making government between the VMRO-DPMNE and DUI, the case “Lipkovo dam” along with the other cases for war crimes of NLA were covered by the amnesty law through the “authentic interpretation” of the Parliament in July 2011. Although this case was in an investigation proceeding, the Criminal Court has closed it (ad acta) on 20.09.2011 (Duvnjak, 2011)

This case explicitly shows the essence of the different ethnic composition around water sources as a source of a security threat. The municipality of Lipkovo - where Glaznja reservoir from which water is supplied to Kumanovo is located – is inhabited almost exclusively by Albanians making up 97.42% of the population. Macedonians and Serbs, expelled and displaced in the clashes in 2001, still and highly unlikely will never return to their homes and properties due to extreme chauvinism and intolerance of the Albanian population towards them and inability of the institutions to guarantee their safety, although that it is a provision of the Ohrid Framework Agreement. The fact that the main suspects for the “Lipkovo dam” case are the commanders of the terrorist units - Sadula Duraku, nicknamed “Koman-dant Ventili” (meaning Commander Valves - derived precisely because of these events) and Hajrula Misini, nicknamed “Shpati” - are residents of this region and the previous one is the incumbent mayor of Lipkovo indicates that the local population was actively involved in these activities through their organization, planning, command and execution (Trajkovska, 2008).

Despite the fact that the locals living around the water source were involved or helped in shutting off the dam valves, large part of the population was not critical against this act leaving 100,000 people of Macedonian, Albanian, Serbian and Roma nationality in Kumanovo without water. Problems with the water supply of Kumanovo from the Glaznja reservoir appeared again in 2002 (Bozhinovski, 2006) and even reappear today in the moment

of writing this short research. The unsettled relations between the water-supply enterprises "Vodovod Kumanovo" and the "Vodostpanstvo Kumanovsko-Lipkovsko Pole" led to disruption and problems with supplies of water of Kumanovo on 19.02.2012 (Daily Newspaper Nova Makedonija, 2012). Construction of new water-supply system for Lipkovo - drawing water from the reservoir Glaznja - further complicates the already problematic water supply of Kumanovo. This situation need to be closely observed in future because of the sensitivity of the interethnic relations and the complex ethnic structure of the population of this region as to avoid any straining of relations and possible problems due to conflicts over water, which would seriously disrupt the order, peace and security of the citizens of the region with opportunities for spillover into neighboring regions.

PATISHKA REKA PROTESTS IN 2007 AND 2010

The most recent case of water supply problems with an inter-ethnic background relates to the protests and obstruction to the construction of a regional water-supply pipeline for the Municipality of Sopishte by the residents of Patishka Reka village. The idea for construction of a regional water-supply system in the Sopishte Municipality that should solve the difficulties of water-supply for 13 villages inhabited by Christian Macedonians (Rakotinci, Gorno and Dolno Solnje, Barovo, Nova Breznica, Govrlevo, Jabolci, Markova Sushica), Muslim Macedonians (Drzhilovo) and Albanians (the villages of Sveta Petka, Jabolci and Chiflik) was nearly a decade old, but with the announced construction of the Sun City residential complex in mid-2007 all administrative procedures were finally completed enabling start of the construction. Namely, since the beginning of August 2007, the envisaged construction start - engineered to draw water from over 30 springs (Vasilevski, 2010) above the village on the top of Pepeljak peak on Karadzica mountain from where Patishka and Markova rivers originate - was delayed by obstructions and protests of the Albanian population of the village Patishka River in the vicinity of the springs (Daily Newspaper Veher, 2007). The initial protests of the Albanian population provoke father demands requesting construction of water supply to start in 10 villages of the municipality inhabited by Macedonians. After 3 years from the initial protests and following the change of Sopishte mayor, the construction started again, however, reactivating the protests and the tense atmosphere. On 24.09.2010, pretexted that their water will be taken to supply 10 other villages, the villagers of Patishka Reka tried to violently obstruct the construction works taking place under heavy police guard (Daily Newspaper Utrinski Vesnik, 2010). The protest continued with a boycott of school classes, receiving

wide support from the political party New Democracy aiming to seek help from the then EU Ambassador Erwan Fouere (Daily Newspaper Shpic, 2010). Besides several days of barricades and protests, the construction works continued under extensive police guard. On 28.10.2010, a small group of residents of Patishka Reka (mainly immigrants in Italy) held a protest in front of the Macedonian government - supported by the NGO "Realiteti" - identifying the construction as an ethnic cleansing of the Albanians in the village and the municipality (The Journal, 2010). Allegations argument that by the hollowing the road and private properties usurpation, Sopishte mayor Jovan Gjorgjioski intends to expel them out from Patishka Reka, and that the reason was not water-supply, but the ethnic cleansing of Albanians that harass Sopishte Municipality (The Journal, 2010). The same day, Macedonian government came out with support for the construction reminding that it is an obligation from the memorandum signed with the Sopishte Municipality envisaging sewage and ambulance construction in Patishka Reka, extension of the local road section R-104 leading to the village and paving of several streets (The Journal, 2010). Following these protests, no further relating incidents were recorded. Though the water-pipeline is intended to serve 13 villages and 2 tourist settlements populated by Macedonians and Albanians from the water springs near Patishka Reka. this case shows a conflict potential on a smaller scale. Furthermore, this example indicates the light instrumentalisation of such needs for political party objectives with an ethnic character. The open support from the political parties and the NGO's that the residents received in their association of the water supply construction with an action for ethnic cleansing is very worrying and alarming. This conclusion indicates that in the implementation of the bloody scenarios and ethno-nationalist agendas, certain political and social factors could use such cases (construction of water-supply pipeline) which they will characterize as "ethnic cleansing" to mobilize people, supporters and critical mass which would start or would actively be involved in eventual civil and interethnic violent (armed) conflict at the local or state level.

POSSIBLE FUTURE CRISIS AREAS – ETHNIC COMPOSITION OF THE POPULATION AROUND WATER SOURCES FOR SUPPLY OF OTHER CITIES IN MACEDONIA

From the examination of the example cases of different ethnic structure of the population around water sources as a threat to national security we can conclude that our past experience indicates and confirms the existence of a serious conflict potential. From this aspect we need to consider possible future trouble spots in other areas of the Republic of Macedonia without intending to amount serious assumptions but simply to point out those

places that someday in the future could result in conflicts and security threats. The capital city of Skopje as the largest urban conglomeration in the country with the biggest and most important strategic significance is supplied of water from the Rashche spring. With an immediate surrounding exclusively inhabited by Albanian population, during the armed conflict in 2001 heavy combat and military activity took place in of Rashche's neighboring village, Radusha. During the ceasefire on 06.07.2001, police forces with complete control on the terrain have been deployed in Rashche village, but esteeming the strategic significance of that area - especially the springs in Rashche - the Command enhanced the defense of Skopje with the 8th Infantry Brigade of Veles units as to be deployed in Rashche area and surroundings (Petrovski, 2006: 139). Meantime, on 09.08.2001, a day after the police retreated for 2 km southwards and leaved the police station with a small number of officers, large number of terrorists from Kosovo captured Radusha village (Petrovski, 2006: 186) which is adjacent to the Rashche springs. These actions of the terrorists were tactical to force Macedonian government as soon as possible to sign the Framework Agreement, but after several hours fighting and air strikes, terrorists were defeated and fortunately, the springs and water-supply of Skopje have not fallen in their hands. That the terrorists openly planned and prepared to attack and occupy the village of Rashche testify the document from the intelligence services of KFOR sent to Macedonian authorities titled "Information for attack of Saraj", which facsimile of the original is published in the book "Testimonies 2001" written by the then chief of Staff of ARM, the active participant and strategist of the key actions in the conflict, general Pande Petrovski. Namely, just before the signing of the Framework Agreement, the foreign intelligence provided information that at Veternik facility near the village of Gorno Svilare, NLA has deployed unit numbering 300-400 terrorists, armed with AP, PM 12.7 mm caliber probably having mortars, which was tasked to launch an attack on the direction Dolno Svilare - Kondovo - Saraj, and additionally to attack the Rasche village. The later task was primarily delegated to the NLA unit deployed in the village Dvorce near Radusha, numbering around 600 fighters with weapons as mortar 82 and 120 mm caliber, under the command of a person Alit form Dolno Svilare who had completed training in Albania in Peshkopi (Petrovski, 2006: 206). Furthermore, the document states that the doctor of the unit was a person from Rasche, and that the houses of the villagers who were not loyal to NLA were marked with towel and soap - meaning that the once collaborating with Macedonian security forces are going to be physically liquidated (Petrovski, 2006: 206). Although the attack was planned to be executed on 13.08.2001, it was postponed for the next day, but it did not happened at all. Even

though the document was sent with a map of NLA units in villages of Gorno and Dolno Svilare, Kopnica and Dvorce including possible routes of action, General Pande Petrovski believed that this information from foreign intelligence were just a way to intimidate and push the Macedonian government to sign the Framework Agreement on 08.13.2001 (Petrovski, 2006: 201). Despite the military operations held in the close proximity of the Rashche Springs, they were not seized and Skopje have not faced water crisis as it was the case in Kumanovo. According to the controversial territorial organization of 2004, the village of Rasche with the wider area became part of the City of Skopje as a result of the political bargaining for Albanian population to reach 20%, hence the city of Skopje to become bilingual. However, this decision led to some benefit given that the territory where the sources of water supply for the city of Skopje are located is now under the direct jurisdiction and administration of the mayor of the city of Skopje, which previously was not the case because the then Municipality Kondovo including the Rashche Springs and village were outside the city jurisdiction. The city of Skopje is still with a predominantly Macedonian majority and ethnic Macedonian mayor, which certain chauvinistic circles can use as argument that "others rule" with "our water", but the dual administration over the village – now within the Municipality of Saraj with Albanian majority and ethnic Albanian mayor - is a good political argument for disclosure of any such malicious false facts, whose possibility is not excluded especially after the experience and example of ethno-political abuses in Patishka Reka.

Until the beginning of the XXI century, the city of Veles, 92.12% populated by Macedonians (State Statistical Office, 2002: 79), was supplied with water from the wells near the right bank of the Vardar river and with a temporary direct water intakes from the Topolka river sources (Veles Municipality, 2014) that are located near the villages of Gorno and Dolno Jabolciste inhabited by Albanians (Panov, 1998:77 & 105). Nowadays, Veles is supplied with water from the hydro-dam "Lisiche" built on the estuary of the river Vranovska in Topolka Lisiche near the Lisiche village, populated exclusively by Macedonians (Panov, 1998:180). So far any incidents, problems or conflicts over water and water-supply have not been recorded, despite that the villages around springs of Topolka and Vranovska River (Gorno and Dolno Jabolciste, Gorno Vranovci) are populated by Albanian and Muslim Macedonian population and the dam is located in Lisiche village with Christian Macedonian population. Interethnic relations are good on high level and no problems have been reported so far.

Struga - inhabited by Christian and Muslim Macedonian, Albanian, Turkish and Roma population - and several villages in its vicinity populated with Macedonians (Mislehevo,

Draslajca, Vranishta, Volino, Lozhani, Radozda) and Albanians (Veleshta , Delegozhda, Dobovjani, Zagrachani, Livada) are supplied with water from the gravitational sources in the villages of Radolista (springs Vrbi and Zulamova Vodenica - Albanian population) (Trifunovski, 1980:169) and Radozda (Macedonian population), and by pumping from springs near the village Shum (Albanian population) and "Sv. Nedela" in Tashmarunishta (Macedonian population) (Struga Municipality, 2007). Although this region is characterized by interethnic and interreligious tensions already having problems over the joint water-supply of some villages - exemplified by Vevchani and Oktisi case - no problems or interethnic clashes over access and supply of water is recorded, despite the diverse ethnic structure of the population around water sources. The company for water-supply and protection of the Ohrid lake "PROAQUA" is jointly established by the municipalities of Ohrid and Struga, and the recent announcements of Ohrid mayor for establishing a separate water utility enterprise leaves no opportunity for manipulation and interethnic tensions with security threats because the joint water enterprise is supplying both cities from different sources.

Bitola, with a Macedonian majority of 88.29% (State Statistical Office, 2002: 80) as the second largest city in the country with contemporary and historically strategic importance along with the surrounding areas is supplied with water from the hydro-system "Strezevo". Vicinity of the dam and reservoir are inhabited by a majority of Macedonians, but there are also very few Albanians (in villages Lera, Obednik, Ramna, Dolenci populated with both Macedonians and Albanians) and Vlachs (village Gopesh) (Panov, 1998: 101, 176, 216, 253, 72). So far, there were no interethnic incidents around the water supply that would endanger the order and security because the number of inhabitants in these villages is very small (averaging about a hundred) and inter-ethnic relations are at a good level. As previously noted, the Bitola region experienced incidents on a very small (insignificantly minor) scale: one over water utilization between people of different ethnicities Velushina village and another with the construction of water-supply system in Lazhec village used as a method to ease ethnic tensions in the village which have different background.

Gostivar, inhabited by Macedonian (33.15%), Albanian (47.12%), Turkish (12.72%), and Roma (5.3%) population (State Statistical Office, 2002:87) is supplied with water from the river Vardar in Vrutok village, populated by Macedonians and Albanians (Panov, 1998: 63). Although Gostivar has had problems in water- supply in terms of quality and purity of water, there were no ethnic tensions over water resources and there were no incidents - even in 2001 - when heavy military activities took place in adjacent Tetovo region.

On the springs of Studenchica River, located on the eastern slopes of Bistra mountain, a water-supply system was built to supply Kichevo, Prilep, Krushevo, Makedonski Brod, the municipalities of Plasnica, Dolneni, and the thermo-electric plant "Oslomej", covering a region with 150.000 inhabitants (Studncica Water Supply Enterprise, 2010). The sources are located near the Gorni Dobrenoec village, inhabited by Macedonians, while the regional water-supply system serves ethnically different population composed of Christian and Muslim Macedonians, Albanians, Roma, Vlachs, Bosniaks, Turks. With the territorial reorganization of 2013 the location of the springs and village that have previously been part of the ethnically Macedonian (86,69%) dominant Drugovo Municipality (State Statistical Office, 2002:99) became part of the reorganized Kichevo Municipality with a slight Albanian majority and mayor. The plan for abrogation and merging of the municipalities Drugovo, Vraneshtica, Zajas and Oslomej to Kichevo - delayed twice in 2004 and 2008 - had risen the ethnic-political tensions that involved Studenchica water-supply system. As a sign of opposition, the civic association "Idnina" advocating preservation of the Drugovo Municipality announced that as a radical step in fulfilling their goal they will shut the vales of Studenchica hydrosystem (Trajkovska, 2012). Fortunately, the threat for water crisis for Kichevo, Prilep, Makedonski Brod and Krushevo did not happened despite the reformation of the Kichevo Municipality with an Albanian majority that may prove to be a wrong decision with a possible repetition of this threat in eventual deterioration of the inter-ethnic relations, due to the extremely nationalist feelings that most recently and vividly were reflected in the local elections campaign for Kichevo in 2013.

POSSIBLE SOLUTIONS AND METHODS FOR OVERCOMING THIS TYPE OF SECURITY THREAT

The foregoing elaboration suggests that the ethnic composition of the population around water sources was closely related to the specific incidents that openly influenced a threat to the security of Macedonia. The methods to overcome and fundamentally resolve this kind of threats are limited and very complicated in today's conditions. Namely, in totalitarian, authoritarian and undemocratic regimes typical for the past, such problems could be overcome with a strong and open repression, violence over the population around water sources, as well as, forced displacement and expulsion of "unsuitable" people from particular ethnic group and colonization of people around water sources from other "suitable" ethnic group. The Constitution of independent Republic of Macedonia established a political system

of parliamentary democracy with the citizens as holders of sovereign power with human rights, civil liberties, national equality and legal equality guaranteed at the highest levels (Kotovchevski, 2011: 72-82). As a democratic country, the Republic of Macedonia must not consider undemocratic methods towards resolution of such problems and security threats. Misconceived and inappropriate use of force in resolving such problems in already complex ethnic composition of the population and fragile interethnic relations with high conflict potential can only complicate the situation and lead to a greater crisis and a serious deterioration of the national security. Therefore, as to overcome these problems, the state should take preventive and repressive measures characteristic of the security function of the state to an appropriate extent and well prepared for the particular situation. The state authorities should actively implement educational, social, cultural and economic policies in these areas, as well as constantly improving the infrastructure and living conditions in order to maintain excellent interethnic relations, increase the loyalty and identification of the citizens with the state as to limit any possible conflicting actions utilizing the water resources. Also, they should have an active policy of inclusion and employment in the administration of water-supply of the locals living nearby water sources. However, the management, planning and maintenance of water supply systems and enterprises should be based solely on high professionalism irrelevant of any ethnic and political criteria. These measures would have a fundamental preventive role in overcoming the problems of access to water and water sources. In any case, the water sources and the water-supply systems in regions inhabited by a diverse population – associated with troubled history and interethnic conflicts over water i.e. the case in Kumanovo - should always be closely supervised and guarded by security services. The police surveillance and safeguarding of the water resources and water-supply systems should be well laid out, clearly arranged and designed as to leave no opportunity for clashes and incidents with the local population, because of their presence. Presence, safeguarding and surveillance are needed for readily and quickly act and intervention in a possible occurrence of accidents, conflicts and clashes of a more serious nature. These measures could be characterized as repressive, but they should be used in the final and most extreme cases against the threats for security of water sources and water-supply systems. The main role in preventing threats of this nature should be placed on the measures of preventive nature affecting the educational, cultural and economic levels, which are factors by which the citizens could be most easily manipulated and mobilized in order to actively participate in such conflicts.

CONCLUSION

The discussion relative to the impact of the ethnic composition of the population around water sources as internal security threat in Macedonia, several conclusions can be drawn. Water is undoubtedly the most important resource for human life and survival and as such, it has a significant impact on the national security. From the examined three cases from the recent Macedonian history of close interrelation of ethnicity with water-supply problems - caused or being part of the current ethnic and armed conflicts – a conclusion holds that the ethnic composition of the population around water sources is an important variable and relevant factor for endangering national security in Macedonia. Directly or indirectly provoked interethnic conflicts, as well as politicization and mobilization of ethnicity in cases of problems with the water-supply in areas with mixed ethnic composition of the population, is not an unknown phenomenon in Macedonia. Capture and subversive activities on water sources and water-supply systems in order to pressure the Macedonian government by terrorist groups have also been recorded during the armed conflict of 2001. These examples confirm the assumption in regards the endangering impact of the ethnic structure of the population around water sources on the security. The examples of the potential trouble spots around the water-supply in a multiethnic populated regions, accompanied with intimidations such as in Rashe and Kichevo (Drugovo), we can infer that any inter-ethnic conflicts or inadequate monitoring of conditions and actions of state institutions could create serious threats to the security of different regions throughout Macedonia, with a serious character and great conflict potential. The third conclusion from this short survey concerns the ways to resolve and overcome this kind of security threats. From the several exposed methods, the most expedient and most successful ones for Macedonia are the activities of the state authorities through educational, educational, cultural, economic, infrastructural policy and dialogue with a close monitoring of the situation by the competent security authorities. These findings also bring a different perspective to the final conclusion. Water is essential and equally important for the life and survival of every human being, regardless of his religion, race, ethnicity, nationality, political affiliation – therefore, all of these divisions are trivial and unreasonable at times of major environmental disasters, growing scarcity and thirst for water globally in the world. The sooner the humanity realizes that the water needs are all are same and equal among the people, the earlier the idea for peaceful and prosperous world will come true.

REFERENCES

1. Alterman, J. B., & Dziuban, M. (2010). Clear Gold: Water as a Strategic Resource in the Middle East (p. 34). Washington, D.C. Retrieved from http://csis.org/files/publication/101213_Alterman_ClearGold_web.pdf (last accessed on 2014-10-28)
2. Balaban, L. (2001, June 7). Kumanovo bez voda, sto iljadi gragjani pred cisternite. Dnevnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://star.dnevnik.com.mk/default.aspx?pbroj=1570&stID=208> (last accessed on 2014-10-28)
3. Bozhinovski, S. (2006, October 16). Vodata od Lipkovo i Glaznja i natamu nekoj ja kontrolira. Utrinski Vesnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://star.utrinski.com.mk/?pBroj=867&stID=10354&pR=3> (last accessed on 2014-10-28)
4. Daily Newspaper Nova Makedonija. (2012, February 20). Kumanovo bez voda, "nekoj" gi zatvoril ventilite. Archives. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://www.novamakedonija.com.mk/NewsDetal.asp?vest=22212911396&id=9&setlzdanie=22512> (last accessed on 2014-10-28)
5. Daily Newspaper Shpic. (2010, September 25). "Visok Napon" poradi voda vo Patishka Reka. Printed Archives. Skopje, Republic of Macedonia.
6. Daily Newspaper Utrinski Vesnik. (2010, September 23). Pochna izgradbata na vodovodot vo Patishka Reka. Archives. Retrieved from <http://www.utrinski.mk/default.asp?ItemID=6E2FE699D53FF44C8F4E24C8B056AFFC> (last accessed on 2014-10-28)
7. Daily Newspaper Večer. (2007, August 6). Protesti go odlagaat noviot vodovod. Archives. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://vecer.mk/skopska/protesti-go-odlagaat-noviot-vodovod> (last accessed on 2014-10-28)
8. Daily Newspaper Vest. (2001a, June 4). Kumanovo cel den bez voda, Arachinovo stravuva od tifus. Archives. Skopje, Republic of Macedonia. <http://star.vest.com.mk/default.asp?id=9370&idg=1&idb=272&rubrika=Makedonija> (last accessed on 2014-10-28)
9. Daily Newspaper Vest. (2001b, July 7). Vodata vo Kumanovo sekna. Archives. Skopje, Republic of Macedonia. <http://star.vest.com.mk/default.asp?id=9602&idg=1&idb=275&rubrika=Makedonija> (last accessed on 2014-10-28)
10. Daily Newspaper Vest. (2001c, August 10). Lipkovo dobi struja, teroristite ja pushtija vodata za Kumanovo. Archives. Skopje, Republic of Macedonia. <http://>

star.vest.com.mk/default.asp?id=12911&idg=2&idb=327&rubrika=Makedonija
(last accessed on 2014-10-28)

11. Duvnjak, G. (2011, September 21). Krivichniot sud go zatvori I Lipkovska Brana. Utrinski Vesnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://www.utrinski.mk/default.asp?ItemID=3D865F3CC54D4A49AD7A80C21ECE1AC3> (last accessed on 2014-10-28)
12. Gleick, P. H. (2006). Water and terrorism. *Water Policy*, 8(6), 481. doi:10.2166/wp.2006.035
13. Howard, G., & Bartram, J. (2003). *Domestic Water Quantity, Service Level and Health* (p. 39). Geneva, Switzerland.
14. Ilievski, I. K. (2001, June 10). Ventilite pushteni, voda kje poteche za 10 dena. *Dnevnik*. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://star.dnevnik.com.mk/?pBroj=1579&stID=674>
15. Kotovchevski, M. (2011). *Nacionalna Bezbednost*. Skopje, Republic of Macedonia: Faculty of Philosophy, Skopje.
16. Panov, M. (1998). *Enciklopedija na selata vo Republika Makedonija* (p. 346). Skopje, Republic of Macedonia: Patrija.
17. Petrovski, P. (2006). *Svedoshtva - 2001*. Bitola, Republic of Macedonia: Kiro Dandaro.
18. State Statistical Office. (2002). *Census of population, households and dwellings in the Republic of Macedonia* (p. 471). Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://www.stat.gov.mk/Publikacii/knigaX.pdf> (last accessed on 2014-10-28)
19. Stefanovski, B. (1987). Nastanite vo vrska so reshavanjeto na zaednickoto vodosnabduvanje na naselbite Vevchani i Oktisi. *SR Macedonia Public Policy Review*, 32(9), 9–15.
20. Struga Municipality. (2007). *Strategy for Sustainable Growth* (p. 124). Struga, Macedonia. Retrieved from <http://ldastruga.org/pdf/StrategyLocalSustainableDevelopmentMK.pdf> (last accessed on 2014-10-28)
21. Studncica Water Supply Enterprise. (2010). *Izvorot i tekot na rekata Studencica*. Retrieved from http://www.studencica.com.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=17:tek (last accessed on 2014-10-28)
22. The Journal. (2010, October 28). *Vladata ima proekt za Patishka Reka*. Online

- News Portal. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://daily.mk/makedonija/update-vladata-ima-proekt-za-patishka-reka> (last accessed on 2014-10-28)
23. Trajkovska, M. (2008, September 29). Nikoj nema poim kade e Dzemaili. Dnevnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://dnevnik.mk/?itemID=F4C60A7D61D3E48B036EB9ADCB8EC12&arc=1> (last accessed on 2014-10-28)
24. Trajkovska, M. (2012, March 19). Makedonsko Drugovo nejkje vo albansko Kichevo. Dnevnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://dnevnik.mk/?itemID=3F525DB462E9554794814C3B8D536396&arc=1> (last accessed on 2014-10-28)
25. Trifunovski, J. (1980). Ohridsko-strushka oblast. Antropogeografska prouchavanja (p. 540). Belgrade, Serbia: Serbian Academy of Sciences and Arts.
26. Vankovska, B. (2011). Megjunarodna bezbednost – kritichki pristap. Skopje, Republic of Macedonia: Faculty of Philosophy, Skopje.
27. Vasilevski, Z. (2010, October 1). Vodeni politicki igri vo Sopishte. Nova Makedonija. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://www.novamakedonija.com.mk/NewsDetal.asp?vest=101101041264&id=14&prilog=0&setIzdanie=22097> (last accessed on 2014-10-28)
28. Veles Municipality. (2014). Veles Municipality Infrastructure. Wather Resources and Water Supply. Retrieved from http://www.veles.gov.mk/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=38&limitstart=3#vodo-stopanstvo_vodni_resursi (last accessed on 2014-10-28)
29. Zdravkovska, Z. (2006, November 13). Namesto dzamija voda za Lazhec. Dnevnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://dnevnik.mk/default.asp?itemID=6D2FAE842A0771489A90AC511F63D0C7&arc=1> (last accessed on 2014-10-28)
30. Zdravkovska, Z. (2008, July 19). Namesto voda, poteche krv vo selo Velushina. Dnevnik. Skopje, Republic of Macedonia. Retrieved from <http://dnevnik.mk/default.asp?itemID=6175CC742B45054A88AAD6CCB0705898&arc=1> (last accessed on 2014-10-28)

CONFIDENCE-BUILDING MEASURES IN RESOLVING THE CONFLICT OF 2001 IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

МЕРКИТЕ ЗА ГРАДЕЊЕ НА ДОВЕРБА ВО РАЗРЕШУВАЊЕ НА КОНФЛИКТОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД 2001 ГОДИНА

Blagica Kotovchevska, M.A. MIT University – Faculty of Security, Criminology
and Finance Control

blagica_k@yahoo.com

ABSTRACT

Our research will be specifically focused on conflicts, with a particular accent on the confidence-building measures (trust-building measures) in the process of conflict resolution, as an essential element of any sustainable conflict settlement process. This research will explore the content of the plans on the resolution of the conflict of 2001 in the Republic of Macedonia, in light of the latest theoretical information on insurgency and counter insurgency as determined by the Strategy on Counter insurgency of the United States and NATO's Strategy on Counter Insurgency. In that context we will present the Plan on confidence-building measures in resolving the Conflict of 2001 in Republic of Macedonia.

Keywords: Conflict, conflict resolution, confidence-building measures, counter rebellion.

INTRODUCTION

Conflict resolution has been an important part of human life since ancient times, when humans grouped together to form communities to live in cooperation with each other.

Great philosophers of the classical age such as Plato, Aristotle and Cicero; or Machiavelli of the age of Renaissance; or philosophers of the Age of Enlightenment such as Hobbes, Locke, Rousseau and Kant; thinkers such as Averroes, Maimonides and Al-Farabi of the Arab world and Asian philosophers like Kautilya, Confucius and Sun Tzu have given great treatises to the world on the genesis and causes of conflict and their resolution. Philosophers from Socrates to John Rawls dealt with the question of equal treatment of citizens and how equality and freedom could address conflict.

Conflict resolution has taken centre stage, perhaps since World War II, in an era when new nations have begun to deal with establishing national identities and operating

within them, in the context of the potential conflicts that are inherent to such situations where smaller nations are carved out of larger entities, as well as nations attempting to emerge from the traumas – economic, social, cultural and emotional, of colonial domination and exploitation.

Our research will be specifically focused on conflicts, with a particular accent on the confidence-building measures in conflict resolution. This research will explore the content of the plans on the resolution of the conflict of 2001 in the Republic of Macedonia, in light of the latest theoretical information on insurgency and counter insurgency as determined by the Strategy on Counter insurgency of the United States and NATO's Strategy on Counter Insurgency. In that context we will present the Plan on confidence-building measures in resolving the Conflict of 2001 in Republic of Macedonia.

DEFINING CONFIDENCE-BUILDING MEASURES

Confidence-building measures have the objective to prevent, manage and resolve crises that are likely to escalate into violent conflicts between states or between states and non-state actors. To be effective, they require transparent and verifiable actions by the immediate conflict parties in order to establish more predictable, mutually assuring patterns of behavior. Confidence-building measures can thus be unilateral, bilateral or multilateral depending on the nature of the conflict. They are often facilitated and supported by third parties, including regional and international governmental and non-governmental organizations. Confidence-building measures can be military, diplomatic, political, or cultural in their nature and they can be applied equally in conflicts between, across, and within states.

Understanding the utility of confidence-building measures requires considering that their purpose changes over time in a conflict cycle. In the short term, they aim to arrest an escalating crisis before the outbreak of major violence or to stabilize an immediate post-ceasefire situation. In the medium term, confidence-building measures are meant to increase contact and trust between conflict parties and socialize them into a new approach to addressing their dispute. In the long term, they can play a crucial role in paving the way to, and sustaining, a meaningful conflict settlement.

To conclude, confidence-building is an essential element of any sustainable conflict settlement process. It often requires a leap of faith to take the first step and equally to reciprocate. International, third-party efforts can facilitate and support confidence-building measures, but they do require skilled, determined, and visionary leadership on the part of

the immediate conflict parties: skills to know and understand the domestic and international constraints under which an opposing leader is operating, determination to persevere through the inevitable setbacks, and vision to inspire political support at home and abroad for a sustainable settlement.

ANALYSIS OF THE PLAN ON CONFIDENCE-BUILDING MEASURES IN RESOLVING THE CRISIS

In order to successfully resolving crisis of this type, it is inevitable to gain the approval of the population in those environments where the discontent and conflict are mostly manifested. One of the key formulations in the "Plan and program on resolving the crisis in the Republic of Macedonia" (the Plan of President Trajkovski") with a view to successfully overcome the crisis, is to implement the trust-building measures. The trust-building measures, i.e. their re-establishment, were the key to eliminate all misunderstandings until that time and to pave the way to the future. These essential measures have to be locally perceptible and familiar to the population – the target group in the surrounding earthquake prone area. Furthermore, by accepting the trust-building measures, the country proves that it is determined and ready to resolve the ongoing crisis peacefully and by means of political and diplomatic assets, to isolate, disarm and passivize the terrorists and certain armed extremist groups.

In order to fully and successfully achieve this goal, the country will also have to secure the help by the International Community, which have already been done in our case. Together with the implementation of these activities, it is necessary to resume and continue with the dialogue through the institutions of the system and to continue integrating the "non-integrated" Albanian minority back in the society. This step (which was imposed by the international factor as a sort of "scheme" for successfully handling the rebellion, as describes in all textbooks on counter rebellion), was supposed to create a new climate and new image for the Republic of Macedonia. In that way, it was envisaged for our country to be reaffirmed as a country which is fully determined and dedicated to comply with the international standards on human rights and ruling of the law under the watchful eye of the international community.

With a view to fully and successfully implement all these activities linked to resolving the crisis, the active support of the EU, NATO and OSCE was provided, wherein each of these organizations had a clearly defined role.

The Plan on trust-building measures in resolving the crisis, as stipulated with the Joint doctrine of the NATO member-countries to implement the measures for counter-rebellion (including terrorism), is founded on three basic premises – security, politics and economy.

This Plan stipulated the ceasefire announcement, which would officially be announced by the country's president. This activity (the first step in the sphere of security measures) implied the precise establishment of the date (and time) of ceasefire, as well as of the conditions and guarantees that this ceasefire would not be abused in order to gain military advantage. To illustrate, the terrorists violated the agreement this very day (the first day) in order to gain "military advantage" and to temporarily increase "the extremists occupied" by 100 percent (by double) as defined in the document.

It was the obligation of OSCE and the EUMM (the European Union Monitoring Mission) to implement the monitoring during ceasefire. NATO and the EU were responsible to provide guarantees from the terrorists and the armed extremist groups that they would comply with the ceasefire plan (which, in the period to follow, would be violated more than 50 times a day – there are specific data confirming these statistics in the special database of the Centre for Crisis Management dating from that period).

The political measures stipulated with the Plan determined the basic variable – "to use interethnic dialogue with the purpose of reaching acceptable solutions based on the established international standards"¹

NATO and EU are required to make efforts in order to influence the terrorists and certain armed extremist groups to give up their terrorist and armed activities, i.e. to give up their intentions to pursue political goals by use of weapon. The next goal, which is to be achieved in parallel with this goal, is to create the favourable political climate and the necessary pre-conditions for their further integration in the Macedonian society.

Among the security measures, the following activities were of specific importance:

- Official ceasefire;
- Specific weapons withdrawal;
- Local division;
- Freedom of movement;
- Mixed (multiethnic) police and
- Mechanisms for handling complaints.

The specific weapons withdrawal was organized with the purpose of minimizing the possibility for escalation of armed activities and increasing the safety of the citizens, cer-

tain buildings, institutions and locations. This measure involved withdrawal of the terrorist's weapons in certain territories, as well as withdrawal of the weapons of the Macedonian security forces, by providing strong guarantees from the NATO forces and the representatives of the European Union.

"The withdrawal of the RM security forces will be accomplished in a way that will not threaten security and will not put the implementation of the Plan in question."¹

The next step was aiming at locally dividing the terrorist and extremist groups on the one side, and the security forces of the Republic of Macedonia, on the other side. For that purpose, it was stipulated to precisely locate the territories where the withdrawal of the terrorist groups and the security forces will be performed. The exact locations would have been delivered to NATO and EU in due time.

In order to implement the personnel mission on monitoring the condition (OSCE and EUMM), it was stipulated that they are given freedom of movement in the conflict-stricken areas. In addition, this Plan specified other details of organizational and technical nature, in particular those related to issuing permits, approving the frequency range of their radio and communication media, as well as providing information on all areas under control of the security forces where unexploded ordinance and mines exist.

It was also stipulated that the civil population will be granted freedom of movement (the areas of free movement will be determined).

There were special documents to define the status of EUMM, OSCE, of the additional personnel from the local population, as well as the profile of their working clothes, permits etc.

One of the measures aiming at gaining the complete trust of the population (a short-term measure which is to be transformed into a long-term measure in the post-conflict period) consisted of increasing the number of ethnic Albanians in the police units that operated in the crisis-stricken areas.

"The representation of the members of the ethnic minorities in the Republic of Macedonia within Mol personnel will be increased as a long-term measure, while having in mind larger representation of women"²

1 Kotovchevski, M. (2010). Conflicts, terrorism and penetration of wahabism into the Balkans, Collection of Works – International science conference "The Balkans – A challenge to the safety of Europe and the international community".

2 Ibid.

This measure initiated the process of forming mixed (multiethnic) structure of the police units and the process for equal representation of ethnic groups in the police forces. The last measure within this set of security measures was the measure for establishing the appropriate mechanisms for handling complaints.

In this aspect, besides strengthening the role of the Ombudsman in handling the complaints, it was also stipulated that the local authorities “are given directions to establish additional task forces which will enable the mayors, local police commanders and local army commanders to handle the complaints more efficiently, especially those related to the local security issues”.³ The Plan stipulates additional directions for all subjects (especially the Ministry of Interior Affairs) as to the cooperation with the local authorities.

ECONOMIC, SOCIAL AND INFRASTRUCTURAL MEASURES

According to the doctrines of the United States and NATO, the third basic pillar for handling the rebellion (i.e. to implement counter rebellion measures) is the economy. Particular accent in this Plan on the economy was put on the implementation of separate economic, social and infrastructure measures.

The category of economic measures for the achievement of set goals was primarily focused upon:

- The restoration and renewal of assets that provide living conditions;
- Opening jobs or other opportunities of earning incomes;
- Reconstruction;
- Return to their homes and reintegration into society of individuals who will voluntarily give up their arms;
- Restoration and renewal of assets that provide living conditions.

This measure involved renewal of the living conditions of the population in the crisis-stricken regions as sooner as possible. This measure, which was of vital importance for “getting life back to normal” in the crisis-stricken regions involved reconstruction of damaged buildings, restoration of livestock funds and other assets that provide normal living conditions (shops, livestock, assets for products transport, power grid, etc.). The period to follow will reveal all the weaknesses and selectivity in the implementation of this measure whose implementation was stipulated to return all displaced individuals in their homes and enable them to start a “new life.” The agony of displaced Macedonians has continued even to this day, although the plans have guaranteed to equally implement these measures for all ag-

grieved citizens on the territory of the Republic of Macedonia.

Opening jobs or other opportunities of earning incomes

We may define the basic premise of this measure as creating conditions “for the development and implementation of programs to reduce unemployment, taking into account the ratio of proportional ethnic representation.”³

It is interesting to highlight some of the commitment in this plan to create new job opportunities and loan opportunities in other parts of the country dominated by ethnic Macedonian population. Although the unemployment rate is even higher in the passive regions of the Republic of Macedonia inhabited predominantly by ethnic Macedonian population, as compared to the crisis regions, this kind of crisis did not occur in these areas, i.e. these bitter issues were not resolved by force. The period that has passed from the conflict until today will judge the accuracy of these statements.

Reconstruction

The process of reconstruction of infrastructural buildings of vital importance was the focus of interest of the third economic measure. In order to provide “normal” living conditions for the population in crisis-stricken regions, the unselective restoration of infrastructural buildings was stipulated.

The selectivity of the international community was once again put forward in this stage of the process of trust-building measures. The demolished infrastructural buildings in the villages inhabited by predominantly Macedonian population have not yet been reconstructed, thus summing up the process of “quiet and peaceful ethnic cleansing”.⁴

Return to their homes and reintegration into society of individuals who will voluntarily give up their arms

This Plan guarantees the possibility for terrorists and extremists who will voluntarily give up their arms to be reintegrated into the society. These measures have the purpose (in their final stage) to continue the process of implementing the trust-building measures.

The final part of this Plan was reserved to fully bring out and promote long-term measures – the price that the Republic of Macedonia had to pay after this imposed and staged conflict for its termination and the “active” involvement of the International Community in its resolution.

The long-term measures, apart from the amendment of the Constitution, comprised

3 Plan on Confidence Building Measures in Resolving The Crisis from 08/02/2013 (Final Draft), Republic Of Macedonia, Coordinative Body of the Government, Releasable to Nato & International Organizations.

4 Ibid.

eight other segments of "intervention" in a variety of vital social spheres in order to eliminate "the roots of the conflict" and to terminate it in its initial stage. The long-term measures, as stipulated with the Plan for Trust-Building Measures, were the following:

Amendments to the Constitution of the Republic of Macedonia. This point is subject of dialogue between the President of the country and the leaders of the political parties.

Education

Resolving the problem with the higher education of the Albanians in the Republic of Macedonia;

Continuation of the activities and projects, in particular those supported by OSCE High Commissioner on National Minorities, with a special focus on continuing and enhancing the support for SEE University;

Increase efforts to improve the conditions of education, here including an effort to increase the number of female students, especially in the rural areas;

Efforts to improve the quality of minority language education in the primary and secondary schools.

Increasing the percentage of representation of ethnic Albanians in the public administration, while having in mind their level of education, expertise and competency;

Decentralisation – expanding the authorizations of local authorities by adopting and implementing a new Law on Local Self-government;

Media

Establishment of a single television and radio channel for the minorities within the public broadcasting system;

Establishment of a respectable public broadcasting system, taking into consideration the needs of adequate programming in minority languages.

Providing assistance in media law development.

Professional training for journalists/editors and spokespersons of public institutions.

Conduct elections: ensuring fair and democratic elections – the citizens should understand the voting procedures, no group voting should occur and violence will be prevented;

More campaigns for clarifying the rights and responsibilities of citizens – individuals in a democratic society;

Create conditions for learning the minority languages in the regular educational system (primary and secondary schools) and/or through language courses or other forms of training which require providing additional funds from the International Community;

Conduct a Census, in line with the international standards.

In order to conclude, the content analysis of the Plan on confidence-building measures for managing the conflict of 2001 in the Republic of Macedonia will help draw up a scientific report and verify all strategic determinations and contemporary scientific achievements connected with the resolution of this type of conflicts in the latest history. Furthermore, this analysis will provide guidelines leading to improved conflict resolution strategies in the future.

CONCLUSION

From a scientific point of view, it is essential to emphasize that the scientific explanation for this study will confirm, re-define and enrich the scientific knowledge in the field of conflict management of this type in a contemporary international community. In addition, this will reaffirm the strategic determinations elaborated in the contemporary scientific and specialist work and studies on counter- insurgency in order to verify their scientific validity and establish their possible weak points, with the single purpose of managing future conflicts of this kind in an even more efficient manner. Regarding the historical importance of this study, one should bring attention to the fact that for the first time in our latest history, certain documents that were of crucial importance to the conflict management, such is the Plana for Media Campaign has been be promoted and analyzed. This document will further enrich our historical science, as well as the science of defence and protection, the political science and all other scientific disciplines related to conflicts and conflict resolution on national and international level.

The analysis of experience and facts related to the conflict in the Republic of Macedonia will largely contribute to the enrichment of the theory on conflict resolution, the theory on rioting and especially counter rioting and will further enrich the strategic determinations of the United States and NATO in this important sphere, considering the fact that the conflict resolution in Macedonia was evaluated as a role model in the history of conflict resolution and their resolution at international level.

REFERENCES

1. Arai, T. (2007). Conflict and Development, Course Materials, Vermont, USA.
2. Blainey, Geoffrey. (1988). The Causes of War. New York, USA: Free Press.
3. Brown, Michael E. (ed.) (1993). Ethnic Conflict and International Security.

- Princeton, USA: Princeton University Press.
4. Buzan, Barry. (1984). Peace, Power and Security: Contending Concepts in the Study of International Relations. *Journal of Peace Research* 21(2).
 5. Fearon, James D. and David Laitin. (2003). Ethnicity, Insurgency and Civil War, *American Political Science Review* 97(1)
 6. Fox, Jonathan. (2002). *Ethno-religious Conflict in the Late 20th Century: A General Theory*. Lanham, MD, USA: Lexington Books.
 7. Horowitz D., (1985). *Ethnic Groups in Conflict*, University of California Press, Barkley.
 8. Howard, Ross (2002). An Operational Framework for Media and Peace Building; Christoph Spurk, *Media and Peacebuilding: Concepts, Actors and Challenges* 7-10 (Ctr. for Peace building (KOFF), Paper No. 1, 2002).
 9. Kotovchevski, M. (2010). Conflicts, terrorism and penetration of wahabism into the Balkans, *Collection of Works – International science conference “The Balkans – A challenge to the safety of Europe and the international community”*.
 10. O'Neill, Bard E. (2005). *Insurgency and Terrorism*, Washington.
 11. Smith, D. (2001), *Trends and Causes of Armed Conflict*, Berghof Research Center for Constructive Conflict Management.
 12. Wallensteen, Peter and Margareta Sollenberg 1997. Armed Conflicts, Conflict Termination and Peace Agreements, 1989-96, *Journal of Peace Research*, 34, 3.

SOCIAL DISTANCE OF THE CITIZENS OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA TOWARD JEWS

СОЦИЈАЛНАТА ОДДАЛЕЧЕНОСТ НА ГРАЃАНИТЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД ЕВРЕИТЕ

Antoanela Petkovska

Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of Philosophy, Institute of Sociology
antoanela@fzf.ukim.edu.mk

Mihajlo Poposki

Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of Philosophy, Institute of Psychology
mihajlo@fzf.ukim.edu.mk

Konstantin Minoski

Ss. Cyril and Methodius University in Skopje, Faculty of Philosophy, Institute of Sociology
konstantin@fzf.ukim.edu.mk

АПСТРАКТ

Досегашните социолошки истражувања на етничките, културните и религиозните односи во Република Македонија многу малку внимание им посветиле на односите на граѓаните на Република Македонија со еврејската заедница. Затоа, овој труд се фокусира на социјална оддалеченост на граѓаните на Република Македонија кон Евреите. Важноста на ова прашање е уште поголема со оглед на фактот дека оваа година се одбележуваат седумдесет години од трагичната депортацијата на над 7200 македонски Евреи во концентрациониот логор Треблинка од страна на фашистичката Бугарија (март 1943) за време на Втората светска војна.

Нашиот труд се заснова на анализа на податоците добиени од анкетното истражување кое беше реализирано во 2008 година како дел од меѓународниот истражувачки проект – Проучување на европски вредности. Анализата на социјалната оддалеченост е направена според степенот на религиозноста на луѓето, нивната верска припадност, нивото на образование, возраста и полот на учесниците во истражувањето. Вториот главен дел од анализата се однесува на споредба на социјална дистанца на граѓаните на РМ со други општествени групи, од една страна, и Евреите, од друга страна. Од голема важност за контекстот на анализата е да се имаат предвид современите и традиционалните социо-културни услови кои влијаат врз разликите во ставовите на македонските граѓани кон одредени општествени групи, во смисла на нивниот број, улога, влијание и учество во последните историски процеси во македонското општество,

постоењето на стереотипи и предрасуди и така натаму. Нашето истражување покажа одредени диференцирани ставовите на македонските граѓани (учесниците во анкетното истражување) кон Евреите, како и кон другите социјални групи, кои беа анализирани според нивните социо-демографски карактеристики.

Клучни зборови: социјална оддалеченост, граѓани на Република Македонија, Евреи, Христијани, Муслимани.

ABSTRACT

Previous sociological research on ethnic, cultural and religious relations in the Republic of Macedonia has paid very little attention on the relations of the citizens of the Republic of Macedonia with the Jewish community. Therefore, this paper is focused on the social distance of the citizens of the Republic of Macedonia toward Jews. The importance of this issue is even greater given the fact that this year marks the 70th tragic anniversary of the deportation of over 7,200 Macedonian Jews in Treblinka by the Fascist Bulgaria (March 1943) during the Second World War.

Our paper is based on the analyses of the data obtained from the survey which had been realized in 2008 as a part of the international research project - European Values Study. The analysis of the social distance is conducted according to the degree of religiosity of people, their religious affiliation, level of education, age and sex of the participants in the survey. The second major part of the analysis is related to the comparison of the social distance of citizens of the Republic of Macedonia to other social groups, on the one hand, and Jews, on the other. It is of great relevance for the context of the analysis to have in mind the contemporary and traditional socio-cultural conditions that influence the differences in attitudes of Macedonian citizens toward certain social groups, in terms of their number, role, impact and involvement in the recent and historical processes in Macedonian society, the existence of stereotypes and prejudices and so on. Our research has shown certain differentiated attitudes of the Macedonian citizens (participants in the survey) toward Jews as well as toward other social groups that were analyzed according to their socio-demographic characteristics.

Key words: social distance, citizens of the Republic of Macedonia, Jews, Christians, Muslims.

INTRODUCTION

The fate of the Jews in the 20th century is mainly marked by World War II, and in that context, with national-socialism (Nazism) and Fascism. Nevertheless, the social status of this ethnic, as well as cultural and religious group has gone through drastic changes and developments in the history of human civilization in general. The year 2013 marks the seventieth anniversary (March 1943) of the deportation of around 7200 Macedonian Jews by the Bulgarian and German fascists in the camp Treblinka and in other concentration (extermination) camps in Europe and on the Balkans. These cited historical facts are part of the reason to reflect on the place and part that Jews have played on the Balkans, or more precisely in Macedonia.

History records that the Jews settled on the Balkans as early as the first century A.D., but their presence in these territories became more intense from the 15th century on, with the banishing of the Jews from the Pyrenees, the so-called Sephardi or Sephardic Jews (Assa, 1992:11). The overall history of the Jews on Balkan territories, including Macedonia, is marked with their significant social and cultural influence. Namely, in the span of twenty centuries this ethnic, cultural and religious community was known as one of the main generators of the scientific, economic (industry, crafts, banking etc) and cultural life in the environment where they lived and acted (Lowenthal, Kovac ed., 1957, Assa, 1992). Their active participation in almost every aspect of the social development has continued in the 20th century, even after the tragic genocide⁵ they were exposed to in the Second World War. In almost all of the republics of the former SFR Yugoslavia there were associations of Jewish communities, as well as individuals which, regardless of their increasingly lowered numbers⁶, continued their commitment in nurturing their own culture. In the former Socialistic Republic of Macedonia, similarly as the other federative republics, the Jewish population made an effort to keep the continuity, not limited to the memories of the genocide only, but to be involved, with special endeavors (sometimes more on the individual level of prominent intellectuals) in the building of the social systems and relations that marked the contemporary civilizational discourse of this environment. Today, the members of the Jewish community in the Republic of Macedonia are mainly concentrated in Skopje, and in smaller numbers in Shtip and Bitola.

5 On the territory of Yugoslavia, before the Second World War there lived 70 000 Jews (in the year 1939), and after the war, in the newly-formed SFR Yugoslavia there were only left 15 000 Jews which managed to avoid the holocaust (Lowenthal, Kovac ed., 1957).

6 Only 5% of the total Jewish population (7125) of Macedonia survived after their deportation by the Bulgarian fascists to the concentration camp Treblinka. The last official census of the population of the Republic of Macedonia (2002) showed that today there are 53 Jews living there (Statistical Year Book of the Republic of Macedonia, 2011).

The first attempt to establish a Jewish society in Macedonia, as part of the Former Socialist Federative Republic of Yugoslavia (FSFRY), was made in the last quarter of the 20th century. In the Republic of Macedonia, after the establishment of its independence, in the year 1994, the Macedonian-Israeli society officially and for the first time promoted the idea for establishing a Holocaust Memorial Center for the Jews of Macedonia that was definitely realized in 2011. It represents one of the important institutions for preservation of the Jewish cultural heritage and their cultural achievements in the Republic of Macedonia.

Until recently, the sociological research of the ethnic, cultural and religious relations in the Republic of Macedonia have given little attention to the relations of the domicile population with the Jewish community, and, in that manner, of its place, role and importance (significance, value, meaning...), as for the history of Macedonia, as well as of contemporary Macedonian society. In this paper we have made an attempt of a concise analysis related to the nature and level of the social distance of the citizens of Republic of Macedonia towards the members of the Jewish community.

The goal of the research is to examine a few main questions:

What is the nature and the strength of the social distance that the participants of the research have toward different social groups and people with a particular lifestyle, including the Jews?

To what extent we can speak of social distance toward the Jews in several Balkan countries?

In what way is the social distance towards the Jews represented among the research participants regarding their gender, age, education, and employment status?

In what way is the social distance towards the Jews represented among the participants of Christian and Muslim religion?

In what way is the social distance towards the Jews represented among the participants that declare themselves to be religious, nonreligious or atheists?

Apart from the aforementioned questions, the research includes other questions concerning the level of trust toward people in general.

The context presumes the relevance of the actual, as well as the traditional socio-cultural conditions that influence the difference in opinions of the Macedonian citizens toward other groups, for example, their number, role, impact and involvement in the historic and in the recent processes in the Macedonian society, the possible existence of stereotypes and prejudices etc.

METHODOLOGY AND SAMPLE

Our paper is based on the analysis of the data taken from a survey realized in 2008, as part of an international research project, with around sixty participating countries and titled European Value Survey. The survey contains issues related to the citizens of countries of the European continent and countries that incline toward the European civilization. The survey was realized through a standardized questionnaire for the countries of the European continent and for countries inclined towards European civilization. The standardized questionnaire implemented in the survey contains 141 questions divided in 6 blocks that relate to a wide variety of crucial themes of the social life, as follows: general values related to life; leisure time and work; marriage and family; politics, political action and ideology; civic association and action; trust in others (as individuals and as part of social groups or groups with a specific lifestyle; evaluating the social conditions; religion and morality.

Among other questions featured in the survey instrument was the scale for measuring the social distance, included in the block of questions used to determine the level of trust towards people and social groups. This particular case gives the participants the possibility to express their opinion on whether or not they would like certain people or groups of people to be their neighbors. The Jews, which are the target group in this very research, were also a part of the scale. Apart from this question, there are also questions related to the level of trust toward people in general, and all of these analyses, as mentioned, follow the specifications of the socio-demographic characteristics of the participants.

The survey was realized on a representative sample of 1500 participants in each country, including the Republic of Macedonia (male = 56,4%; female = 43,6%; age 18 +), which was designed through strictly defined metodological crteria by the coordinator of the international research, The University in Tilburg, Netherlands.

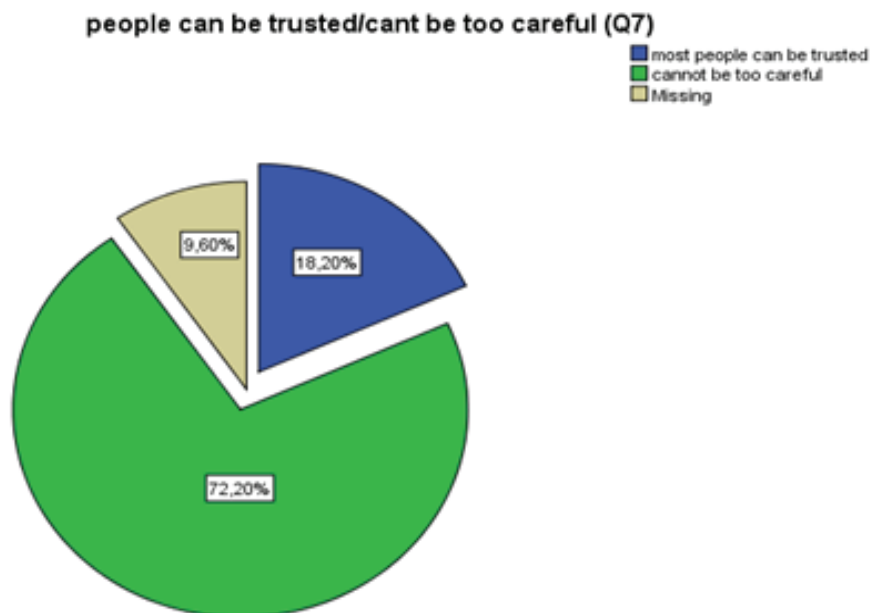
RESULTS AND DISCUSSION

Trust toward other people

The fundaments of tolerance and respecting human rights is represented by a general trust of people and readiness to help others as well as accepting other people in the framework of their everyday interactions. The questionnaire included several questions designed to measure these pro-social tendencies of people, the results of which we have represented in our text in a more general manner. Namely the participants were given the opportunity to plead their trust in others. To answer the question "Generally speaking, do you

consider most people to be trustworthy or not?", 20,1% of the respondents opted for "Most people can be trusted", while 79,9% opted for the alternative "It is impossible to be careful enough" (see Graph 1). The answers allow us to conclude that the participants have not manifested a high level of trust in others (See: Dr. Petkovska, Dr. Popovski, MA. Jovanoski: 2010).

Graph 1 General trust of the people

Questions concerning the social distance

Table 1 shows the results of the analysis of the data acquired from the attitudes of the Macedonian participants concerning the same question, in terms of the expressed distance towards different social groups, including the Jews (they had the option to declare if they would/would not accept the listed groups as neighbors). It can be noticed that the criteria for identification of the groups is diverse. Furthermore, social groups whose members have a different lifestyle are also mentioned (people with criminal records, left wing extremists, heavy drinkers, right wing extremists, large families, emotionally unstable people, people with AIDS, drug addicts, homosexuals), as well as groups whose identity is defined by their

ethnicity, culture, race and religion (people of different races, Muslims, immigrants/foreign workers, Jews, Gypsies, Christians). The Jews are mentioned in this second category. The analysis shows that the participants manifest lowest social distance toward having Christians as neighbors (5,7%), after that people with large families (14,1%), Jews (16,1%) and Romas (16,4%). On the other hand, they manifest the highest social distance toward living in the neighborhood of drug addicts (77,9%), people with a criminal record (70,1%), heavy alcoholics (63,9%), people with AIDS (61,5%) and homosexuals (58%). (See: Dr. Popovski, Dr. Petkovska, MA. Jovanoski, Aleksandar: 2010). Generally speaking, the social distance toward the second type of social groups is not highly expressed, including the one that relates to the Jews.

Table 1 Social distance toward various groups of people in Macedonia

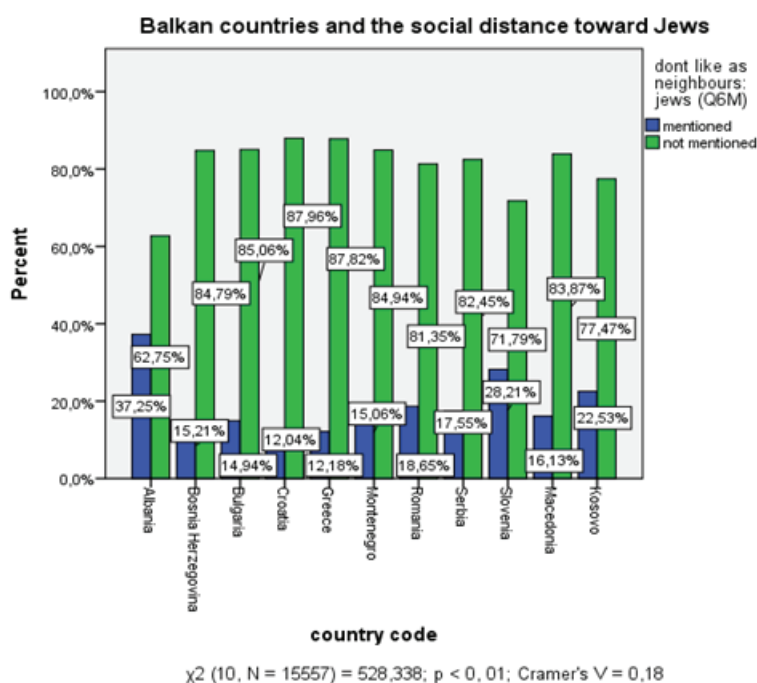
	don't like as neighbours (%)	
	mentioned	not mentioned
dont like as neighbours: people of different race	21,2	78,8
dont like as neighbours: Muslims	26,8	73,2
dont like as neighbours: Immigrants / foreign workers	20,4	79,6
dont like as neighbours: Jews	16,1	83,9
dont like as neighbours: Gypsies	16,4	83,6
dont like as neighbours: Christians	5,7	94,3
dont like as neighbours: people with criminal records	70,1	29,9
dont like as neighbours: left wing extremists	34,1	65,9
dont like as neighbours: heavy drinkers	63,9	36,1
dont like as neighbours: right wing extremists	34,1	65,9
dont like as neighbours: large families	14,1	85,9
dont like as neighbours: emotionally unstable people	44,8	55,2
dont like as neighbours: people with AIDS	61,5	38,5
dont like as neighbours: drug addicts	77,9	22,1
dont like as neighbours: homosexuals	58,0	42,0

Questions regarding the social distance toward the Jews on the Balkans

Another objective of this paper is a comparative analysis of the distance manifested toward the Jews by the participants from different Balkan countries, including that from the Republic of Macedonia. As it is shown in Graph 2, there are significant statistical differences, although with low intensity, between the answers of the question connected to the attitudes of the participants from these countries about having Jews as their neighbors. Thus, the

highest percentage of negative answers are demonstrated amongst the participants of Albania 37,2%, than Slovenia 28,2%, the participants of Kosovo 22,5%, following with Romania 18,6%, Serbia with 17,6%, the citizens of Macedonia with 16,1%, participants of Bosnia and Herzegovina with 15,2%, Montenegro with 15,1%, Bulgaria with 14,9%, Greece with 12,2% and Croatia with 12%. Basically, there is no significant social distance expressed by any country's participants ⁷.

Graph 2 Balkan countries and the social distance toward Jews

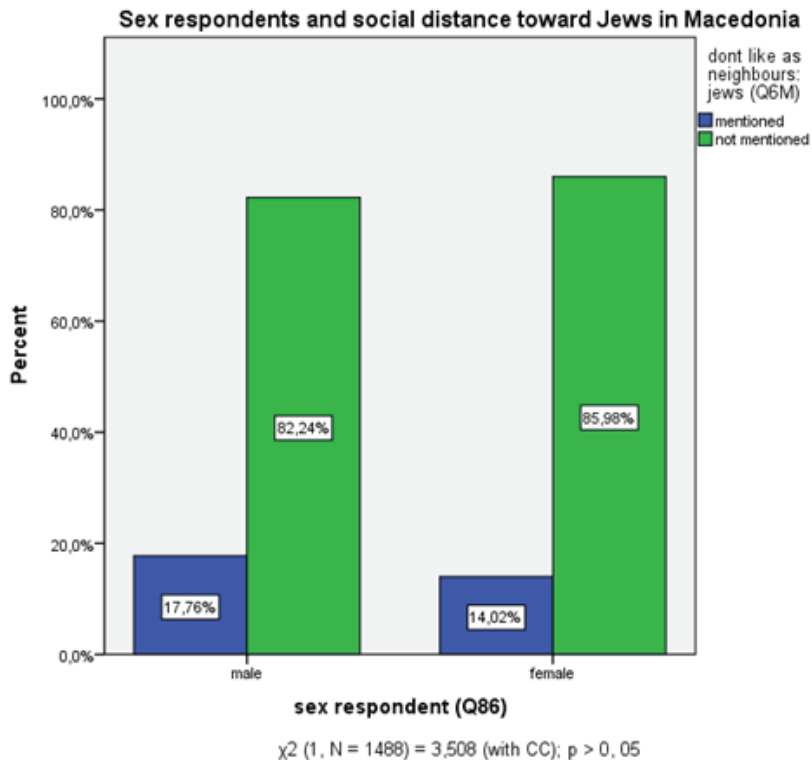
Questions regarding the social distance toward the Jews in Macedonia according to particular socio-demographic characteristics of the participants

Graph 3 presents the percentages of the expressed social distance of the survey participants regarding their sex. What came as apparent was that this socio-demographic

⁷ Number of inhabitants of Jewish origin: Bulgaria - 2000, Greece - 4500, Romania - 9500, Slovenia - 100, Croatia - 1700, Bosnia Herzegovina - 500, Serbia 1400, Macedonia - 190 (State Statistical Office, 2010 - 100), all other countries (Albania, Kosovo, Montenegro) less than 100 inhabitants of Jewish origin (Sergio DellaPergola. "World Jewish Population, 2012." The American Jewish Year Book (2012) (Dordrecht: Springer) p. 212-283.)

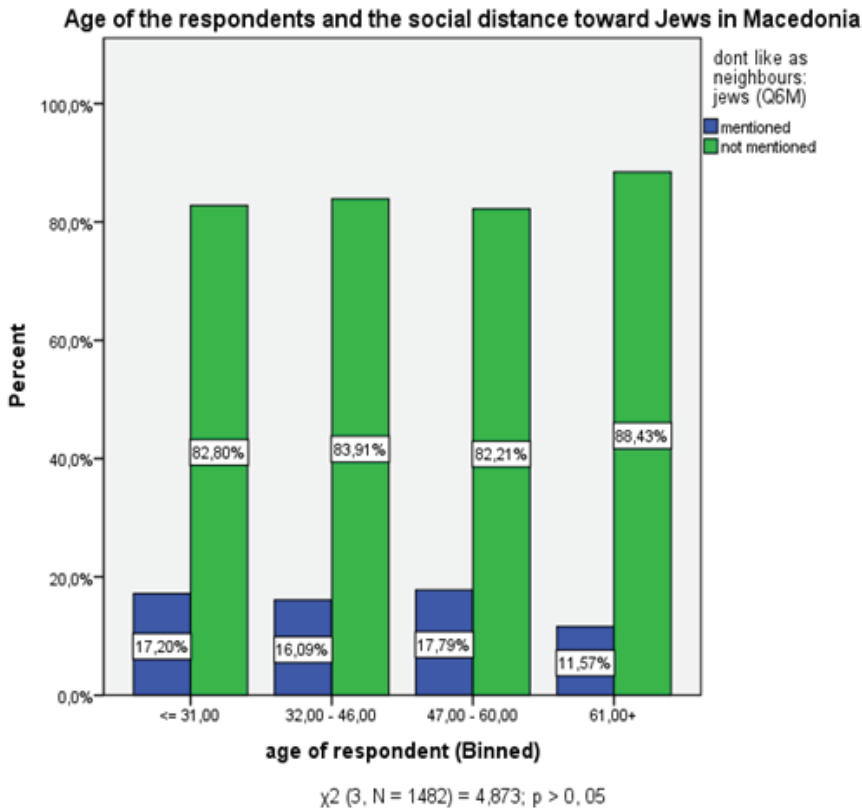
indicator did not appear to be a discriminatory factor when it comes to the level of social distance. Furthermore, the results of the analysis did not show a statistically significant difference in the attitudes between the female and the male participants.

Graph 3 Sex respondents and the social distance toward Jews in Macedonia

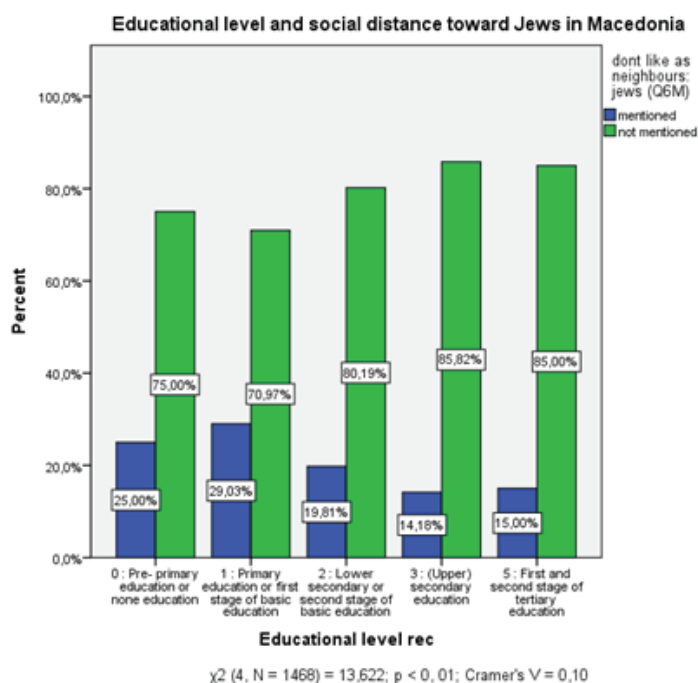
The age of the participants, did not turn to be a discriminatory factor as well. The results of this cross-tabulated analysis, expressed in percentages, are demonstrated on Graph 4.

Graph 4 Age of the respondents and the social distance toward Jews

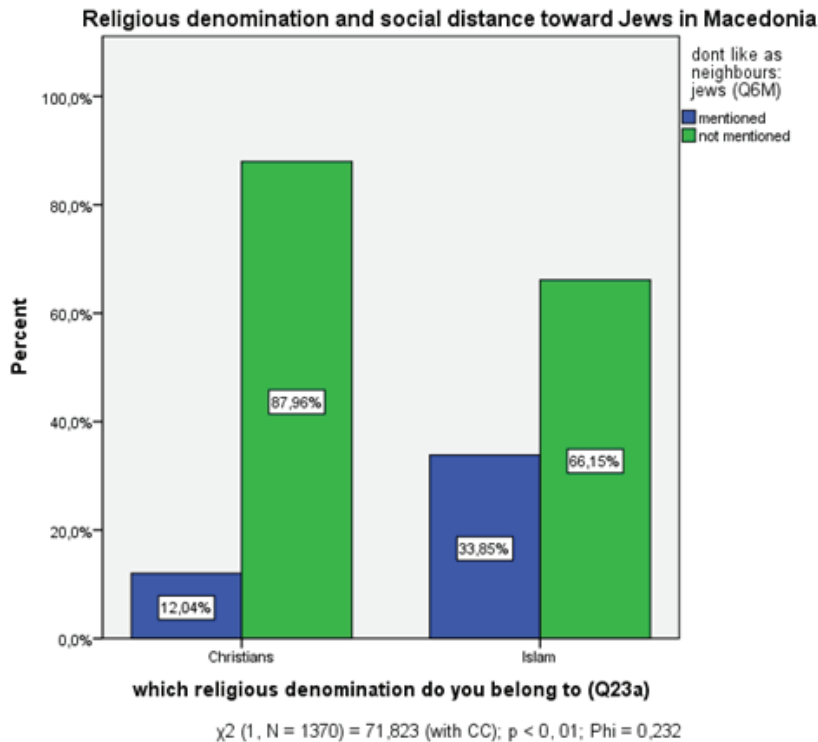
The comparison of the answers to the stated question concerning the level of education of the participants revealed significant statistical differences, although with low intensity. Generally, it is evident, as the graphs show on Graph 5, that the participants with a higher level of education have expressed higher social distance toward the Jews, comparatively with the participants with a lower level of education.

Graph 5 Educational level and the social distance toward Jews

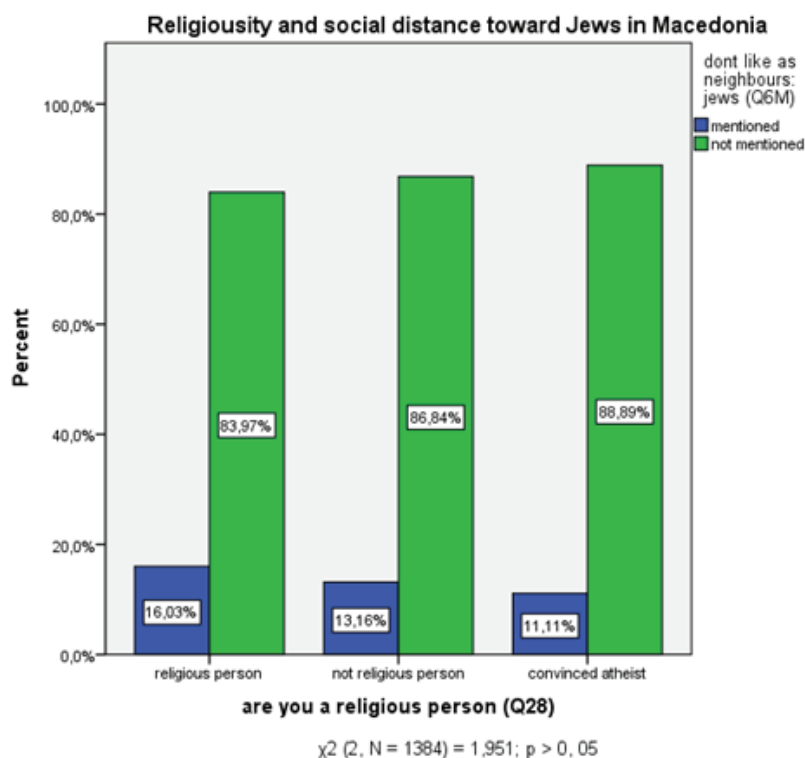
Graph 6 presents the results taking in consideration the religious affiliation of the participants toward the expressed level of social distance regarding Jews. Here we found a significant statistical difference of medium intensity. The Muslim participants have expressed a higher level of social distance toward the Jews, than the participants of Christian religious affiliation.

Graph 6 Religious denomination of the respondents and the social distance toward Jews

Finally, Graph 7 presents the results of the cross-tabulated analysis of social distance toward the Jewish people expressed by the participants' declared level of religiosity. The differences in the answers given are not statistically significant, though, nominally, the declared atheists have expressed the lowest level of social distance toward the Jewish community.

Graph 7 Religiosity and social distance toward Jews in Macedonia

CONCLUSION

The meticulous analysis of the results from our research related to the attitude of the Macedonian citizens (participants in the survey) toward the Jewish community, has exposed several basic aspects of the demonstrated social distance, measured with one variable of a question placed in a complex questionnaire designed in the form of a structured interview. Firstly, the citizens of the Republic of Macedonia have expressed a low level of social distance toward the Jews, as did other participants from Balkan countries (the Republic of Macedonia is somewhere in the lower second half on the scale of expressed distance). Secondly, the comparison of the gathered data with the socio-demographic characteristics

of the participants in the study (sex, age, level of education, religious affiliation and level of religiosity) we came to these conclusions: there are significant statistical differences of low intensity related to the level of education - the participants with higher levels of education expresses a higher level of social distance; significant statistical differences of medium intensity are found within the members of different religious denominations, Muslims and Christians, where the Muslims have expressed a higher level of social distance toward Jews than the Christians; while the other characteristics of the participants as age and gender do not appear to be a discriminatory factor for social distance toward the Jews.

Having these observations in mind, it can only be assumed that the attitudes, or the level of social distance of the participants of the survey, conducted on the citizens of the Republic of Macedonia, toward the Jews, are reminiscence of indirect, mediated and assimilated experiences (inherited historical knowledge, especially those connected to the holocaust, oral tradition etc), as well as the constellation of the international relations (especially in terms the position in the international community of Israel, and the achievements and influence of the Jewish communities in particular countries around the world). The establishment of the Holocaust Memorial Center of the Jews from Macedonia in Skopje, the capital of the Republic, and in that sense the strengthened presence of the information concerning the activities and the history of the Jewish community in the country is a possible influence in the forming of the public opinion. Naturally, a certain number of Jews, mainly members of the social elite, prominent intellectuals, cultural elite, businessmen and individuals of the political and the public sphere in the Republic of Macedonia (like the Sadikario, Mizrahi, Kolonomos, Tadzer, Romano families etc.) contribute significantly in the building of a generally positive attitude toward the, already small in numbers, Jewish community in this country. In that sense, unless a more comprehensive study is conducted, we would not be able to speak of a completed value model from which we would extract decisive conclusions of clearly defined reasons concerning the level of social distance of the Macedonian citizens toward Jews in the Republic of Macedonia as a particular ethnic, cultural and religious community.

BIBLIOGRAPHY

1. Асса, А. (1992). Македонија и еврејскиот народ. Скопје: Македонска ревија
2. Dr. Lowenthal, Z. Dr. Kovac. T. (Ed.). (1957). The Crimes of the Fascist Occupants and their Collaborators against Jews in Yugoslavia. Belgrade: Federation of Jewish Communities of the Federative Republic of Yugoslavia.

3. Д-р Петковска, А. Д-р Поповски, М. М-р Јованоски, А. (2012). „Сондирање европски вредности во Република Македонија“. Во: Социлошка ревија бр. IX-X. Скопје: Здружение на социолозите на Република Македонија и Институт за социологија на Филозофскиот факултет – Скопје, стр. 7-26.
4. Д-р Поповски, М. Д-р Петковска, А. М-р Јованоски, А. (2010). Довербата на граѓаните во Република Македонија. Во: Хоризонти бр. 6. Битола: Универзитет „Св. Климент Охридски“.
5. “World Jewish Population. (2012).” The American Jewish Year Book (2012) (Dordrecht: Springer) p. 212-283.
6. Статистички годишник на Република Македонија, (2010). Скопје: Државен завод за статистика.
7. Plan on Confidence Building Measures in Resolving The Crisis from 08/02/2013 (Final Draft), Republic Of Macedonia, Co-coordinative Body of the Government, Releasable to Nato & International Organizations.

WOMEN TRAFFICKING FOR SEX PURPOSES IN NEPAL. HOW SOME INTERNATIONAL TREATIES HELP AND CONTRIBUTE IN THE COMBAT TOWARDS WOMEN TRAFFICKING

ТРГОВИЈА СО ЖЕНИ ЗА СЕКСУАЛНИ ЦЕЛИ ВО НЕПАЛ. КАКО НЕКОИ МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ПОМАГААТ И ПРИДОНЕСУВААТ ВО БОРБАТА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЖЕНИ

Angela Barakoska, MA student in International studies,
Aarhus University, Denmark,
barakoska.andzela@gmail.com

ABSTRACT

Human trafficking is one of the most rapidly increasing world problems and pre-dominant crimes and South East Asia is one of the biggest hubs. Over the past decade, throughout South East Asia, trafficking in women and children received a lot of attention. Nowadays, women are trafficked for lots of purposes and on many ways, but especially for sex exploitation. As one of the least developed countries worldwide, Nepal is especially important in this region because it represents the country of origin for human trafficking, mostly women trafficking for sex exploitation. Due to the period of transition, Nepal has poor handled law regulations and many gaps that should be improved in order to combat sex trafficking. The International law and the relevant bodies continuously help and contribute in fighting against this problem on national and international level. The current efforts, both from Nepal and from the International community aim to build and bring back the basic human rights, improve and strengthen the law regulations, mechanisms and frameworks for protection and legal assistance against human trafficking in sex exploitation. In this paper the focus would be put on the national and international policies and laws, relevant conventions and legislations that deal with this problem. Henceforth, the weaknesses of the legal frameworks would be examined and possible solutions for the future would be outlined. This paper would be divided in three sections, introduction where the problem would be outlined and presented, the main part that includes the relevant laws and violation of rights and in the end comes the conclusion with the possible recommendations for the future. The rationale behind the selection of the topic and this region in particular are due to the political and economic circumstances in this country.

Keywords: Women trafficking, Nepal, sex exploitation, international law, human rights

АПСТРАКТ

Трговијата со луѓе е еден од најбрзо растечките светски проблеми, а Југоисточна Азија се смета за еден од најголемите центри. Во овој регион денес, особено во последната декада, жените се жртви на различни модели на трговија, а посебно изразена е трговијата за сексуална експлоатација. Непал е една од најмалку развиените земји во светот. Таа претставува земја на потекло на трговијата со луѓе за различна намена, а посебно е нагласена трговијата со жени за сексуална експлоатација. Поради периодот на транзиција, Непал има слаби законски регулативи и празнини кои што треба да се подобрат со цел да се помогне и придонесе во борбата против трговијата со луѓе. Меѓународното право и останатите релевантни тела исто така работат во континуитет во однос на помогање и градење на соодветни механизми за решавање на овој сериозен проблем на национално и интернационално ниво. Тековните напори, како од страна на Непал така и од меѓународната заедница имаат за цел да ги изградат и вратат основните човекови права, да ги подобрат и зајакнат законските регулативи, механизми и рамки за заштита, да дадат правна помош за намалување на трговијата со луѓе и сексуалната експлоатација на жените.

Во овој труд фокусот ќе биде ставен на националните и меѓународните политики и закони, релевантни конвенции и легислативи кои се занимаваат со овој проблем. Понатаму, ќе се проучат слабостите на законската регулатива, ќе бидат дадени и образложени можните решенија за иднината. Овој труд ќе биде поделен во три секции, вовед, каде проблемот ќе биде наведен и презентиран, главниот дел кој ги вклучува релевантните закони и одредена повреда на човековите права, на крајот доаѓа заклучок со можни препораки за во иднина. Причините за изборот на темата и овој регион особено се должи на политичката и економската ситуација во оваа земја.

Клучни зборови: трговија со жени, Непал, сексуална експлоатација, меѓународно право, човекови права.

INTRODUCTION

Even though Nepal is well-known as the Himalayan paradise, prowling behind the wonderful scenery is the industry of woman trafficking for sex exploitation (sharedhope.org). Although human trafficking happens all around the world, Southeast Asia is known as the prime center for women sexual exploitation (McGregor & McEwing, 2013: 139). Nepal is the poorest country in Southeast Asia where the crime and poverty reign and the woman trafficking for sex exploitation is seen as an increasing concern. In a search for a better life and economic security lots of women are given fake promises for a well -paid work (Doezema, 2004: 230). Every year it is estimated that 5.000 - 15.000 women and girls are trafficked for sex exploitation from Nepal to India, Middle East and worldwide, which makes the problem global (Human trafficking assessment report, 2011: 15). This country is in the process of transition because of the eliminated monarchy system and the trafficking is the priority issue, therefore many efforts are made from the Nepal Government and the International Community through legal assessments, conventions and legislations relevant to human trafficking to combat these vast issues that happen within the country and beyond its borders (Responses to Human Trafficking, 2011: 44). Even though women trafficking for sex purposes is not a new phenomenon in Nepal, it started being discussed from the 1990's (Newman, 2008: 227). Although Nepal is making international commitments, it has also made efforts for implementing international concerns and standards into national policies and laws (National Report on trafficking, 2006/7: xxi)⁸. A major concern in terms of human rights in Nepal is the country's delay in establishing a permanent constitution and lacking transitional justice mechanisms (Nepal Human Rights Report, 2013: 1). As the Nepalese law regarding woman trafficking for sex exploitation is deemed insufficient according to international standards, this country has been the subject of a number of international treaties, conventions and declarations for years/decades now (Tameshnie, 2010)

Although the situation in Nepal raises different judicial issues, this paper will be focused on one central question: "How the International treaties help and contribute in the combat towards women trafficking". Through the exploration of the major treaties undertaken in the past century this paper will demonstrate the role of international aid in solving this pressing global issue. In order to do so, this paper will shed light on the domestic law of Nepal and the international legal standards that contribute in building protection and prevention. Henceforth, the weaknesses of the legal frameworks and ways how certain problems could

be treated in future will be explored. By using normative and analytical methods, this essay will examine the use of the Convention on elimination of all forms of Discrimination against Women 1979 (CeDaW), The United Nations Universal Declaration for Human Rights; SAARC Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution 2002, Slavery Convention, 1963. In conclusion, this essay would investigate the possibility of these women taking back the control over their lives and enjoying their basic human rights, as well as explore whether the Nepal and international law are sufficient for combating the trafficking of women for sex exploitation. The rationale behind the selection of the topic and this region in particular are due to the political and economic circumstances in this country.

DEFINITION OF WOMAN TRAFFICKING

Under Article 3 of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations 177 Convention against Transnational Organized Crime, 2000, it is defined that trafficking is "the recruitment, transportation, transfer, harboring or receipt of persons, by means of threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability, or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation"(Responses to Human Trafficking, 2011: 48). As mentioned in the introduction, the focus of this essay is women trafficking for sex exploitation which includes: "brothel and non-brothel based-sex work and the adult entertainment industry in neighboring India, Middle East, Malaysia, Hong Kong, South Korea and worldwide as well as non-brothel based-sex work within the country" (National Report on trafficking, 2012: 12; National Report on trafficking, 2006/7: 22). In addition, even though the human trafficking covers many groups and activities, The Government of Nepal is putting the focus clearly to the trafficking of women and children in sex exploitation, because the biggest percentage from the girls and women that are trafficked end up in sex prostitution and sex slavery (Chaulagai, 2009). Thus, the importance of and the need for a universal and precise definition of women/human trafficking has been acknowledged by the international community. The main confusion in the existing definition is that there is no strict distinction between the migration, prostitution, mobility and sex work in the trafficking in person category (Kapur and Sanghera, 2000: 15). This is what makes this problem even more challenging and complex.

"Human trafficking especially trafficking in women is an extreme form of human

rights violation as it denies the fundamental rights of mobility, freedom, dignity and integrity of the people". It is also acknowledged by the Nepal Government as a serious crime and violation of humanity and human rights (National Report on trafficking, 2006/7: xvii).

In addition, slavery takes the position of *jus cogens* in the international law which means that is legally binding without a possibility of overriding by states by the means of any other forms of law (Vienna Convention on the Law of Treaties, Art. 53). Slavery is generally accepted as a vast crime to humanity but still not universally defined in the treaties, conventions and agreements. That can possibly lead to confusion for combating modern slavery (Bales & Robbins, 2001: 20).

NEPAL'S COMMITMENTS IN INTERNATIONAL TREATIES, CONVENTIONS AND PROTOCOLS

Nepal is one of the countries in Southeast Asia that has a growing number of women trafficked for sexual exploitation frequently in India, the Middle East and beyond. In order to fight against trafficking, prevent and protect human rights of women, Nepal is constantly making commitments in international conferences, protocols and legal treaties. In order to make a better approach towards answering the question, a selection of these commitments will be analyzed. The analysis of these commitments will be conducted with regards to how Nepal can fight against these problems, the protection of victims, the help and role of the International Law and the gaps that should be improved. Thus, this essay will be centered on the important ones: The United Nations Universal Declaration for Human Rights; Declaration on the elimination of violence against Women of 1993 (the Declaration), Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution, 2002; Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others 1949; Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women 1979 (CEDAW), Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, SAARC Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution 2002; Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT) 1984 and many others (National Report on trafficking, 2006/7: xxi, xxiv, xxv). In addition we must mention that even though many international conventions and documents are signed, some of them are still not ratified.

DOMESTIC LAW OF NEPAL

In order to grasp the problem better, understand and answer the given question, it is essential to take a look and analyze the domestic law of Nepal. Nepal has an Interim Constitution, 2007 that promises the basic human rights of its citizens like freedom, equality, freedom from human trafficking, slavery, exploitation, forced labor, prevention of discrimination of women etc. In the Article 29 it is placed the prohibition of all forms of trafficking against human beings. (Responses to Human Trafficking, 2011: 44, 45; Nepal human trafficking assessment, 2011: 29). Three domestic laws also exist concerning girl trafficking and forced child labor. These include: the Labor Act of 1992, the Human Trafficking Control Act of Nepal of 1986, and the National Human Rights Commission Act of 1993 (Tameshnie, 2010). Therefore, it is estimated that these legal instruments can contribute in the agenda of addressing and helping victims. The Human Trafficking and Transportation (Control) Act though it is gender neutral and strongly prohibits the internal and international trafficking, it has many gaps in practice as many observed (Human Trafficking Assessment Report, 2011: 2).

Nepal has still not signed the UN Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, 2000 (Nepal human trafficking assessment, 2011, pg. 27). Additionally, the Country Code Muluki Ain contains a special part on human trafficking in persons which is critiqued for lack of adequacy (Report on Anti-Human Trafficking, 2013: 3). The National Human Rights Commission (NHRC), the National Women Commission, Nepalese Ministry of Women and Social Welfare deal with issues especially related with trafficking of women and children in sex exploitation and actively make action plans and national reports on a yearly basis.

WEAKNESSES IN THE LEGAL FRAMEWORKS AND HUMAN RIGHTS INSTRUMENTS FOR WOMEN TRAFFICKING IN NEPAL

It is evident that Nepal has signed and ratified numerous relevant international legal instruments that have the idea of preventing, suppressing and punishing human trafficking. It has applied international rights and obligations in the domestic law but there are still additional measures to be implemented so the enjoyment of human rights, keeping out human trafficking, especially women in sex exploitation can be guaranteed. Moreover, the history, culture, politics and the economy factors directly affect how laws are perceived and implemented and the trafficking in South Asia and Nepal in this case is deeply rooted in the society (Chaulagai, 2009: 17). The Human trafficking problems increased fast throughout the so called Panchayat period (1960-1990) in Nepal because of mistreatment of the political

power (Chaulagai, 2009: 13). However, the duty of guaranteed human rights stands in both international law as well as customary international law. Hence, it has been suggested for Nepal to implement the international rights in the national law (International Commission of Jurists, 2013: 25). Nepal was placed on the Tier 2 in 2011 and even though there are efforts to control and combat trafficking on national and international level, the problems still remain. This essay will examine the gaps and illustrate a case in order to show where Nepal fails to prevent and react (TIP, 2011). It is important to stress that trafficking is a human rights problem (FWLD and UNIFEM, 2005: 21-20). One of the biggest problems that occur is that there is no concrete division made in the law documents between trafficking of women and children. It is argued that "the definitions of women trafficking should comprise the component of deception and/or coercion or the absence of informed consent" (Trafficking and Human Rights in Nepal, 2001: 3). Moreover, the reforms in the well explained more precise definition would help in addressing the problems better and more efficient.

Case study

Goma, is a 25 year old and she says: "I don't know what the motive was behind my trafficking, but when I heard that I was sold to a brothel, and the brothel owner forced me for sexual exploitation then I became sure that I was trafficked for prostitution". This girl was forced to work and had high restrictions for going out. She was told by a woman that she needs to prepare for the prostitution and that she must do the work, so she broke down in tears refusing to do so. She did not have a choice. She was bought for 50,000 Indian currencies and if she wanted to be released from the brothel she must return the money and that was impossible. Her first contact was with an NGO that helped her and gave support services. This is a shortened story of a woman trafficked for prostitution In India. The Nepalese women are often HIV infected and that makes them even more marginalized in the Nepalese society (Chaulagai, 2009: 62).

Relevant Laws and Violations of rights

First of all, it can be noticed that Goma's basic rights were violated. Under Article 1 of the Universal Declaration of Human Rights it is clearly stated: "All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood". Article 3, that guarantees the right to life and liberty, and Article 4 that prohibits any form of slavery (UNDHR, Article, 1,3,4,) have also been violated. In Goma's case, she was restricted all these rights, her liberty and dignity, the right to life and she was held in slavery for sex work and served in a brothel which means

her basic rights were denied. Not only this case, but also many other girls experience gross human rights violations, physical and psychological abuses, threats and torture.

Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women (CEDAW)

In addition, Goma also has the right for free choice for profession and employment, the right for protection of the health Under the Articles 11(c) and 12 (FWLD and UNIFEM, 2005: 13) from the Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women (CEDAW). In this Convention, "without reservation, recognition of the concept of land and resource rights for women, granting them a separate legal status or degree of autonomy is not seen in practice". There are still cases that happen to be ignored and unresolved. As stated in the CEDAW the challenges that remain unresolved, such as the case of Goma "are considered to be failure of the authorities to respond to criminal cases in the manner prescribed by law, including through the resort to 'mediation' processes outside the criminal justice system". In the report for CEDAW, Nepal has also stressed "that there is still absence of comprehensive legal framework and integrated response for the victims..." (Nepal's Implementation Status on CEDAW, 2011: 8). Moreover, the continuous discrimination against women makes them more vulnerable to trafficking. According to Newman (2008: 234), in order to satisfy the international obligations, to protect women and prevent sex trafficking, the discriminatory laws should be modified.

The SAARC Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for prostitution 2002

This is a Convention where the Southeast Asian Association for Regional Cooperation agreed that "the evil of trafficking in women and children for the purpose of prostitution is incompatible with the dignity and honor of human beings and is a violation of basic human rights"; They also recalled "the relevant international legal instruments relating to prevention of trafficking in women and children, including the Convention for the Suppression of Trafficking in Persons and of the Exploitation of Prostitution of Others, 1949; Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women" (SAARC, 2002). However, the weakness in this Convention is that it does not have a wide definition of trafficking in relation to prostitution and ignores the importance of locating the country that should go through some prevention, rehabilitation and rescuing the victims and the responsibilities of the certain country where the victims come from (FWLD and UNIFEM, 2005: 19). In this case, Goma did not experienced appropriate treatment from both countries. In addition, the friendly relations between India and Nepal and the Peace Treaty guaranty for equal treatment

of the citizens (Newman, 2008: 242). Furthermore, in the treaties between Nepal and India the procedures for the regulation of the concept of the border between them have not been discussed. That can produce additional problems because particular sexual activities that are prohibited in Nepal may be permissible in India. This kind of incompatibilities can negatively affect the fight against women trafficking, allowing the traffickers liberty to operate. Therefore, universal international law between these countries is deemed as essential (Tameshnie, 2010). The Government of Nepal in collaboration with the countries in the region and with the help of the International community and organizations should commit in appropriate aid of the victims and suitable penalties for the traffickers.

Other laws and documents

In continuation, it should be added that the Article 13 of the Constitution contains the right to equality for all citizens by stating that: "All citizens are equal before the law. No person can be denied the equal protection of laws. No discrimination can be made against sex" (Interim Constitution, Article 13). It is also guaranteed that "Traffic in human beings, slavery, serfdom or forced labors in any form are prohibited by article 29 of the Constitution." In the Treaty Act 1991 ratified by the Parliament of Nepal in Article 9 it is explicitly stated that "it recognizes all international human rights mechanisms to which Nepal is a state party as national law" (Newman, 2008: 242). In all these articles that I mentioned, we can notice that the human trafficking is an immense violation of the human rights, and that these articles are superseding the domestic law. The human trafficking crime is controlled also from HTTCA and the Chapter on Human Trafficking of the Country Code and some of the provisions from these two laws collide and cause confusion (UNFPA, 2013: 77). Moreover, UN has concluded that women are considered as less valued in Nepal, living in a patriarchic social order, they are subordinated to men in a manner of knowledge, economic resources, and autonomy in decision making, as well as restricted overall opportunities. Therefore, many studies show that the reasons for the trafficking of women and girls are the low cultural and economic status (Tameshnie, 2010). In addition, in the Human Trafficking Control Act of 1986 it is stated that: "transporting a person to a foreign country with the intention of selling and forcing a woman into prostitution are offences punishable with imprisonment for up to 20 years". The Conventions for the Suppression of the Traffic in Persons and the Elimination of All Forms of Discrimination against Women require that the countries that signed these Conventions need to make certain efforts for defeating the trafficking in women sex exploitation. Nevertheless, it doesn't requires the State to eliminate prostitution (Kapur and Sanghera, 2000: 1,3,4).

The UN Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children helps accomplishing in the national legislation, standardizing national laws and harmonizing regional legislation for combating trafficking in women and children (FWLD and UNIFEM, 2005). Goma's case is one of many stories that are common for Nepalese women. Every year, some of them manage to save their lives but others don't. The fast growing sex industry especially in India makes the Nepalese girls and women exposed and vulnerable to trafficking and sex exploitation, while their basic human rights are being violated. It is argued that certain traditional systems like "Deuki, Jhuma and Badi" (in general they discriminate women) in Nepal also contributed to the promotion of women's trafficking. It is important to mention that in the Southeast Asia including Nepal, women are discriminated by being treated like second class citizens. "Women trafficking is recognized as the result of socio-cultural structures, gender roles and in particular gendered power differentials, poverty and lack of economic opportunities. Generally, economic status and gender inequality are the underlying factors of trafficking in Nepal" (Chaulagai, 2009: 4, 13). Even though the victims of trafficking for sexual exploitation are protected by many international and national legal provisions, there are still many measures that should be strengthened (Responses in Human Trafficking, 2011: 54,55). As part of all these treaties and conventions that were mentioned above, Nepal must collaborate internationally, regionally and bilaterally and fight against the women sex exploitation.

POSSIBLE SOLUTIONS AND RECOMMENDATIONS, WHAT CAN BE DONE IN FUTURE?

It is undeniably true that the Government of Nepal is making efforts in the combat against women trafficking for sex exploitation. Indeed, well-structured policies have been created, but good mechanisms for implementing the national and international commitments as well as institutionalized reporting system are lacking (Joshi, 2010). In order to help Nepal build a better, qualitative mechanisms and anti-trafficking policies, there are many recommendations and initiatives that are given from the international community and relevant NGO's. The most pressing issue in the Nepalese community is the way women are treated, as they are stigmatized and their reintegration in the society after being trafficked for sex exploitation is seen as dishonorable. (Chaulagai, 2010: 20). This is considered as a crucial challenge for the fight against women trafficking. As a possible solution, making "gender sensitive programs" and changing the discriminatory laws is considered as a good start (Chaulagai,

2010: 93).

Even though there are many action plans and laws that are targeting this particular problem, the positive outcomes remain poor because of numerous reasons. The transition period of this country plays a big role together with the fragile political and economic situation. The potential remedies as recommended by the UNODC, UN Women and UN GIFT include the following: law enforcement and building stronger international cooperation for women trafficking with shared legal assistance. Bilateral agreements and raising the awareness of the citizens should also be established. Moreover, "cases must be taken up in designated courts", "trafficking must be seen as an organized crime in criminal procedure and substantive criminal law". What is more, the UNTOC and the Protocols should be ratified for complete legal frameworks (Responses in Human Trafficking, 2011: 55).

The Government of Nepal, according to the last report from the US Department of State was not fully engaged in the efforts for helping the victims. In addition, they warned that Nepal prohibits not all forms of trafficking in persons from the 2007 Human Trafficking and Transportation (Control) Act (HTTCA) and the 2008 Regulation. "While the HTTCA criminalizes slavery, bonded labor, and the buying and selling of a person, it does not criminalize the recruitment, transportation, harboring, or receipt of persons by force, fraud, or coercion for the purpose of forced labor or services" (TIP, 2013). Thus, despite the generally strong legal framework and mechanisms, their implementation remains weak. Because of the reasons outlined throughout this essay, the patriarchal society and the perception for women as second class citizens, many cases are "solved" as compromise that is imposed from the society, reaching non court decisions to avoid suffering and stigma (UNFPA, 2013: 40).

CONCLUSION

Even though Nepal is in a fragile transition period and many factors like poverty and patriarchal society affect this situation, the Government of Nepal is giving a high priority to the problem of women trafficking for sex exploitation and human trafficking in general. Simultaneously, this problem is the main focus of many International agencies and UN bodies (Report on Anti-Human Trafficking, 2013: 1,2). With regards to the central question, this essay managed to successfully outline and discuss the efficiency of the international aid in Nepal. Although there are many International Conventions and Treaties that were signed, ratified and applied, this essay asserts that the victims are still here, many of them not having the opportunity to enjoy their basic human rights. As many argued, there are no effective legal

and practical measures adopted in order to protect the violence against women in this case of sexual exploitation. The possible legal solutions can be only provided by strengthening the domestic law and building anti trafficking policies that for now are poorly handled. Moreover, this analysis confirms that “the problem is that if there is no real commitment to implement the laws or no increase of international pressure, then trafficking in women will continue to be on the increase”. The problem is global, so it cannot be treated only on national level (UNIFEM and FWLD, 2013: 111). In addition, this essay suggests that even more pressing issue is the question whether victims of trafficking for sex exploitation can be reintegrated in their societies again. Unfortunately, many of the victims complain about their status in the society, unable to restore their social status as a consequence of many affecting factors such as beating, trafficking and sexual harassment (UNFPA, 2013: 58). This is a long standing problem in Nepal and will remain prevalent unless the recommended measures are implemented. Once these effective law changes and action plans are made, it will bring positive improvement.

Abbreviations:

CAT Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984

CEDAW Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women 1979

HTTCA Human Trafficking and Transportation (Control) Act

MoWCSW Nepalese Ministry of Women and Social Welfare

NHRC The National Human Rights Commission

SAARC Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution 2002

UNDHR The United Nations Universal Declaration for Human Rights

REFERENCES:

1. Bales, K. and Robbins, T. (2001). “No one shall be held in slavery or servitude”: A critical analysis of international slavery agreements and concepts of slavery, Human Rights Review. 2.2, pg. 18-45.
2. Chaulagai, G. (2009). “Trafficking survivors in Nepal: An exploratory study of trafficked women’s experiences and perceptions of their reintegration”, Bergen: University of Bergen, Norway, pg.4,17,13,20,62,93 https://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/3471/58332708.pdf;jsessionid=42E80A5EC909395D58FC0C1B7A8F9302.bora-uib_worker?sequence=1

3. Convention on the Elimination of All forms of Discrimination against Women, UN Women (CEDAW), 8 December 1979.
4. Doezenia, J. (2004). "Rodova perspektiva na trgovijata so lugje": Raspusteni zeni ili izgubeni zeni-povtorno pojavuvanje na mitot za beloto robje vo sovremeniot diskurs za trgovija so zeni, Evro Balkan Press, pg.230
5. FWLD and UNIFEM (2005). "Effectiveness of Existing Laws and Institutional Mechanism to Combat Trafficking in Women and Children in Nepal", Publication No. 119,pg.13,19,20,21,111 <http://www.fwld.org/uploads/pdf/Combating%20Trafficking.pdf>
6. Globaltimes.cn <http://www.globaltimes.cn/content/836559.shtml> , retrieved on 25.7.2014
7. Human Trafficking and Transportation (Control) Act, 2064 , 24 July 2007
8. The American Bar Association. (2011). Human Trafficking Assessment Tool Report for Nepal, pg.15,2,27,29 http://www.americanbar.org/content/dam/aba/directories/roli/nepal/nepal_human_trafficking_assessment_report_2011.authcheckdam.pdf retrieved on 05.08.2014
9. International Commission of Jurists, (2013). "Authority without accountability: The struggle for justice in Nepal", pg. 25, <http://www.refworld.org/pdfid/530f04ce4.pdf> retrieved on 05.08.2014
10. Joshi, S.K. (2010). "Human Trafficking in Nepal: A rising concern for all" Kathmandu University Medical Journal, Vol. 8, No. 1, Issue 29, 3-4 http://www.academia.edu/238653/Human_trafficking_in_Nepal_A_rising_concern_for_all
11. Kapur, R. and Sanghera, J. (2000). "Trafficking in Nepal: Policy analysis An Assessment of Laws and Policies for the Prevention and Control of Trafficking in Nepal", The Asia Foundation, Horizons Population Council, pg. 1,3,4,15.
12. McGregor, P., and McEwing, L. (2013). "How do social determinants affect human trafficking in Southeast Asia, and what can we do about it? A systematic review", pg.139,
13. NHRCN "Nepal Human Rights Report", (2013). Country Reports on Human Rights Practices for 2013 United States Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, pg. 1,2 <http://www.state.gov/documents/organization/220612.pdf> retrieved on 13.08.2014
14. Nepal's Implementation Status of the CEDAW, (2011). "Independent Report prepared by the National Women's Commission of Nepal to supplement the Combined 4th and 5th Periodic Report Submitted to the CEDAW Committee by the Government of Nepal", pg. 8, http://www2.ohchr.org/english/bodies/cedaw/docs/ngos/NWC_Nepal49.pdf
15. Newman, E. (2008). "Trafficking in Humans: Social, Cultural and Political Dimensions", pg. 227,242, 234 , United Nations University Press
16. National Report (2006-2007). "Trafficking in Persons especially on women and children in Nepal" pg. xxi, xvii xxi xxiv, xxv, 22 National Human Rights Commission

- (NHRC) Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitpur, Nepal https://www.unodc.org/pdf/india/Nat_Rep2006-07.pdf
17. "Responses to Human Trafficking", UNODC, (2011). pg.15,44,48,54,55, United Nations Office on Drugs and Crime Regional Office for South Asia
 18. "Report on Anti-Human Trafficking Initiatives led by Government of Nepal", (2013). Government of Nepal Ministry of Women, Children and Social Welfare, pg.1,2,3, <http://asiafoundation.org/resources/pdfs/GONreportonantihumantraffickinginitiativesFY20122013.pdf>
 19. Slavery Convention 1963, Article 2, online available at, <http://www.lawcommission.gov.np/site/sites/default/files/Documents/slavery-convention-e.pdf> retrieved on 01.08.2014
 20. SAARC Convention on Preventing and Combating Trafficking in Women and Children for Prostitution 2002
 21. Sharedhope.org <http://sharedhope.org/2010/08/23/combating-sex-trafficking-in-nepal-a-modest-effort/> , retrieved on 25.07.2014
 22. Tameshnie, D. (2010). "Cross-Border Trafficking in Nepal and India-Violating Women's Rights", Department of Criminal and Procedural Law, College of Law, University of South Africa, PO Box 392 Unisa, 0003, South Africa,
 23. "Trafficking in persons especially on women and children National Report", (2012). National Human Rights Commission, Harihar Bhawan, Pulchowk, Lalitapur, pg. 12
 24. Trafficking and Human Rights in Nepal,(2001). "Community Perceptions and Policy and Program Responses", Research Summary, The Asia Foundation, pg.3 <http://www.popcouncil.org/uploads/pdfs/horizons/traffickingsum1.pdf> retrieved n 31.07.2014
 25. Trafficking in Persons Report, (2011), "Office to monitor and combat trafficking in persons" <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2011/164233.htm> retrieved on 05.08.2014
 26. The Interim Constitution of Nepal, 2063, 2007
 27. United States Department of State, (2013) "Trafficking in Persons Report – Nepal", 19 June 2013, available at: <http://www.refworld.org/docid/51c2f39e58.html> retrieved on 05.08.2014
 28. UNFPA, UNWOMEN, UKAID, (2013). "Trafficking Cases of Gender based violence in Nepal: Individual, institutional, legal and policy analyses", pg.40,77,58 <http://countryoffice.unfpa.org/nepal/drive/TrackingViolence.pdf> retrieved on 05.08.2014
 29. UN General Assembly, Universal Declaration of Human Rights, 10 December 1948
 30. United Nations, Vienna Convention on the Law of Treaties, 23 May 1969, United Nations, Treaty Series
 31. UN Convention Against Transnational Organized Crime, Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children, by General Assembly Resolution, 55/25 of 15 November, 2000, Article 3(a)

СОЗДАВАЊЕ И РАЗВОЈ НА ВОЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА МАКЕДОНСКОТО НАЦИОНАЛНО-РЕВОЛУЦИОНЕРНО ДВИЖЕЊЕ ВО ПРЕДИЛИНДЕНСКИОТ И ИЛИНДЕНСКИОТ ПЕРИОД

THE CREATION AND DEVELOPMENT OF A MILITARY ORGANIZATION DURING THE MACEDONIAN NATIONAL-REVOLUTIONARY MOVEMENT IN THE PRE-ILINDEN AND ILINDEN PERIOD

Zorica Saltirovska, PhD. Faculty of Philosophy – Institute of Security, defence and
peace. zorica_ind@yahoo.com

АПСТРАКТ

За постоењето на државата од круцијално значење е постоењето на воена организација. Многу примери од историјата покажале дека и по најголемиот пораз во битка, државата ќе продолжи со егзистирање само доколку успее да ја реорганизира својата воена организација. Дури и во услови кога населението на определена територија било под туѓа власт и не живеело во сопствена држава, сите негови обиди за ослободување и создавање сопствена држава биле директно поврзани со военото организирање и изградбата на воена организација.

До пред крајот на 19-тиот век, борбата на македонското население за ослободување од османлиска власт се сведувала на стихијни бунтови и востанија, одметнувања, ајдутство и други форми на борба и отпор, кои не биле однапред планирани, подготвувани и воено организирани, поради што биле без некои позначајни резултати. Појавата на Македонската револуционерна организација на историска сцена во последната деценија на 19-тиот век била израз на стремежите на македонското население за слобода и човечка правда, под форма на автономија во рамките на османлиската држава. Како масовна организација, со јасна политичка програма и цел, со изграден систем на комуникации, со сопствени борбени сили, судство, задгранично претставништво итн., таа раководела со подготовките и изведувањето на Илинденското востание, преку кое го наметнала македонското прашање пред меѓународниот фактор како одделно политичко прашање. Создавањето и развојот на воена организација според нормиран и озаконет процес, високиот степен на поопштественост, доброволниот карактер и високата мотивираност за вклучување во национално-ослободителната борба, револуционерната дисциплина, масовноста, која има јасно одреден концепт и борбена организираност, воведувањето

на принципот на меѓународното хуманитарно воено право и слично, се дела со трајна вредност. Тие покажуваат дека востаничките сили настојувале да бидат признаени како страна што војува, а не разбојничка банда, како што сакала турската влада да ги претстави пред меѓународната јавност. Сето тоа е доказ дека во Илинденскиот период постоела воена концепција, воена организација и востанички сили на национално-ослободителната револуција, а со тоа и воена стратегија која како воено минато и воено искуство е голем придонес кон македонската воена мисла и наука.

Клучни зборови: Воена организација, Илинденско востание, Воена стратегија.

ABSTRACT

The existence of a military organization is of a crucial importance to the existence of a country. As shown through countless examples from history, even after the toughest defeat in battle, the country continues its existence only if it succeeds in reorganizing its military organization. Even under conditions when the population of a certain territory was under foreign rule, and did not live in their own country, all their efforts for liberation and creation of a country were directly linked to the military organization.

Until the end of the 19 century, the Macedonian people's struggle for liberation from Ottoman rule was based on rebellions, uprisings, revolts, and other forms of struggle and resistance, which were not previously planned, prepared and militarily organized, which is why they lacked significant results. The appearance of the Macedonian Revolutionary Organization as a protagonist on the historical stage in the last decade of the 19 century was an expression of the Macedonian people's tendencies towards freedom and human justice in the form of sovereignty within the borders of the Ottoman Empire. As a mass organization with a clearly set political program and goal, a built communications system, with their own battle forces, judiciary, representatives beyond borders, it headed the Ilinden uprising, thus imposing the Macedonian issue in front of the international community as a separate political issue. The creation and development of a military organization, through a legitimate and lawful process, the high level of participation, the voluntary character and the high motivation in inclusion in the national liberation struggle, the discipline, the introduction of the international humanitarian law and so on, are deeds with a permanent value. They prove that the rebel army wanted to be acknowledged as a party in a war, rather than a band of outlaws, as the Ottoman government tended to present it to the international community.

All this goes to prove the existence of military plans, organization and forces of the national liberation revolution, and by that, a military strategy, which is a valuable experience and a great benefit to the macedonian military science.

Keywords: Military organization, Ilinden uprising, Military strategy.

ВОВЕД

Историјата на македонскиот народ е исполнета со бројни поробувања и непризнавања, но и со непрекината борба за слобода и право на национален и општествен развикот. Дури и во периодот на петвековната османлиска власт, македонското население не ја загубило својата посебност, свест и вера. Военото минато, воената организација, воинственоста и борбата за национално ослободување на македонското население произлегува од сенародното национално ослободително движење кое во секоја наредна фаза ги надминува претходните, вградувајќи ги позитивните искуства и традиции во новите содржини и облици. Воената историја на македонскиот народ е толку богата колку што е богата и неговата борба за национално и социјално ослободување. Согледувајќи ја воената организација и нејзиниот развој во одделни периоди од револуционерната и слободарската воинственост што е мошне специфична и автохтона, може да се извлечат значајни заклучоци кои ја збогатуваат воено-научната мисла.

И покрај тоа што воената историја на македонскиот народ не тргнува ниту завршува со Илинден 1903 година, несомнено е дека овој период има посебно значење и е своевидна кулминација на вековните стремежи на македонскиот народ за национално ослободување и формирање сопствена држава. Континуираната борба која почнува со помали оружени одметнувања на обесправените кулминира во масовни општонародни востанија во одредени општествено-историски етапи и услови. Во Кресненското, Разловечкото и Илинденското востание, воената организација достигнува мошне висок степен на развој. За разлика од поранешните ајдутски буни и востанија, кои повеќе или помалку започнале стихийно, во овие востанија се забележува квантитативно и квалитативно повисока фаза во развојот на ослободителната борба и на воената организација, што е резултат на грижливите подготовки за востанијата. Поради тоа, за воената историја, но и за современата воена мисла и практика, овој период е од исклучителна важност, бидејќи вредните сознанија и искуства можат да најдат свое место и во современото воено организирање.

ФОРМИРАЊЕ МАКЕДОНСКА РЕВОЛУЦИОНЕРНА ОРГАНИЗАЦИЈА И НЕЈЗИНАТА АКТИВНОСТ ВО ВОЕНОТО ОРГАНИЗИРАЊЕ НА МАКЕДОНСКОТО НАСЕЛЕНИЕ

По распуштањето на Македонското (Кресненско) востание, четите не ја прекинале својата активност и покрај тоа што биле значително намалени и ослабени. Угнетувањето на населението од страна на Турците, неспроведувањето на реформите согласно членот 23 од Берлинскиот договор, насилствата од башибозучките банди, од регуларната војска и од албанските муслимани кои по налог на турската влада ги гонеле востаниците, како и префрлувањето банди и организирани групи преку границите со Бугарија, Грција и Србија, создале состојба во која било неопходно востаничките чети да се развиваат и да ги продолжат вооружените дејства, а се формирале и нови чети за самоодбрана во македонските села и градови. Со тоа безредијата уште повеќе се зголемиле.

На 23 октомври/4 ноември 1893 година, од страна на македонската интелигенција била формирана Македонска револуционерна организација (МРО). На основачкиот состанок била разгледана општата ситуација во Македонија, врз основа на која било констатирано дека е потребна добро планирана и сериозна акција, и тоа колку е можно побрзо. Со тоа, основоположниците на МРО свесно презеле личен ризик, со оглед на фактот што како илегална организација биле надвор од постојните закони (Ѓорѓиев, 2010:89). При конкретното конституирање на МРО на 5 јануари 1894 година, било поставено прашањето за целта, името и поставеноста на Организацијата. Притоа, декларираната цел – политичка автономија треба да се сфати како преодна етапа кон повисоката, конечната цел – слободна, независна македонска држава. На чело на МРО бил Централниот македонски револуционерен комитет (ЦМРК) со седиште во Солун. Првиот устав на МРО содржел 14 члена, распоредени во 4 глави, во кои се опфатени: целта, составот, устројството, материјалните средства и казните. Според Уставот, Организацијата се состоела од селски, околиски и окружни комитети, поставени врз хиерархиско-централистички принцип. Над нив стоел Централниот комитет. Од безбедносни причини секој Комитет имал своја тајна пошта и тајна полиција. Врз основа на последната одредба на Уставот, бил изработен Правилник, кој содржел 50 члена, распоредени во 11 глави. Во нив се разработени: 1. составот, устројството и должностите на револуционерните комитети; 2. должностите на управните тела на месните револуционерни комитети; 3. должностите на членовите на управните тела; 4. должностите на началниците на групите; 5. должностите на членовите-работници; 6. кореспонденција; 7. тајна пошта; 8.

тајна полиција; 9. казни; 10. вооружување; 11. материјални средства (Ѓорѓиев, 2010:100). Според Правилникот (член 6) потчинетите комитети на крајот од годината биле должни да поднесат детален извештај за бројот на членовите и колку од нив се способни да се борат со оружје, состојбата на оружјето и потребата од него, активноста и квалитетот на тајната полиција и тајната пошта, финансиската состојба, духот на членството и противниците, и бројот на османлиските сили (војска, полиција, башибозук). Приемот на нови членови се дозволувал само со препорака од постар член или со дозвола од претседателот, а секој член бил должен да плаќа членски влог и да се грижи за набавка на сопствено оружје. Комитетот се грижел за вооружување на сиромашните членови (член 17). Организацијата имала конспиративен карактер, а нејзините членови немале право самоиницијативно да преземаат никакви активности. За следење на поведението на членовите била задолжена истражната тајна полиција, а за извршување на казните врз лица кои се огрешиле кон делото – казнената тајна полиција, која ги извршувала одлуките на месниот комитет (член 38–40).

По падот на Стамболовиот режим во 1894 година, разгорувањето на Ерменската криза и вмешувањето на европската дипломатија, македонската емиграција во Бугарија организирана во македонските братства, во март 1895 се обединила во Македонски комитет (МК). Декларирајќи се за политичка автономија, МК веднаш по формирањето започнал да праќа чети во Македонија со намера да испровоцира востание кое подоцна било наречено Мелничко востание. Вовлекувањето доверливи луѓе на бугарската политика во МК резултирало со манипулација со патриотските чувства на македонските емигранти, со што МК станал инструмент во рацете на бугарската влада и кнезот. На советувањето во Солун, летото 1895 година, МРО донела одлука МК да дејствува во согласност со нејзините цели, да не испраќа вооружени чети и поединци во Македонија и да не соработува со самонаречени претставници на МРО. Во спротивно, МРО предупредила дека ќе биде беспопштедна кон сите кои не ги почитуваат нејзините закони и правилници, и без нејзина согласност вооружени влегуваат на нејзината територија (Страници от..., 1929:3–4). На Вториот конгрес, МК бил преименуван во Врховен македонски комитет (ВМК), а биле извршени и некои статутарни промени. Тенденциите за наметнување над МРО, кои ги демонстрирал ВМК, МРО вешто ги игнорирала, потенцирајќи ја својата независност, без да ги прекине односите. Комуникацијата и соработката со македонската емиграција била неминовна заради потребата од нејзините морални и материјални ресурси за македонското ослободително дело (Ѓорѓиев, 2010:160).

Пролетта 1896 година во Солун, МРО го одржала Првиот конгрес од кој излегла со ново име – Тајна македонско-одринска револуционерна организација (ТМОРО). Организационата територија била поделена на нови револуционерни окрузи: Солунски, Битолски, Скопски, Струмички, Серски и Одрински надвор од Македонија, а Прилеп и Цариград се стекнале со право директно да комуницираат со ЦК во Солун (Димески, 1982:93). Конгресот зазел став: со ВМК бугарското општество и македонската емиграција да се одржуваат добри односи, за да не се лиши Организацијата од значајна материјална помош. Исто така, била донесена одлука да се отвори Задгранично претставништво, кое ќе ја претставува ТМОРО и ќе ги одбива надворешните влијанија и пропаганди (Др. Х. Татарчев, Вџтрешната...:46). Конгресните решенија биле преточени во нов Устав и Правилник на ТМОРО, за кои биле задолжени Гоце Делчев и Ѓорче Петров (Ѓ. Петров, Спомени, Кореспонденција...:84). Новиот Устав на ТМОРО содржел 19 члена, распоредени во 4 глави. Според членот 3, ТМОРО се состоела од „месни револуционерни организации (дружини) во секој град и село“. Месните организации, раководени од месен комитет (управно тело), се делеле на групи, на чело со началник (десетник). Комитетите се делеле на селски, околиски и окружни, над кои стоел ЦК, кој директно ги назначувал раководителите на окружните комитети. Овие, пак, го потврдувале раководството на околиските комитети, а тие на селските. Секој околиски реон имал своја чета (член 11), а задачите на четите биле определени со специјален Правилник, со што биле создадени претпоставки за појава на првите чети и четничкиот институт. Тајната пошта и полиција биле задолжителни за секој комитет (член 14 и 15). Правилникот содржел 48 члена, распоредени во 10 глави, во кои се обработени правата и обврските на комитетите, началниците на групите, членовите-работници, тајната пошта и полиција, како и начинот на кореспонденцијата, вооружувањето и снабдувањето со материјални средства. Биле предвидени и казни за оние кои не го почитувале Уставот и Правилникот (Ѓорѓиев, 2010:168). Во 1897 година, со лично залагање на Даме Груев, била формирана првата чета на ТМОРО во рамките на Солунскиот револуционерен округ. Оваа чета била значаен мотивирачки фактор за населението, кое почнало масовно да се приклучува, бидејќи неговата самодоверба зајакнала. Во 1898/99 година формирањето на околиските чети се одвивало со поголем интензитет, се собирало оружје и средства за потребите на вооруженото востание, се формирала мрежа од тајни поштенски комитети, во кои голема улога одиграле жените-курири, се воспоставиле судови, а редот во дадени места го одржувала тајна полиција.

Во составот на вооружените сили на ТМОРО, покрај вооружените чети, влегувала

и селската милиција (еден вид вооружување на народот) и во неа биле вклучени сите членови на ТМОРО кои располагале со сопствено оружје. Селските револуционерни комитети ги назначувале одговорните за селската милиција со која командувал Централен комитет, преку Селскиот револуционерен комитет. Исто така, активни биле и курирската служба и тајната полиција, составена од истражно и извршно одделение. По успешно извршената задача на агитационо-организационите чети, кои биле јадра за регрутација на нови раководители и за прием на нови борци, пред крајот на 1898 година се создале услови за формирање и на четните институти на ТМОРО. Нивното формирање било регулирано со одлука на ЦК на ТМОРО, а поради свесноста дека нејзините цели и задачи не може да се остварат само со малубројниот состав на агитационо-организационите чети, туку со соодветни вооружени сили.

Според Татарчев, кон крајот на 1899 и почетокот на 1900 година „земјата веќе била прошарана со чети“ и секоја околија имала своја чета (д-р Х.Татарчев, Върешната...,107). Тоа ја наметнало потребата од поконкретно определување на местото и улогата на четите во Македонското револуционерно национално ослободително движење. За таа цел Гоце Делчев и Ѓорче Петров изработиле Правилник за четите на ТМОРО кој се состоел од пет глави и 47 члена. Според Правилникот секој околински реон уредувал по една чета која се движела тајно зависно од потребите и по распоред на Месниот комитет. Во втората глава од Правилникот определен е начинот на агитирање на четите, нивната организација, извршните и крајните задачи. Притоа, четите не само што требале да ги разјаснуваат и шират идејата, целта и задачите на Организацијата меѓу населението, туку требале и морално да влијаат врз истото, да го обучуваат во воен поглед, да се грижат за неговото вооружување, да му помагаат на Месниот комитет во собирањето средства за потребите на делото, по негова наредба да ги исполнуваат смртните казни, да ги прогонуваат разбојниците и четите кои не ѝ припаѓаат на ТМОРО. Четите биле оружени јадра кои на повик од ЦК биле должни први да го кренат и развеат знамето на востанието. Во третата глава од Правилникот се регулирани општите правила за четата при што се предвидуваат најстроги казни за четата која со својата активност ќе придонесе за предвременно бунтување на населението и ќе ја завлече Организацијата предвременно во борба. Според четвртата глава, во која се уредени односите помеѓу четата и комитетот, четата е потчинета на месното раководно тело, ги исполнува неговите наредби и го известува за активностите. Во петтата глава се регулирани составот и внатрешниот ред на четите. Според член 27 четата е составена од 7 или повеќе четници на чело со началник

определен од ЦК. Грешките биле казниви, а за повторена грешка следело исклучување од четата и од Организацијата (член 450). Решението за смртна казна го донесувала целата чета со одобрување на реонското раководно тело (Димески Д., Македонското националноослободително движење во Битолскиот вилает, 1980:327–330).

Со Правилникот за четите била воведена поголема демократија и оперативност на окрузите и четите, а во врска со омасовувањето на ТМОРО, четите својата агитаторска дејност требале да ја вршат кај целото население, без оглед на вера и националност, што е нов момент во дејноста на четите, бидејќи претходно агитирале само кај македонското население. Во периодот од 1900 до 1903 година вклучувањето на населението во четите било масовно. Сè почесто се примале и жени, а во 1901 година во Кичевско, Охридско и Костурско биле организирани женски дружини на чело со жени-десетари и стотари. Тие вршеле разни дејности во полза на Организацијата: им помагале на ранетите, пренесувале тајна пошта и оружје, подготвувале храна, тајно ги погребувале убиените борци, а понекогаш учествувале и во агитационо-организационите чети (Петров, 1993:68). Развојот на четничкиот институт и дејноста на агитационо-организационите чети довеле до брзо револуционерирање на населението.

Во 1902 година, поради големината на околските чети, се наметнала неопходноста тие да се поделат на помали, реонски чети, а до крајот на годината од реонските се формирале селски и градски чети. Во втората половина на 1902 година, по иницијатива на Гоце Делчев, а поради бројните недостатоци на околските чети, биле формирани неколку ревизиони (инспекциски) чети, кои биле задолжени за реорганизација на четите и зацврстување на дисциплината во нив. Нивната дејност за кратко време ја подобрило состојбата и ја зголемило борбената готовност на четите. Со тоа, структурата на востаничките сили на ТМОРО, била конечно оформена и потчинета на единствено и централизирано командување со солидна основа за успешно раководење. Во почетокот на 1903 година, непосредно пред Илинденското востание, бил изработен Правилник на востаничките чети, со кои била одредена организационата структура на реонските чети и нивната бројност (20–30 борци).

Горноџумајското востание и врховистичките повици за ново востание идната пролет, ја испровоцирале одлуката на ЦК на ТМОРО за свикување конгрес, како и поставување на прашањето за востание во 1903 година. На Солунскиот конгрес на 2.–3. (15.–17.) 1. 1903 година под претседателството на Иван Гавранов презентираниите повици за востание биле потрепени со тезата за наводно поволната меѓународна ситуација и воената

поддршка од страна на Бугарија која би влегла во војна со Турција доколку востанието издржи две седмици (Пандевски, М., Македонското..., т. 2, 188). На 3. (16.) 1. 1903 година била изгласана одлуката за „посеместно и стратешко“ востание без да се определи денот за почеток. За разлика од Конгресот во Солун, на советувањата во Софија организирани од задграничното претставништво, по прашањето за востание се издиференцирале две групации. Според мнозинската групација предводена од Ѓорче Петров и Гоце Делчев, подготовките не биле доволни, а ситуацијата била сложена. Поради тоа тие предлагале да се промени дотогашната пасивно-подготвителна тактика кон поголема активност со дејства кои постепено ќе водат кон востание. На тој начин требало да се дојде до перманентно востание без негово формално објавување. Делчев претпочитал комбинирана примена на четнички дејства со терористички акции, па веднаш заминал во Серскиот округ за да ја демонстрира новата концепција на дело (Ѓорѓиев, В., 2010:276). Помеѓу идејата за перманентно и идејата за општо востание, компромисот бил решен со прифаќање на терминот „засилени партизански дејства“ за што требало да биде известен Гарванов. Меѓутоа, Конгресот во Солун не чекајќи го исходот од советувањето во Софија, веќе донел одлука за општо востание. Бугарија, пак, која во прво време ветувала помош на идното востание и му давала импулс на македонското движење, откако се нашла во незгодна ситуација се обидела да го запре. Одбивањето на ТМОРО да го одложи востанието по барање на Бугарија претставува демонстрација на самостојниот македонски карактер на востанието (Ѓорѓиев, В., 2010:280).

ВОЕНОТО ОРГАНИЗИРАЊЕ ВО ПРЕДИЛИНДЕНСКИОТ ПЕРИОД И ПРИМЕНЕТАТА СТРАТЕГИЈА ВО ИЛИНДЕНСКОТО ВОСТАНИЕ

Пролетта 1903 година Македонија била преплавена од голем број чети. Предвостаничкиот амбиент и атмосфера силно се чувствувале насекаде, а ЦК презел иницијатива за враќање на македонските печалбари во земјата за да земат учество во востанието. Подготовките за востание биле забрзани и се одвивале со поголема динамика. Во таква востаничка атмосфера Даме Груев, кој сметал дека решението за востание е пребрзано, на средбата со Гоце Делчев се согласиле востанието да се прогласи кон крајот на летото и да биде партизанско-четничко, а не масовно. На Смилевскиот конгрес на 19.–24. 4. (2.–7. 5.) 1903 година била разгледана морално-материјалната состојба во Битолскиот округ по реони при што се покажало дека некои реони се мошне слабо вооружени. За обезбедување на материјалните услови за потребите на востанието било предвидено

собирање храна, лекови, облека и други потребни средства, како и определување на специјални лица за интенданти и полнење патрони (Чакаларов, В., Дневник...228). Во однос на карактерот на востанието, Конгресот утврдил тоа да биде „посемесно“ со востанување на сите реони во округот, а за да се обезбеди долготрајност на востанието Конгресот решил тоа да има партизански карактер со едновременно востанување на сите чети без приклучување на населението кон четите (освен кога четите имаат потреба од нивното содејство). Бил избран и Главен штаб за Битолскиот револуционерен округ, кој требало да раководи со подготовките до востанието и со самото востание. Со тоа Главниот штаб ја презел улогата на врховно воено и политичко тело на претстојното востание. Тој непосредно раководел со реонските горски началства во Битолскиот округ, имал овластување да преговара со претставници од други држави или со непријателот, да одржува врски со другите револуционерни окрузи и друго. Со формирањето на Главниот штаб и конституирањето на горските началства, организацијата во Битолскиот округ од мирновременска поминала во востаничка состојба (Пандевски, М., Македонското...,249).

На последното, четврто заседание на Конгресот, бил усвоен Востанички дисциплински устав како највисок акт кој ги регулира правата и должностите на востаниците, војводите и четите сè до највисокото раководно тело – Главниот штаб. Во него, покрај другото, се забранувало напаѓање на муслиманското невино население, се предвидувае санкции за евентуалните грабежи, пијанства, блудничење, силување жени и друго. Во текот на мај 1903 година, Задграничното претставништво изработило Општ план и цел на востанието, во кој всушност била разработена стратегијата и тактиката на партизанското војување и покрај тоа што раководството на ТМОРО било за општо едновременно востание. Во Општиот план се потенцира дека ќе се води партизанска борба проследена со „терористички и анархистички мерки“ со истовремено дејствување на сите сили и насекаде без да востане населението. „Целта на востанието не е да ја победиме Турција, туку таа да не може да нè победи“ (Ѓорѓиев, 2010:307). Со тоа востанието би било долготрајно иако послабо со што на Турција би ѝ се одзела можноста да изјави дека редот е воспоставен, а македонското прашање подолго би било отворено пред европската дипломатија.

За борбеното оспособување на народот, непосредно пред востанието, биле отворени специјални курсеви за обука на инструктори, кадри за војводи, и пократки курсеви за селското население заради практично воведување во тактиката на одбраната и нападот. Овие курсеви особено се прошириле по Смилевскиот конгрес во мај 1903 година, кој им

посветил посебно внимание на прашањата за потребата од поинтензивно оспособување кадри за ракување со оружје и изучување на основните елементи на партизанската борба. Во четите, вооружените луѓе, поделени во групи, на чело со десетари, секое слободно време го користеле за обука. Курсната обука била поставена во една вертикална програмска диференцираност. Инструкторите и војводите завршувале повисок курс, десетарите понизок, а борците и населението биле опфатени со елементарни курсеви. Целокупната обука била поставена во еден прилично организиран систем, во чии рамки се изведувала интензивна воена подготовка, особено во периодот од мај до август 1903 година, со што се зајакнал борбениот елемент на востанието (Миноски, 1978:614–615).

Непосредно пред Илинден веќе далеку било надминато оруженото (поединечно и групно) ајдутство, и поранешната расцепканост и недоволна поврзаност на оружените групи и дружини. Станува збор за воена организација, што е докрај изведена од политичката организација на народно-ослободителното движење (ТМОРО) во функција на целите на борбата и ослободувањето. Воената организација била присутна секаде каде што било остварено политичкото организирање.

Османлиските владини кругови, пак, непосредно пред почетокот на Илинденското востание, се нашле војнички неподготвени да го совладаат неочекуваниот востанички удар. Нивната неподготвеност и неспособност се изразила во две линии: низ недостаток на воени сили и немање разработен план за совладување и уништување на востаничките сили. Особено критични за османлиската власт се покажале првите десет дена од востанието, кога таа ја распоредувала војската. Се цени дека во времето на избувнување на востанието, во Македонија имало околу 150 000 османлиски војници, а при неговото задушување учество зеле дури 350 000 војници, башибозуци и други воени и полувоени османлиски формации. Од друга страна, бројната состојба на македонските востанички сили броеа околу 26 000 борци (Треневски, 1998:54–55).

Османлиската офанзива за задушување на востанието предвидувала опкружување на востаничките подрачја со големи воени сили, при што со нивното стеснување и со решителен удар во центарот би се разбиле востаничките сили. Борбените можности, пак, на македонските востанички сили биле мошне ограничени, како во однос на расположивото оружје и муниција, така и во однос на нивната организираност, опременост и бројниот состав (Пандевски, 1978:51–55). Тоа овозможувало извршување само на помали борбени активности, што дошло до израз во текот на востанието, особено во вториот период (при борбите за одбрана на слободно Крушево, на пример) кога востаничките сили морале

да влезат во директен судир со османлиската војска. Во таква ситуација, до израз доаѓа најмногу предноста во луѓе, опрема и вооружување, која била на страната на османлиската војска. Впрочем, нивната воена организација била веќе со богато воено искуство и извежбана за дејствување токму во такви ситуации (Даскаловски, 1998:97).

Партизанскиот карактер на Востанието, во почетокот делумно ги дал очекуваните резултати. Но, по започнувањето на турската офанзива, востаниците се нашле во дефанзива, најчесто избегнувајќи ги отворените фронтални судири со надмоќната армија. Со тоа, и покрај големите загуби, главнината на востаничките сили била зачувана. Оваа тактика била делумно во согласност со предвидената стратегија за долготрајно востание, но од неа се отстапило поради масовното приклучување на населението кон востаниците и формирањето на големите збегови. Тоа го отежнало брзото маневрирање на четите бидејќи тие морале да издвојат сили и средства за одбрана на населението. Во текот на востанието на површина избиле недоволната комуникација и координираност меѓу Главниот штаб и реонските горски началства (Ѓорѓиев, В., 2010:324).

Откако турскиот план за уништување на главнината на востаничките сили не ги дал очекуваните резултати и директните воени мерки не успеале да ги потиснат востаниците, османлиската власт по сугестии од Германија преминала на репресивни мерки кои би овозможиле брзо воспоставување на редот. Целта била да се избегне актуелизирањето на македонското прашање и вмешувањето на големите сили. Палењето на селата и жестокоста кон неборечкото население требало морално и материјално да го скршат духот на македонските востаници. Оваа мерка имала многу посилен психолошки ефект отколку воените експедиции. Прифатената дефанзива од страна на востаниците и нивното избегнување на отворени судири во населените места не го промениле однесувањето на власта (Ѓорѓиев, 2010:327). Драматичната состојба која настанала во Македонија не била резултат само на безмилосниот терор врз населението, туку и поради пројавената деморализација кај поединци, апелите на власта за враќање на населението по селата, конзулските совети и гаранции за амнестија на востаниците, како и гласините за нов реформски проект. Поради сето ова, (по неуспешниот обид на ГШ да добие помош преку воена интервенција на Бугарија) било наметнато прашањето за демобилизација на востаниците. На 19. 9. (2. 10.) 1903 Главниот штаб донел одлука за постепена и организирана демобилизација. Планот за демобилизација предвидувал: распуштање на востаниците и нивно враќање по

домовите, прибирање и складирање на оружјето, мигрирање на компромитираните раководители и сведување на минимум на раководниот кадар на теренот (Пандевски, М.,Македонскиот...:523–524).

Материјалните и моралните жртви што ги поднел македонскиот народ за време на Илинденското востание, биле навистина големи. Во 239 вооружени судири меѓу македонските востанички сили и османлиската војска биле убиени 8 816 лица, од кои 1 000 востаници, околу 30000 лица побегнале во соседните балкански земји, 70 836 лица останале без покрив над главата, биле изгорени 12 400 куќи во над 200 опожарена места (Полјански, 1955:12), биле убиени 4 700 жени, деца и стари луѓе, а околу 3 000 жени и девојки биле силувани (Македонија и Одринско, 1904:180–183).

Иако недоволно подготвено, без поддршка од европските и соседните балкански држави, со вмешаност на бугарската пропаганда, несразмерно развиено низ целата територија и слаба вооруженост, Илинденското востание е сепак крупен настан во поновата историја на македонскиот народ. Тоа имало широк одзив кај сите слоеви на народот и сите националности, поради што било масовно. Иако војнички гледано било неуспешно, од политичка гледна точка, тоа било успешно бидејќи имало широк одглас кај светската прогресивна јавност, а особено меѓу македонските иселеници и печалбари. Низ целиот свет се прочуло за високовоздигнатата македонска национална свест, за масовната самопожртвуваност при остварувањето на националните стремежи, за страдањата и борбите, поради што од сите страни на светот пристигнувала помош за настраданото население. Македонските комитети организирале масовни протести и митинзи и собирале хуманитарна помош.

Создавањето и развојот на воена организација според нормиран и озаконет процес, високиот степен на поопштественост, доброволниот карактер и високата мотивираност за вклучување во национално-ослободителната борба, револуционерната дисциплина, масовноста, која има јасно одреден концепт и борбена организираност, воведувањето на принципот на меѓународното хуманитарно воено право и слично, се дела со трајна вредност. Тие покажуваат дека востаничката војска настојувала да биде признаена како страна што војува, а не разбојничка банда, како што сакала турската влада да ја претстави пред меѓународната јавност. Сето тоа е доказ дека во илинденскиот период постоела

воена концепција, воена организација и востанички сили на национално-ослободителната револуција, а со тоа и воена стратегија која како воено минато и воено искуство е голем придонес кон македонската воена мисла и наука. Оваа стратегија на вооружен народ ефикасно се применувала и многупати подоцна, не само во напорите на македонското население за ослободување и создавање сопствена држава, туку и во другите делови во светот, како стратегија во која недостатокот од материјално-техничкиот фактор ефикасно се надополнува со човечкиот фактор и неговото ангажирање во општонародна војна.

ЗАКЛУЧОК

Периодот од официјалното формирање на Македонската револуционерна организација во 1893 година, па сè до почетокот на Илинденското востание бил исполнет со низа мерки од воено-оперативен карактер, нормативни, материјални и организациски подготовки, кои биле во насока на организирање и развивање на воената организација, како значаен и незаменлив фактор во поставената стратегиска цел на македонското национално-ослободително и револуционерно движење. Со Уставот на Организацијата од 1896 година, и донесените Правилници за четите, бил определен организацискиот развој на македонските востанички сили. Притоа, развојот на вооружените структури се задржал на формациската единица чета, која можела да се организира во околија, село – град и реон т.е. центар. Покрај вооружените чети, активни биле и селската милиција, курирската служба, тајната полиција и ревизорските чети. Активните востанички сили во даден реон биле сочинети од селските чети заедно со околинската чета. До групирање на четите во поголеми организациско-формациски состави, како и до создавање на воено-раководни органи (штабови), дошло дури по објавувањето на востанието, поради што тие биле без потребните борбени искуства за водење борбени дејства. Можностите на четите за преземање поголеми борбени активности против османлиските воени објекти и сили, биле мошне ограничени, и тоа не само во однос на расположивото оружје и муниција, туку и во однос на организираноста, опременоста и бројниот состав.

Создавањето и развојот на воена организација според нормиран и озаконет процес во исклучително неповолни воено-политички и економски услови, нејзината поопштественост и масовност, воспоставувањето револуционерна дисциплина и

воведувањето принципи на меѓународното хуманитарно воено право, постоењето јасно одреден концепт за воено организирање, настојувањата на востаничките сили да бидат признаени како страна која војува итн., се само некои од аспектите на военото организирање од овој период кои ја збогатуваат воената традиција и историја на македонскиот народ и претставуваат придонес кон воената мисла и наука.

ЛИТЕРАТУРА

1. Ѓорѓиев, Ванчо, (2010), Подземната република, Тримакс, Скопје.
2. Ѓорѓиев, Ванчо, (2003), Слобода или смрт, Табернакул, Скопје.
3. Gül Tokay, (1996), Makedonya sorunu. Jön Türk İhtilalini Kökenleri (1903–1908), Istanbul.
4. Даскаловски, Синиша, (1998), Вооружени сили на Македонија, НИП "Студентски збор", Скопје.
5. Димески, Димитар, (1982), Македонското националноослободително движење во Битолскиот вилает (1893–1903), Второ издание, Скопје.
6. Илиев, Андреј, (2010), Воените операции на Османлиската војска во Македонија (1876–1909), Соларис Принт, Скопје.
7. Кавка, Ставови, Ирена, (2002), Историја на Македонија, Менора, Скопје
8. Македонија и Одринско (1893–1903), (1904), Мемоар на Внтрешната Организација.
9. Пандев, Константин, (1979), Националноосвободителното движение в Македонија и Тракија 1878–1903, Софија.
10. Пандевски, Манол, (1978), Илинденското востание во Македонија, Скопје.
11. Пандевски, Манол, (1987), Македонското ослободително дело во 19 и 20 век, т.1–4, Скопје.
12. Пепељугоски, Петар, (1988), Прилози за воената историја на македонскиот народ, НИО Студентски збор, Скопје.
13. Петров, Ѓорче, (1984), Спомени, Кореспонденција, (введ, коментар и редакција Љубен Лапе), Скопје.
14. Полјански, Андонов, Христо, (1955), Ситуацијата во Македонија по Илинденското востание и Мирцштегските реформи, Скопје.
15. Страници от Миналото, (1929), Извлечения от дневника на К. Кондов,

Ил.Илинденъ, 2/3(13), 4(14), София.

16. Татарчев, д-р Христо, (1995), Върешната македонско-одринска револуциона организация кото митологична и реална съшност, (съставители; Цочо Билярски и Валентин Китанов), София.
17. Трајановски, Александар, (2006), Илинденското востание— Јордан Пиперката, Скопје.
18. Трајановски, Александар, (2008), Историја на Македонија, Менора, Скопје
19. Треневски, Мартин, (1998), Илинден 1903 во австралискиот печат, Скопје
20. Христов, Александар, (1978), Илинденското востание во државно-правната историја на македонскиот народ, во Прилози за Илинден, Крушево.
21. Чекаларов, Васил, Дневник, (14/27.04.1903).

THE PROCESS OF DEMOCRATIZATION AND THE MILITARY RULE AFTER THE REVOLUTION IN EGYPT

ПРОЦЕСОТ НА ДЕМОКРАТИЗАЦИЈА И ВОЕНАТА ВЛАСТ ПО РЕВОЛУЦИЈАТА ВО ЕГИПЕТ

Bojan Blazhevski, PhD candidate in Political Science at Institute for Sociological, Political
and Juridical Research – Skopje and Journalist at “Build.mk” Web portal
bojanblazevski@gmail.com

ABSTRACT

This paper explores the impact of the Egyptian Revolution of 2011 on changing the authoritarian political system in the country, democratic governance capacity of the transitional military rule and it tries to answer whether this country ever stepped towards democratic transition during the period of rule of the Egyptian armed forces. This paper aims to discover whether the Egyptian Revolution of 2011 is starting point of the process of democratization or the overthrow of one authoritarian regime led to the rise of a new undemocratic governance of the country. To achieve this goal, the research draws attention to the development of civil and political society in the country, as a basis on the path of transition to democracy. In the analysis are used annual and periodical reports of the international non-governmental organizations that monitor freedom of the media, human rights and political freedom in Egypt. The content of the publications of Reporters Without Borders, Freedom House, Human Rights Watch and Amnesty International for the situation in the country before and after the removal from power of President Hosni Mubarak is used in making conclusions in the paper. As in other historical cases, the paper shows that the military in charge of civil authority is impossible to guide the democratization of one society.

Key words: democratization, Egypt, freedom of expression, civil society, authoritarian political system.

АПСТРАКТ

Трудот го истражува влијанието на револуцијата во Египет од 2011 година врз менувањето на авторитарниот политички систем во земјата, демократскиот капацитет на владеење на преодната воена власт и се обидува да одговори дали оваа земја

воопшто зачекори кон демократска транзиција во периодот на раководење на земјата од египетската војска. Овој труд се стреми да открие дали Египет со револуцијата од 2011 година започна процес на демократизација или пак симнувањето од власта на еден авторитарен режим доведе до издигнување на нова недемократска власт во земјата. За да се постигне ваквата цел, во истражувањето се обрнува внимание на развојот на граѓанското и на политичкото општество во земјата, како основа на патот на транзиција кон демократијата. Во анализата се користат годишните и периодичните извештаи на меѓународните невладини организации, кои ја следат слободата на медиумите, човековите права и политичките слободи во Египет. Содржината на публикациите на Репортери без граници, Фридом хаус, Хјуман рајтс воч и Амнести интернешнл за ситуацијата во земјата пред и по симнувањето од власт на претседателот Хосни Мубарак е употребена во донесувањето заклучоци во трудот. Како и во други историски случаи, трудот покажува дека војската на чело на цивилната власт не може да доведе до демократизација на едно општество.

Клучни зборови: демократизација, Египет, слобода на изразување, граѓанско општество, авторитарен политички систем.

INTRODUCTION

Juan Linz in 1964 in his article "Authoritarian regime: Spain" introduced the term "authoritarian regime", as a qualitative difference between democratic and totalitarian regimes (Linz, Stepan, 2009: 69). After several decades, the author along with Alfred Stepan offers redefinition of political systems in the world on: democratic, authoritarian, totalitarian, post totalitarian and sultanistic regimes.

The basic characteristics of the authoritarian regimes are: "political system with limited, irresponsible political pluralism. In many cases, with very extensive social and economic pluralism. Political system, which doesn't have elaborated and leading ideology. Political system without extensive or intensive mobilization, with the exception of some period of their development. Political system, in which a leader or occasionally a small group, practice authority within the poorly - defined, but essentially very predictable norms" (Linz, Stepan, 2009: 76-77).

These dictators are based on looting and glorification of the leader. State administration present small circle of people, who are dependent on benefits provided by

the leader (Johnston, 2012: 59-60). Authoritarian regimes always try to establish a course between two extremes – totalitarian despite democratic governance. Citizens are allowed some freedom in concrete social areas, offering the principle of social stability without turmoil, from where dictators obtain the support of the majority.

Authoritarian regimes differs each other in many domains, derived from available capital of the apparatus, cultural values, religion, history of the development of democracy, level of literacy of the population, the development of media and other factors. However, their general analysis shows that they are connected in several aspects of the social life: existence of single - party system in reality, centralized governance, media control, high level of development of repressive apparatus, lack of citizen protection, political corruption and concentration of capital in the hands of the ruling family.

The long standing rule of Hosni Mubarak in Egypt was a typical example of an authoritarian regime. In the last years of its existence, he tried to establish the contours of sultanistic regime, but failed in that. By favoring one of his sons as a successor to the position "head of state" and the flow of huge proportion of money in foreign bank accounts, it is possible to see the roots of sultanistic regime in this Arab country. However, the Egyptian armed forces resist to these plans of Mubarak, and some authors look precisely in this when they analyze the reason for the cancellation of obedience from the generals during the revolutionary days.

After the removal from power of President Hosni Mubarak at the beginning of February 2011, in Egypt arise the most important question in its recent history – is it possible for the country to start the process of democratization. From the aspect of history, this Arab country has never had the opportunity to experience the benefits of a democratic political system. Egypt formally gained independence from Great Britain in 1922 and acquired full sovereignty following the Second World War. In the first years of independence, a monarch rule with the most populous Arab state. Egypt has experienced two revolutions in recent history. Besides the one that occurred two years ago, revolution shook the country on 23 July 1952. Colonel Gamal Abdel Nasser managed to carry out coup d'état and violently overthrow King Farouk I. The charismatic Nasser made an example from Egypt. "He built nationalist, pan - Arab country, which he ruled with an increasingly iron fist. He nationalized business, beginning with large companies followed by ever smaller ones..." (Zand, 2011).

During the decades of Mubarak's domination in Egypt, a symbol of the authoritarian political system was the existence of the National Democratic Party as the ruling party in the

country. The multi – party system in Egypt gained significance in 2005, with the proposed constitutional amendment by the President Hosni Mubarak for establishing presidential elections with participation of other candidates. The reforms, which came into power with a national referendum, represent only a new facade of authoritarianism of the government. The main oppositional candidate in the presidential elections of 2005, after the electoral race, received a prison sentence of five years on fraud charge. “The 2007 constitutional amendments allow citizens to form political parties “in accordance with the law”, but no party can be based on religion, gender, or ethnic origin” (Freedom House, 2011).

Political movements and civil society organizations that are not controlled by the authoritarian regime have their own characteristics, such as informal organization, lower openness to current political developments and creation of actions that are not supported by citizens and are completely ignored by the media. The Muslim Brotherhood in Egypt is a typical example of an organization that has developed free action on social, religious and humanitarian issues. “The organization, founded in 1928, appealed heavily to the religious working class constituting a populous demographic in the nation, despite its official illegality” (Brown, 2011: 12). The repressive state apparatus in Egypt is kept away from any violence against these organizations, until the point of marginal activities with their campaigns. If they focus on political action and actively try to enter in the political life of this country, then brutality of the state apparatus come to the fore.

As a herald of the revolution, parliamentary elections were held at the end of 2010. As well as all previous elections during the Mubarak regime, final results were known in advance. Because of the numerous irregularities, the second round of election for representatives in the National parliament boycotted the two main oppositional parties – the Muslim Brotherhood and the Wafd political party. As a result of that, the ruling National Democratic Party managed to take 83% of seats in the parliament that has a total of 508 representatives (<http://www.bbc.co.uk>). Although the Muslim Brotherhood in the previous parliament controlled 20% of all deputies, with the elections held two months before the revolution, the largest opposition movement was left without representatives in the national legislative body.

These events before the revolution that started in late January 2011 have to be taken in consideration, if there is intention for more profound analysis of the removal from power of Hosni Mubarak. Incidents in the weeks before and during the Egyptian revolution, along with the oppressive answer from the authoritarian state apparatus, can only be seen as adding fire to already wide citizen dissatisfaction with the overall situation in Egypt in that specific

historic moment.

THE DAYS OF REVOLUTION IN EGYPT

The ouster of Tunisian president Ben Ali was a crucial event in encouraging the Egyptian people in fight for reforms against the regime of Hosni Mubarak. Awkwardness of Tunisian political authorities and poor response to massive protests by the police and military authorities in Tunisia, disturbed the passiveness of the people and belief that protests against government are pointless. Several oppositional politicians and Wael Ghonim, a computer engineer and head of the Egyptian and Middle East branch of Google, called for protests through social media on the Internet. "Social activists created an event on Facebook called "The Day of the Revolution against Torture, Poverty, Corruption and Unemployment", calling for Egyptians to occupy Tahrir square on 25 January to take a stand against unjust conditions" (Angel, 2011: 15). These protests initiated the formation of the "25 January" movement, subject that was a major pillar in the struggle against Hosni Mubarak during the next 18 revolutionary days. In these protests participated several youth movements, including "6 April" movement established in 2008, as a support of young people to syndicate protests of textile workers.

The impelling force in requirements for resignation of Egyptian president were young, educated and mostly unemployed individuals, who organized the rallies through new media of communication on the Internet. Since the first day of demonstration on 25 January, a large number of people took part in the protests, which was more than expected, thereby creating a solid foundation for further massive nationwide rallies. As days passed, more citizens went on the streets in Cairo, Alexandria, Suez, Mansoura, Damietta and other major Egyptian cities. "While most of the protestors were young men, media accounts showed a significant number of women, children and other Egyptians who appeared to represent various social classes joining in their demand for President Mubarak's ouster" (Sharp, 2011: 4).

In the days that follow, citizens went to large scale protests on Tahrir Square in Cairo and entered in clashes with the police, but also with counter – protesters, organized by the regime of Hosni Mubarak. Demonstrations got a new spark on 8 February 2011, after Wael Ghonim was released from custody. He was held by the police for 12 days because of initiating the protests on 25 January. Meanwhile, massive workers protests were launched across the country. General strike of journalists, postal workers, bus drivers, doctors, pharmacists, cleaners and workers from other industries led to further increase in the number of protes-

tors in Tahrir Square.

Behavior of the leaders of the Egyptian armed forces appears to have been a key factor in the successful development of the revolution. When citizens have occupied the streets of Cairo, the military publicly announced that their personnel will not intervene against protestors. These words were materialized until the final fall of Hosni Mubarak. In the case of Egypt, the interest of military generals was not on the line with intentions of the president and political figures of his party. Before the ouster, there was process of reduction of the military power, which can be seen in neglecting of their economic interests, rejecting their proposals regarding to the appointment of cabinet ministers and encouraging the idea of putting Hosni Mubarak's son as his future successor, a step that generals strongly disagree (Martini, Taylor, 2011). Because of these reasons, the armed forces did not respond to orders for shooting at protestors, issued by political rulers. With the fall of the old regime, all power of the transitional government went in the hands of Egyptian generals (Johnston, 2012).

The procedure for the ouster of this authoritarian leader received specific character, because it was spontaneous movement without political party or revolutionary leader on the front. Larger and traditionally oppositional organization, such as the Muslim Brotherhood, gave support for mass demonstrations several days after the initiation of full – day protests at Tahrir Square. The opposition movement, without clear authority, gained force after every attack or restriction that was created by the repressive state apparatus. President Hosni Mubarak gave up all of his power on 11 February 2011. In just a few days of mass protests, in the clashes between police, supporters and opponents of Mubarak were killed at least 840 people, while another 6.000 were wounded (Amnesty International, 2012).

During the rule of Hosni Mubarak, the Internet was not censored in similar situations like China or Iran, countries that filter information, and at the same time, block the access of users to certain “sensitive” content, such as Tiananmen Square protests of 1989. There are theorists who strongly oppose the claim that mass protests and ousters within the Arab Spring emerged from Twitter and Facebook. Evgeny Morozov, Richard Haas, Blake Hounshell and Clay Shirky deeply ponder in the reasons for appearing of angry protestors on the streets of Arab countries, such as rising food prices, poor infrastructure, unreformed education, widely – outspread brutality and corruption of the regime. They think that the impact of new communication tools of the Internet on democracy cannot be determining factor in the countries that were ruled by authoritarian regime for decades, because it has kept under control the economy, politics and non – governmental organizations (Crosston, 2012: 234).

The development of multi – party political system, the absence of restriction on freedom of expression and association, the right to fair trial, separation of powers among a legislature, an executive and a judiciary, development of independent media, strong trade unions and other non – governmental organizations that are not puppets of the regime, cannot arise from virtual debate on social networks, but only by the action of proactive individuals and groups in order to build such institutions.

From the aspect of technological realism, Evgeny Morozov attempts to answer on revolutionary events in Egypt. He says that the majority of people in the world believe in the idea that the protests were organized by ordinary people who are creating accidental internet activities. However, those who believe in such events should not forget the facts connected to cyber – activism in the Middle East, the support given to individuals from Western governments, foundations and corporations. "In September 2010, to take just one recent example, Google brought a dozen bloggers from the region to the freedom of expression conference the company convened in Budapest" (Morozov, Guardian 2011b). Morozov notice that we should look deeper into the reasons for the uprisings in the Arab world, not only on simple browsing profiles on Twitter and Facebook.

Founders of authoritarian political systems very fast learn to handle with the Internet communication tools. Problems with huge protests and overthrowing from power would have only those regimes that fail to understand the essence of Facebook and Twitter, or specifically, to find their weak side liable to manipulation. The regime of Hosni Mubarak during the revolutionary days has taken several illogical steps to control the Internet, such as to cut it off completely. There was not attempt to filter the content, similar with the case in China, nor corruptive bloggers and huge online – propaganda in the style of Kremlin, nor cyber – attacks on the internet sites and blogs of oppositional organizations. "Mr. Mubarak's only foray into the world of Internet control was to beat up and jail bloggers – a tactic that only helped to publicize their cause" (Morozov, WSJ 2011a).

Many studies say that when citizens express aggression and frustration towards state, repression as a response lead to ablaze the protests, instead of calming them. Before the expansion phase of protests and acquisition of large number of individuals, increasing the violence by state authorities can result with the negative effect on the rallies, but the fierce violence that follows after their expansion can lead to decisive reaction of the protestors, in response to the brutality of the regime. In this situation enters authoritarian and undemocratic regimes, to which legality of action and respecting of human rights is not their supreme ideal.

Forced resignation of Hosni Mubarak on 11 February 2011 opened a new phase in the history of this country. The most – populous Arab country met the morning of 12 February 2011 with withdrawn police units from cities, released violators of the law from prisons, organized self – defense forces of citizens, demonstrations in the streets of major Egyptian cities, as well as presence of tanks and troops on the streets of Cairo.

THE RULE OF EGYPT'S TRANSITIONAL GOVERNMENT AFTER THE FALL OF HOSNI MUBARAK

Theorists make a clear distinction between the process of liberalization and process of democratization in the countries emerged from years of authoritarian rule of a leader. Democratization contains in itself liberalization, but limiting the political and social controls of one community can never be identified with the construction of a democratic society. Democratic transition is complete when there is a substantial agreement about political procedures to produce an elected government as a result of free and fair elections, when this government *de facto* has the authority to generate new policies and when executive, legislative and judicial authority generated by the new democracy does not share the power *de jure* with other state structures (Linz, Stepan, 2009: 27). These two authors emphasize that despite the existence of a state, there are five more interrelated and mutually reinforcing conditions for democracy to become consolidated. Exactly the development of free civil society and relatively autonomous and respected political society are the criteria that should be met in the process of democratization.

Many political scientists analyze the revolutions in the Arab world through the prism of Islam. They argue that Islamic groups are source of revolutions in the Middle East and North Africa, because Islam provides close emotional basis for development of group identity, represents favorable ground for establishing authority and legitimacy, a foundation from which derives criticism of the existing system and faith in the program for the future. Muslim groups have a well - organized network, even in the most repressive regimes in the region (Angel, 2011).

Distrust about the preservation of the status – quo in Egypt, in terms of the overall social life, was present in the first post - revolutionary days. Instead of making important decisions that will represent a qualitative step forward in the development of the political system and the entire political life of the country, the Supreme Council of the Armed Forces did not try to implement key reforms. With the removal from power of Hosni Mubarak, the

Supreme Council of the Armed Forces, a body composed of 21 top officials of the Egyptian army, came on power in Egypt.

From the early days of ruling with the country, the council led by General Mohamed Hussein Tantawi demonstrated undemocratic decisions. The non – governmental organization “Freedom House” in their reports emphasize that the Supreme Council of the Armed Forces in March 2011 sent a written document as warning to editors and journalists of the newspapers, in which they oppose the publishing of critical content related to security forces, without prior consultation and approval of them. In the next months were proclaimed series of negative decisions: Ministry of information was not dissolved, military censor for the media was appointed in terms of content connected to the Egyptian armed forces, and before the parliamentary elections in November 2011, several journalists and bloggers were brought before a military court (Freedom House, 2011). In accordance with the freedom of expression, as a basis for the process of democratization, these steps by the ruling military forces were in strong connection with the authoritarian nature of the military, in the cases when it took the power in the country.

It should be noticed that all important steps towards the abolition of authoritarian political system came through the mechanism of referendum of the citizens, and not with decisions made by the transitional government. On the referendum organized on 19 March 2011, a great percentage of citizens accepted the amendments to the constitution of 1971. “The SCAF initiated a series of electoral reforms in 2011, including the restoration of judicial supervision over elections, the lifting of severe restrictions on political parties, and key changes to the voter registry” (Freedom House, 2012). Despite the respect to some of the changes that have received massive support from the Egyptian citizens, the Supreme Council of the Armed Forces declared again state of emergency in September 2011, a measure that was effective until May 2012. These facts show that a large proportion of Egyptian population were favorable towards the process of democratization in the country, apart from the state authorities that have continuously taken conservative decisions. The growing level of democracy was decelerated under the claims that reforms could threaten the Egyptian national security. Whether by accident or design, it was the authoritarian regime of Hosni Mubarak, which for three decades spread the fear about democratic reforms towards citizens, claiming that they will provide space for radical Islamists to come to power in the country.

According to annual report of Freedom House published in 2012, Egypt as partly free country is placed at 57th position among the countries in the world, in terms of the

world index of press freedom, while in the segment of political environment is placed on 22th position. Thanks to the revolution at the beginning of 2011, Egypt progressed on the ranking to the list of partly free countries. Egypt was placed at 65th position in terms of press freedom, and in the ranking of the political environment was placed on 24th position. Before the fall from power of Hosni Mubarak, international non – governmental organization “Reporters Without Borders” rank the country on 127th position in the press freedom index for 2010. However, it is obvious that in the post -revolutionary period, the rule of transitional government lead to further deterioration in the area of freedom of expression. Similar results were published in the reports of “Reporters Without Borders” and “Freedom House”. The improvement in the field of media freedom is only for eight positions. “Censorship, both official and self – imposed, remained widespread during the year” (Freedom House, 2012).

The Supreme Council of the Armed Forces after the revolution had decided to make a step for legalization of banned political parties and trade unions and to define strict period of the presidential mandate, also not to nominate their candidate for the presidential elections. At same time, the transitional government provided an opportunity for legalization of radical Islamist organizations, which formed the salafi party Al – Nour. Generals ingratiate to two key actors in the revolution: the political party Wafd and the Muslim Brotherhood, as smaller parties or organizations that do not question the military dominance in political life. In this way, the Egyptian armed forces tried to protect themselves from radical Islamist parties, but also from liberal political structures, which saw in the face of generals a new form of military dictatorship (Martini, Taylor, 2011: 64).

The first anniversary of the Egyptian revolution was celebrated in Tahrir Square in February 2012. The mood of ordinary citizens was disrupted by fear for the military rule in the country. The protesters chanted slogans for resignation of the head of the Supreme Council of the Armed Forces Mohamed Hussein Tantawi, who formally took the presidency from Hosni Mubarak. The council of army generals ruled the country since Hosni Mubarak’s resignation, with claims that they guard the revolution. “Since SCAF came to power, 12.000 civilians have been tried in military courts, at a conviction rate of 93 percent; more than 50 protesters were killed during November and December, when the military used live ammunition against demonstrators and images of soldiers beating women and stripping off their clothes emerged. In December, security forces raided 17 NGOs (including the US – government funded National Democratic Institute, established by Madeline Albright, former US secretary of state)” (Johnson, 2012). “Following the raids, 43 staff members of international organizations were

put on trial on charges of operating without official registration and obtaining foreign funding without the authorities' permission" (Amnesty International, 2013). In this way, undemocratic steps during the military rule were put on higher level and even surpassed the cruelty of Hosni Mubarak's regime. International organizations believe that the right to a fair trial, together with the right for freedom of association, was seriously and continuously violated by the transitional government.

The Supreme Council of the Armed Forces managed to delay the presidential elections for a few months because of the unstable security situation in Egypt. After this step, the Egyptian generals decided to organize presidential elections, without rigorous restrictions for participation of various candidates. For the first time in the history of Egypt, citizens had the opportunity to choose a leader on real multi – party elections. The results were announced on 20 June, and they showed that the Muslim Brotherhood candidate Mohammed Mursi won the election. "After much hesitation, the SCAF gave in and on 24 June Mursi was proclaimed victor. For the first time in its history, the Egyptian republic has a civilian as president" (Gresh, 2012). Egypt made an important step in the long transition to democracy that began with the removal from power of Hosni Mubarak. For the first time, the most populous Arab state chose a president, who did not have a previous high position in the Egyptian armed forces.

CONCLUSION

During the military rule, Egypt was not a successful example of modern democracy. In the post – revolutionary period, the Supreme Council of the Armed Forces made important changes in the constitution and law in Egypt, such as limiting the number of presidential mandates for one person and strict criteria under which the president can declare a state of emergency, but at the same time, laws to prosecute journalists based on their writing stayed in power. The process of secularization in Egypt was not put in the political agenda of the transitional government. In the highest legal act, there was still connection between the state and religion, with a further expansion of the power of Sharia law over national legislation.

The crucial argument for saying that there was authoritarian political regime in Egypt after the revolution is the inadequate implementation of the new law in practice by the public authorities. Although significant part of the legislation that restrict political freedoms had changed, deep rooted methods for implementation of violence against its own citizens were still practiced in reality by the Egyptian state. The armed forces set up military courts, even for civilians. The excessive use of force by the police authorities was still in power,

including cases of killing of individuals. Freedom of expression of journalists and citizens was restricted through: direct censorship – the installation of censors from the army, banning the publication of articles in the media, trials against journalists and citizens for writing that resulted with prison sentences declared by military and civil courts, and high control over financing and operation of the non – governmental organizations. Brutal tools of the repressive apparatus built during the rule of Hosni Mubarak remained in force, on a higher or lower degree, depending on which segments of society are analyzed.

After the fall of Hosni Mubarak, the Egyptian military continued to play a key role in maintaining peace and stability through installation of its own civil government. The army was main supporter of the previous presidents Mubarak, Sadat and Nasser. From this perspective, it is surprising that protestors have not tried to react against the Supreme Council of the Armed Forces after first days of post – revolutionary period. The fall of Mubarak's authoritarian government allowed military generals to establish a position similar with their colleagues from Turkey during the second half of the last century, more specifically, to grow in highest structure that ensures the introduction of multiparty political system, implementation of elections, control over the media and the judiciary, and protection from radical Islamist groups. All of these elements are unknown in the political systems of the EU countries and the USA. Although the power of Egyptian generals lasted for several months, this factual result of the Egyptian revolution it is impossible to be seen as a positive step forward in the democratization of the state. Moreover, those individuals, who were firmly opposed to the privileged role of the generals and the Egyptian army, were brutally attacked with a series of repressive measures, such as organized trials in front of military courts.

Despite the emergence of substantive violations of basic democratic values, it should not be abandon the historic fact that Egypt has never experienced democratic political system, so conflict situations are usual during the establishment of basic human rights and constitution of democracy. Western countries can help in this process with further investment funds in the non – governmental sector and with their experience in raising the democratic institutions. On the other hand, it is impossible to perform the process of Europeanization in Egypt.

The only hope for consistent implementation of the goals of the Egyptian revolution of 2011 is in the hands of democratic political movements that are struggling with daily protests in the streets and squares of this country. Citizens should continue to occupy the public space, without fear of the weapons used by well - equipped repressive organs. From

these protests, in Egypt is possible to grow significant capacity for democratic reforms, if they are canalized to the roots of deliberative democracy. The implementation of the basis of deliberative democracy between protestors in the city can bring substantial progress in the process of democratization of Egypt. For deliberative theorists, the process of deliberation is regarded as essential to democracy. "Among the suggested ways of doing this are the introduction of deliberative polls, deliberative days, citizens' juries, expanding voter feedback mechanisms and citizen communication, the reform of civic education to enhance the possibility of reflective choices, and the public funding of civic groups and associations seeking engagement with deliberative politics" (Held, 2008: 317). Contrary to the European countries and the USA where this model of democracy anticipate strengthening democracy and improving the existent system, deliberation in Egypt can help in overthrowing of authoritarian political regime, in particular through building the values of democracy between the citizens and through creating of new leaders. Egypt youth took the first step in realization of deliberative democracy through the usage of new communication tools of the Internet in organizing protests. Exploitation of the other deliberative methods of action, but also spreading of these opportunities to a greater number of citizens, can help in the process of democratization in Egypt.

LITERATURE

1. Angel, D. (2012) The Arab Spring & Terrorism. Washington: Washington Research Library Consortium. <http://aladinrc.wrlc.org/bitstream/handle/1961/10403/Angel,%20Danielle-%20Fall%2011.pdf?sequence=1> (visited on 18.3.2013).
2. Brown, S. (2011) "Reform and Revolution, The Arab Spring at One Year" in: Pitt Political Review. Vol. 8, No. 1. <http://ppr.pitt.edu/ojs/index.php/ppr/article/download/13/12> (visited on 18.3.2013).
3. Crosston, M. (2012) "Defeat the Tweet? Social Media, Grassroots Dissent, and Authoritarian Co-optation" in: Journal of Conflict Transformation & Security. Vol. 2, No. 2. http://cesran.org/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=269&Itemid=292&lang=en (visited on 22.3.2013).
4. Gresh, A. (2012) "Egypt's first civilian president". Le Monde Diplomatique – English Edition. July 2012. <http://mondediplo.com/2012/07/04egypt> (visited on 8.3.2013).
5. Held, D. (2008) Models of Democracy. Skopje: Akademski pecat.

6. Johnson, G. (2012) "Egypt one year on". Le Monde Diplomatique – English Edition. January 2012. <http://mondediplo.com/blogs/egypt-one-year-on> (visited on 8.3.2013).
7. Johnston, H. (2012) "State Violence and Oppositional Protest in High – Capacity Authoritarian Regimes" in: International Journal of Conflict and Violence. Vol. 6, No. 1. http://www.ijcv.org/index.php/ijcv/article/view/209/pdf_41 (visited on 7.3.2013).
8. Linz J. Stepan A. (2009) Problems of Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America, and Post – Communist Europe. Skopje: Akademski pecat.
9. Martini J. Taylor J. (2011) "Commanding Democracy in Egypt: The Military's Attempt to Manage the Future". Foreign Affairs. 24.5.2013. <http://www.foreignaffairs.com/articles/68218/jeff-martini-and-julie-taylor/commanding-democracy-in-egypt> (visited on 8.3.2013).
10. Morozov, E. (2011) "Smart Dictators Don't Quash the Internet". The Wall Street Journal Online. 19th February 2011. <http://online.wsj.com/article/SB10001424052748704657704576150653606688990.html> (visited on 8.3.2013).
11. Morozov, E. (2011) "Facebook and Twitter are just places revolutionaries go". Guardian Online. 7th March 2011. <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2011/mar/07/facebook-twitter-revolutionaries-cyber-utopians> (visited on 8.3.2013).
12. Nelson – Sarhaddi, S. (2010) "Discontent Swells In Hosni Mubarak's Egypt". National Public Radio. 19th November 2010. <http://www.npr.org/2010/11/19/131450204/discontent-swells-in-hosni-mubarak-s-egypt> (visited on 22.3.2013).
13. Sharp, M.J. (2011) Egypt: The January 25 Revolution and Implications for U.S. Foreign Policy. Washington: Foreign Press Centers. <http://fpc.state.gov/documents/organization/157112.pdf> (visited on 7.3.2013).
14. Zand, B. (2011) "Zero Hour in the Middle East: What the Arab World's Past Can Tell Us About Its Future". Spiegel Online International. 8th March 2011. <http://www.spiegel.de/international/world/zero-hour-in-the-middle-east-what-the-arab-world-s-past-can-tell-us-about-its-future-a-749537-3.html> (visited on 8.3.2013).

15. Ahram Online. (2012) "Khaled Said: The face that launched a revolution". 6th June 2012. <http://english.ahram.org.eg/NewsContent/1/0/43995/Egypt/0/Khaled-Said-The-face-that-launched-a-revolution.aspx> (visited on 24.3.2013).
16. Amnesty International. (2012) Egypt – Annual Report 2012. <http://www.amnesty.org/en/region/egypt/report-2012#page> (visited on 22.3.2013).
17. Amnesty International. (2013) Egypt hits 'new low' on NGO restrictions. <http://www.amnesty.org/en/news/egypt-hits-new-low-ngo-restrictions-2013-02-21> (visited on 22.3.2013).
18. BBC Online. (2010) "Egypt election: Hosni Mubarak's NDP sweeps second round", 8th December 2010. <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-11935368> (visited on 22.3.2013).
19. Freedom House. (2011) Egypt - Freedom of the Press 2011. <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-press/2011/egypt> (visited on 24.3.2013).
20. Freedom House. (2012) Egypt – Freedom of the Press 2012. <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/egypt-0> (visited on 24.3.2013).
21. Human Rights Watch. (2013) World Report 2013 – Egypt. <http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/egypt> (visited on 22.3.2013).
22. Reporters Without Borders. (2012) Cairo Bureau of Iranian TV Station Al – Alam Closed by Authorities. <http://en.rsf.org/egypt-cairo-bureau-of-iranian-tv-station-15-05-2012,42621.html> (visited on 22.3.2013).
23. Reporters Without Borders. (2012) Jail Sentence for Defamation is bad Sign for Freedom of Information. <http://en.rsf.org/egypt-jail-sentence-for-defamation-is-23-10-2012,43572.html> (visited on 22.3.2013).
24. Reporters Without Borders. (2012) Journalist Dies from Head Injury after Six days in Hospital. <http://en.rsf.org/egypt-president-s-supporters-06-12-2012,43766.html> (visited on 22.3.2013).
25. Reporters Without Borders. (2013) Press Freedom Index 2013. http://fr.rsf.org/IMG/pdf/classement_2013_gb-bd.pdf (visited on 24.3.2013).
26. Reporters Without Borders. (2010) Press Freedom Index 2010. <http://en.rsf.org/press-freedom-index-2010,1034.html> (visited on 24.3.2013).

LIST OF REVIEWERS

- Bernard BOENE, PhD, University of Rennes, France.
- Biljana VANKOVSKA, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Costas DANOPOULOS, PhD, San Jose State University, Department of Political Science, USA.
- Dejan JOVIC, PhD, University of Zagreb. Croatia.
- Dusan RELJIC, PhD, German Institute for International and Security Affairs - SWP, Berlin. Germany.
- Emanuela C. DEL RE, PhD, University Niccolò Cusano of Rome, Faculty of Political Science, chair of EPOS International Mediating and Negotiating Operational Agency, Italy.
- Franz-Lothar ALTMAN, PhD, Bucharest University, UNESCO Dpt. for Intercultural and International Relations, member of the Board of Southeast Europe Association, Germany.
- Iztok PREZELJ, PhD, University of Ljubljana, Faculty of Social Sciences, Slovenia.
- James PETTIFER, PhD, University of Oxford, Faculty of History, Great Britain.
- Jan OBERG, PhD, Director of Transnational Foundation for Peace and Future Research, Sweden.
- Jovan TEOKAREVIC, PhD, University of Belgrade. Republic of Serbia.
- Lidija GEORGIEVA, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Ljubica JELUŠIČ, PhD, University of Ljubljana, Faculty of Social science - Department of Political Science, Slovenia.
- Maria IVANOVA, PhD of Global Governance, John W. McCormack Graduate School of Policy and Global Studies, University of Massachusetts Boston. USA.
- Marina MALISH-SAZDOVSKA, PhD, University St. Kliment Ohridski, Bitola, Faculty of Security, Republic of Macedonia.
- Marina MITREVSKA, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Marjan MALESIC, PhD, University of Ljubljana. Republic of Slovenia.
- Michael SHULTZ, PhD, University of Gothenburg , School of global studies,

Sweden.

- Mirko BILANDZIĆ, PhD, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences - Department of Sociology, Croatia.
- Mitko KOTOVCHEVSKI, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Nikolina KENIG, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of Psychology, Republic of Macedonia.
- Oliver BAKRESKI, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Rina KIRKOVA, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Sinisha DASKALOVSKI, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Sase GERASIMOSKI, PhD, University St. Kliment Ohridski, Bitola, Faculty of Security, Republic of Macedonia.
- Toni MILESKI, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Vancho Kenkov, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Žarko PUHOVSKI, PhD, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences – Department of Philosophy, Croatia.
- Želimir KEŠETOVIĆ, PhD, University of Belgrade, Faculty of Security studies, Serbia.
- Zoran Matevski, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of sociology, Republic of Macedonia.
- Zoran NACEV, PhD, University Ss. Cyril and Methodius, Faculty of Philosophy, Institute of security, defence and peace, Republic of Macedonia.
- Yu-Chin, CHENG, PhD, Charles University in Prague, Institute of Political Studies, Czech Republic .

ВО ОВОЈ БРОЈ: METODI HADJI-JANEV, NENAD TANESKI

TONI MILESKI

OLIVER BAKRESKI

MARIO SHAREVSKI

BLAGICA KOTOVCHEVSKA

ANTOANELA PETKOVSKA, MIHAJLO POPOVSKI, KONSTANTIN MINOSKI

ANGELA BARAKOSKA

ZORICA SALTIROVSKA

BOJAN BLAZHEVSKI

